

EN207

Γεωργίου. Α. Παπαθεοφάνους
PLATONIS 689

EUTHYPHRO APOLOGIA SOCRATIS

CRITO PHAEDO.

POST

CAROLUM FRIDERICUM HERMANNUM

RECOGNOVIT

MARTINUS WOHLRAB.

EDITIO STEREOTYPA.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΠΑΠΑΘΕΟΦΑΝΟΥ

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCXCIX.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

ΕΥΘΥΦΡΩΝ

[ἢ περὶ δόσιου, πειραστικός.]

ΤΑ ΤΟΥΤ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

St. I
p. 2

Ι. ΕΥΘ. Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ἅ
ὅτι σὺ τὰς ἐν Λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε
νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ
που καὶ σοί γε δίκη τις οὕσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα
ὥσπερ ἐμοί.

ΣΩ. Οὐτοὶ δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρων, δίκην
αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.

ΕΥΘ. Τί φῆς; γραφήν σέ τις, ὥς ἔοικε, | γέγρα- Β
πται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὥς σὺ ἔτερον.

ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΕΥΘ. Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΥΘ. Τίς οὗτος;

ΣΩ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γινώσκω, ὦ Εὐθύφρων,
τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τις μοι φαίνεται καὶ ἀγνώστ' ὀνο-
μάζουσι μέντοι αὐτόν, ὥς ἐγῶμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ
τῶν δῆμων Πιτθεύς, εἴ τινα νῦν ἔχεις Πιτθέα Μέλητον
οἶον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.

ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα
γραφὴν σε | γέγραπται; C

ΣΩ. Ἦντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν· ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὥς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὥς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεται μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὁρθῶς· ὁρθῶς γάρ | ἐστὶ τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, ὅπως ἔβονται ὅτι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων· καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν | ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἷτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς ζυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

II. ΕΥΘ. Βουλοίμην ἄν, ὃ Σώκρατες, ἀλλ' ὁρθῶδῳ, μὴ τοῦναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἐστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ· καὶ μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σε φησι διαφθεῖρειν τοὺς νέους;

B ΣΩ. | Ἄτοπα, ὃ θανμάσιε, ὥς οὕτω γ' ἀκοῦσαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὥς καινοὺς ποιοῦντα θεοὺς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

ΕΥΘ. Μανθάνω, ὃ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῆς σαντῷ ἐκάστοτε γίνεσθαι. ὥς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφὴν, καὶ ὥς διαβαλὼν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον,

εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς.
καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ τῶν
θεῶν, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν
ὡς μαινομένου. καίτοι οὐδὲν ὅτι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα ὧν
προεῖπον, ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις.
ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἵεναι.

III. ΣΩ. Ὡ φίλε Εὐθύφρων, ἀλλὰ τὸ μὲν κατα-
γελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἅν τινα δεινὸν οἴων-
ται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὐτοῦ σοφίας.
ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, | θυμοῦν- D
ται, εἴτ' οὗν φθόνῳ, ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ΕΥΘ. Τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχου-
σιν, οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν
παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σο-
φίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ
αὐτοῖς ὅτιπερ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν,
οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως,
εἰ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον,
μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φῆς σεαυτοῦ, οὐδὲν
ἂν εἴη ἀηδὲς | παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ E
διαγαγεῖν, εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπη ἀποβή-
σεται ἄδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα,
ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ
ἐμὲ τὴν ἐμήν.

IV. ΣΩ. Ἔστιν δὲ δή σοι, ὦ Εὐθύφρων, τίς ἡ
δίκη; φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;

ΕΥΘ. Διώκω.

ΣΩ. Τίνα;

4 | ΕΤΘ. Ὅν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι.

ΣΩ. Τί δέ; πετόμενόν τινα διώκεις;

ΕΤΘ. Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει
ὦν εὖ μάλα πρεσβύτης.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

ΕΤΘ. Ὁ ἐμὸς πατήρ.

ΣΩ. Ὁ σός, ὃ βέλτιστε;

ΕΤΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔστιν δὲ τί τὸ ἐγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;

ΕΤΘ. Φόνου, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡράκλεις! ἡ̃ που, ὃ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται
ὑπὸ τῶν πολλῶν, ὅπῃ ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμαί γε
B τοῦ ἐπιτυχόντος ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ | πόρρω που
ἤδη σοφίας ἐλάνοντος.

ΕΤΘ. Πόρρω μέντοι νῆ Δία, ὃ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστιν δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ τεθνεὺς ὑπὸ
τοῦ σοῦ πατρός; ἡ̃ δὴλα δὴ· οὐ γὰρ ἄν πού γε ὑπὲρ
ἀλλοτρίου ἐπεξήεισθα φόνου αὐτῷ.

ΕΤΘ. Γελοῖον, ὃ Σώκρατες, ὅτι οἶει τι διαφέρειν,
εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκείος ὁ τεθνεὺς, ἀλλ' οὐ τοῦτο
μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας
εἴτε μή, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, ἔαν, εἰ δὲ μή, ἐπεξιέναι,
ἐάνπερ ὁ κτείνας συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ἦ.
C | Ἦσον γὰρ τὸ μίasma γίγνεται, ἐὰν ξυνῆς τῷ τοιούτῳ
ξυνειδὼς καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σεαυτὸν τε καὶ ἐκείνῳ τῇ
δίκῃ ἐπεξιῶν. ἐπεὶ ὅ γε ἀποθανὼν πελάτης τις ἦν ἐμός,
καὶ ὥς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευσεν ἐκεῖ παρ'
ἡμῖν. παροινήσας οὖν καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν τι
τῶν ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν· ὁ οὖν πατήρ συνδή-

σας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν εἰς
τάφρον τινα, πέμπει δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξη-
γητοῦ, ὅτι χρειῇ ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦ |δεδε- D
μένου ὀλιγῶρει τε καὶ ἡμέλει ὡς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν
ὄν πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ
γὰρ λιμοῦ καὶ ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν
τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ
οὖν καὶ ἀγανακτεῖ ὅ τε πατήρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι, ὅτι
ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι,
οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκείνοι, οὔτ' εἰ ὅτι μάλ-
ιστα ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ ἀποθανόν-
τος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ
|εῖναι τὸ νῦν πατρὶ φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς εἰδότες, E
ὦ Σώκρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχει τοῦ ὁσίου τε πέρι καὶ
τοῦ ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρων, οὕτως
ἀκριβῶς οἶει ἐπίστασθαι περὶ τῶν θείων, ὅπῃ ἔχει,
καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω
πραχθέντων, ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμενος
τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνης
πράττων;

ΕΤΘ. Οὐδὲν γὰρ ἂν μου ὄφελος εἴη, ὦ Σώκρα-
τες, οὐδέ τῳ ἂν διαφέροι | Εὐθύφρων τῶν πολλῶν 5
ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην.

V. ΣΩ. Ἄρ' οὖν μοι, ὦ θανμάσιε Εὐθύφρων,
κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῶ γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς
γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι
αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ
τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην εἰδέναι, καὶ νῦν
ἐπειδὴ με ἐκείνος αὐτοσχεδιάζοντά φησι καὶ καινοτο-

μοῦντα περὶ τῶν θείων ἑξαμαρτάνειν, μαθητῆς δὴ
 γέγονα σός — καὶ εἰ μὲν, ὦ Μέλητε, φαίην ἄν,
 B Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς | σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ
 ὀρθῶς νομίζειν ἐμὲ ἡγοῦ καὶ μὴ δικάζου· εἰ δὲ μή,
 ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί,
 ὥς τοὺς πρεσβυτέρους διαφθείρουσι, ἐμέ τε καὶ τὸν
 αὐτοῦ πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκείνον δὲ νουθε-
 τοῦντί τε καὶ κολάζονται — καὶ ἄν μή μοι πείθεται
 μηδὲ ἀφίη τῆς δίκης ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηται σέ, αὐτὰ
 ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἃ προυκαλούμην αὐτόν;

ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα με ἐπι-
 C χειρήσεις γράφεσθαι, εὖροιμ' ἄν, ὥς | οἶμαι, ὅπη
 σαθρός ἐστιν, καὶ πολὺν ἄν ἡμῶν πρότερον περὶ ἐκείνου
 λόγος ἐγένετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ τοι, ὦ φίλε ἑταῖρε, ταῦτα γι-
 γνώσκων μαθητῆς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδώς, ὅτι
 καὶ ἄλλος πού τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σὲ μὲν οὐδὲ
 δοκεῖ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως καὶ ῥαδίως κατείδεν,
 ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο. νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε
 μοι, ὃ νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι δισχυρίζου· ποῖόν τι τὸ
 εὐσεβὲς φῆς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ περὶ φόνου καὶ
 D περὶ τῶν ἄλλων; ἢ οὐ | ταῦτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει
 τὸ ὅσιον αὐτὸ αὐτῷ, καὶ τὸ ἀνόσιον αὐτοῦ μὲν
 ὁσίου παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὐτῷ ὅμοιον καὶ
 ἔχον μίαν τινὰ ιδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πᾶν, ὅτι-
 περ ἄν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;

ΕΥΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

VI. ΣΩ. Λέγε δή, τί φῆς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ
 τὸ ἀνόσιον;

- ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὀσιόν ἐστιν ὅπερ

ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ
 ἱερῶν κλοπὰς ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἑξαμαρτάνοντι
 ἐπεξιέναι, ἐάντε πατήρ ὢν τυγχάνῃ ἐάντε μήτηρ
 ἐάντε ἄλλος | ὅστισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι ἀνόσιον· Ε
 ἐπεὶ, ὦ Σώκρατες, θέασαι, ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμή-
 ριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη
 εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴῃ οὕτω γιγνόμενα, μὴ
 ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι μηδ' ἂν ὅστισοῦν τυγχάνῃ
 ὢν· αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες
 τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιοτάτον, καὶ
 τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν | αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι 6
 τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κάκεῖνόν γε αὖ τὸν
 αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ
 χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι,
 καὶ οὕτως αὐτοὶ αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περὶ τε
 τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρά γε, ὦ Εὐθύφρων, τοῦτ' ἔστιν, οὐ
 ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδὴν τις
 περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι; δι'
 ἃ δὴ, ὡς ἔοικε, φήσῃ τις με ἑξαμαρτάνειν. νῦν οὖν
 εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ τῷ εὖ | εἰδότι περὶ τῶν Β
 τοιούτων, ἀνάγκη δὴ, ὡς ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν.
 τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἳ γε αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ
 αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι; ἀλλὰ μοι εἰπὲ πρὸς Φιλίου, σὺ
 ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ ταῦτα οὕτως γεγονέναι;

ΕΤΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώ-
 κρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι
 ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἔχθρας γε δεινὰς
 καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεται τε

ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τὰ
 C τε | ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς
 μεγάλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων
 ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτα ἀληθῆ
 φῶμεν εἶναι, ὧς Εὐθύφρον;

ΕΤΘ. Μὴ μόνον γε, ὧς Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ
 ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ,
 περὶ τῶν θείων διηγῆσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ'
 ὅτι ἐκπλαγήσει.

VII. ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ ταῦτα μέν
 μοι εἰς αὐθις ἐπὶ σχολῆς διηγῆσει· νυνὶ δέ, ὅπερ ἄρτι
 D σε ἠρώμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, | ὧ
 ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρωτήσαντα τὸ
 ὅσιον, ὅτι ποτ' εἴη, ἀλλὰ μοι εἶπες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει
 ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιὼν τῷ πατρί.

ΕΤΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὧς Σώκρατες.

ΣΩ. Ἵσως. ἀλλὰ γάρ, ὧς Εὐθύφρον, καὶ ἄλλα
 πολλὰ φῆς εἶναι ὅσια.

ΕΤΘ. Καὶ γὰρ ἔστιν.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευό-
 μην, ἔν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ'
 ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ὧς πάντα τὰ ὅσια ὅσιά ἐστιν;
 ἔφησθα γάρ που μιᾷ ιδέᾳ τὰ τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι
 E καὶ τὰ | ὅσια ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΤΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδαξον τὴν ιδέαν,
 τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμε-
 νος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾗ, ὧν ἂν
 ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν
 μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.

ΕΤΘ. Ἄλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαι γε.

ΕΤΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ὅσιον, τὸ δὲ μὴ | προσφιλὲς ἀνόσιον. 7

ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρων, καὶ ὥς ἐγὼ ἐξή-
τουν ἀποκρίνασθαι σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι
ἀληθές, τοῦτο οὐπω οἶδα, ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδι-
δάξεις, ὥς ἔστιν ἀληθὴ ἢ λέγεις.

ΕΤΘ. Πάνν μὲν οὖν.

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν.
τὸ μὲν θεοφιλὲς τε καὶ ὁ θεοφιλῆς ἄνθρωπος ὅσιος,
τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισῆς ἀνόσιος· οὐ ταῦτόν δ'
ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὅσιον τῷ ἀνοσίῳ·
οὐχ οὕτως;

ΕΤΘ. Οὕτω μὲν οὖν. εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρησθαι;

|ΕΤΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες. B

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ
Εὐθύφρων, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἔχθρα ἐστὶν
ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται;

ΕΤΘ. Εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Ἐχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἥ περὶ
τίνων διαφορὰ ποιεῖ; ᾧδε δὲ σκοπῶμεν. ἄρ' ἂν εἰ
διαφεροίμεθα ἐγὼ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα
πλείω, ἥ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ
καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες
περὶ γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν | ἀπαλλαγεῖμεν; C

ΕΤΘ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος

εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ παυ-
σαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπὶ γε τὸ ἰστάναι ἐλθόντες, ὥς ἐγῶμαι,
περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἂν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα
κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί γε ἂν ἀλλήλοις
εἴμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν,
D ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος | σκόπει, εἰ τάδε ἐστὶ τό τε δίκαιον
καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχροὺν καὶ ἀγαθὸν καὶ
κακόν. ἄρα οὐ ταῦτά ἐστιν, περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ
οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ
ἀλλήλοις γιγνόμεθα, ὅταν γιννώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ
καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἄλλ' ἐστὶν αὕτη ἡ διαφορά, ᾧ Σώκρατες,
καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ᾧ Εὐθύφρον, οὐκ εἶπερ τι
διαφέρονται, διὰ ταῦτα διαφέρουσιν' ἂν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

E ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ᾧ γενναῖε | Εὐθύφρον,
ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ
καλὰ καὶ αἰσχροὶ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά· οὐ γὰρ ἂν που
ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο·
ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ
ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσιν, τὰ δὲ ἐναντία
τούτων μισοῦσιν;

ΕΥΘ. Πάννυ γε.

ΣΩ. Ταῦτὰ δέ γε, ὥς σὺ φῆς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδिका· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες | στασιάζουσιν τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις. ἄρα οὐχ 8 οὕτω;

ΕΤΘ. Οὕτω.

ΣΩ. Ταῦτ' ἄρα, ὥς ἔοικεν, μισεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῇ τε καὶ θεοφιλῇ ταῦτ' ἂν εἴη.

ΕΤΘ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ὃ Εὐθύφρων, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΤΘ. Κινδυνεύει.

ΙΧ. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὃ ἡρόμην ἀπεκρίνω, ὃ θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἡρώτων, ὃ τυγχάνει ταῦτόν ὃν ὀσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾗ, καὶ θεομισὲς ἔστιν, ὥς ἔοικεν. ὥστε, ὃ Εὐθύφρων, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς τὸν | πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν, B εἰ τοῦτο δοῶν τῷ μὲν Διὶ προσφιλες ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἡφαίστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ τὰ αὐτά.

ΕΤΘ. Ἄλλ' οἶμαι, ὃ Σώκρατες, περὶ γε τούτου τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεισθαι, ὥς οὐ δεῖ δίκην διδόναι ἐκείνῳ, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὃ Εὐθύφρων, ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος, ὥς τὸν ἀδίκως | ἀποκτείναντα C ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὅτιοῦν οὐ δεῖ δίκην διδόναι;

ΕΤΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτα ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦν-

τες γὰρ πάμπολλα, πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγον-
τες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἡ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὧς Εὐθύφρων, ἀδι-
κεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασὶ σφᾶς δι-
δόναι δίκην;

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο
γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὥς
D οὐχί, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, | δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι,
οὗ φασιν ἀδικεῖν. ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὥς οὐ
τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμ-
φισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστὶν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθα-
σιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων,
ὥς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μὲν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν,
οἱ δὲ οὗ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὧς θαυμάσιε,
E οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων | τολμᾷ λέγειν, ὥς
οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.

ΕΥΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὧς Σώκρα-
τες, τὸ κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὧς Εὐθύφρων, τῶν
πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ
ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσιν θεοί· πράξεώς
τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν
πεπραῆχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἄρ' οὐχ οὕτω;

ΕΥΘ. Πάνν γε.

X. ΣΩ. Ἴθι νυν, ὧς φίλε Εὐθύφρων, δίδαξον

καὶ | ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν 9
 ἐστίν, ὥς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνά-
 ναι, ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθεὶς
 ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευ-
 τήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν
 ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πνυθῆσθαι, τί χρὴ ποιεῖν, καὶ
 ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπι-
 σκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἔθι, περὶ τούτων
 πειρῶ τί μοι σαφὲς ἐνδείξασθαι, ὥς παντὸς μᾶλλον
 πάντες θεοὶ | ἡγοῦνται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν προᾶξιν· B
 καὶ μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ
 οὐδέποτε παύσομαι.

ΕΤΘ. Ἄλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστίν, ὃ Σώ-
 κρατες· ἐπεὶ πάννυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδειξάί σοι.

ΣΩ. Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν
 δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον
 ὅτι, ὥς ἄδικά τέ ἐστίν καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα
 μισοῦσιν.

ΕΤΘ. Πάννυ γε σαφῶς, ὃ Σώκρατες, ἐάνπερ
 ἀκούωσί γέ μου λέγοντος.

XI. ΣΩ. Ἄλλ' ἀκούσονται, ἐάνπερ εὖ δοκῇς
 | λέγειν. τόδε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ C
 πρὸς ἑμαντὸν σκοπῶ· εἰ ὅτι μάλιστα με Εὐθύφρων
 διδάξειεν, ὥς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον
 ἡγοῦνται ἄδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ'
 Εὐθύφρονος, τί ποτ' ἐστὶν τὸ ὀσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον;
 θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὥς ἔοικεν, εἴη ἂν·
 ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὠρισμένα τὸ ὀσιον καὶ
 μὴ· [τὸ γὰρ θεομισὲς ὃν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη·] ὥστε τού-
 του μὲν ἀφίημί σε, ὃ Εὐθύφρων, καὶ εἰ βούλει, πάντες

D αὐτὸ | ἡγείσθων θεοὶ ἄδικον καὶ πάντες μισούντων.
 ἀλλ' ἄρα τοῦτο νῦν ἐπανορθώμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὥς
 ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ
 δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ
 μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφοτέρω; ἄρ' οὕτω βούλει
 ἡμῖν ὠρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὀσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;

ΕΥΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρων, ἀλλὰ σὺ δὴ
 τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾶστα με
 διδάξεις ὃ ὑπέσχον.

E ΕΥΘ. Ἄλλ' ἐγώ γε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι | τὸ
 ὅσιον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσιν, καὶ τὸ ἐναντίον,
 ὃ ἂν πάντες θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύ-
 φρων, εἰ καλῶς λέγεται, ἢ ἐῷμεν καὶ οὕτω ἡμῶν τε
 αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων, εἰ μόνον φῆ
 τίς τι ἔχειν οὕτω, ξυγχωροῦντες ἔχειν; ἢ σκεπτέον,
 τί λέγει ὁ λέγων;

ΕΥΘ. Σκεπτέον· οἶμαι μέντοι ἐγώ γε τοῦτο νυνὶ
 καλῶς λέγεσθαι.

XII. ΣΩ. Τάχ', ὦ ῥαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα.
 10 ἐννόησον γὰρ | τὸ τοιόνδε· ἄρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὀσιόν
 ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὀσιόν
 ἐστιν;

ΕΥΘ. Οὐκ οἶδ' ὅτι λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι.
 λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον καὶ ἀγόμενον καὶ
 ἄγον καὶ ὀρώμενον καὶ ὀρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα
 μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ ἡ ἕτερα;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε μοι δοκῶ μανθάνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τί ἐστὶν καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;

ΕΤΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Λέγε δή μοι, πότερον τὸ | φερόμενον, διότι B φέρεται, φερόμενόν ἐστὶν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΤΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δὴ, διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστὶν, διὰ τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστὶν, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. ἄρα κατάδηλον, ὡς Εὐθύφρων, ὃ βούλομαι λέγειν; | βούλομαι δὲ τόδε, ὅτι, εἴ τι γίγνεται ἢ τι πάσχει, C οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι, γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστὶ, πάσχει, ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτως;

ΕΤΘ. Ἐρωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τί ἐστὶν ἢ πάσχον τι ὑπό του;

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστὶν, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΤΘ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὀσίου, | ὡς D Εὐθύφρων; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος;

ΕΤΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΤΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὅσιόν ἐστιν, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν;

ΕΤΘ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές.

ΕΤΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλές ὅσιόν ἐστιν, ὃ Εὐθύφρων, οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλές, ὥς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

Ε ΕΤΘ. Πῶς δὴ, ὃ | Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅσιόν ἐστιν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, ὅσιον εἶναι· ἢ γάρ;

ΕΤΘ. Ναί.

XIII. ΣΩ. Τὸ δέ γε θεοφιλές ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλές εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι.

ΕΤΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ γε ταὐτὸν ἦν, ὃ φίλε Εὐθύφρων, τὸ θεοφιλές καὶ τὸ ὅσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον εἶναι
 11 ἐφιλεῖτο τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλές εἶναι | ἐφιλεῖτο
 ἂν τὸ θεοφιλές, εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ
 θεοφιλές θεοφιλές ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖ-
 σθαι ὅσιον ἦν· νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι ἐναντίως ἔχεται, ὥς
 παντάπασιν ἐτέρω ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι
 φιλεῖται, ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον

φιλεῖσθαι, διὰ τοῦτο φιλεῖται. καὶ ~~κινδυνεύεις~~, ὃ
 Εὐθύφρων, ἐρωτώμενος τὸ ὅσιον, ὅτι ποτ' ἔστιν, τὴν
 μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος
 δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅτι πέπονθε τοῦτο τὸ ὅσιον,
 φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων | θεῶν· ὅτι δὲ ὄν, οὕτω εἶπες. B
 εἰ οὖν σοι φίλον, μή με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν
 εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὄν τὸ ὅσιον εἴτε φιλεῖται
 ὑπὸ θεῶν εἴτε ὀτιδὴ πάσχει· οὐ γὰρ περὶ τούτου
 διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως, τί ἔστιν τό τε ὅσιον
 καὶ τὸ ἀνόσιον;

ΕΤΘ. Ἄλλ', ὃ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε, ὅπως
 σοι εἰπῶ ὃ νοῶ. περιέρχεται γὰρ πως ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν
 προθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν ἰδρυσώ-
 μεθα αὐτό.

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὃ Εὐθύφρων,
 ἔοικεν εἶναι Δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ | λεγόμενα. καὶ εἰ C
 μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἂν με
 ἐπέσκηπτες, ὥς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγέ-
 νειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ
 ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δὲ σαὶ γὰρ
 αἱ ὑποθέσεις εἰσὶν· ἄλλου δὴ τινος δεῖ σκώματος.
 οὐ γὰρ ἐθέλουσι σοὶ μένειν, ὥς καὶ αὐτῷ σοι δοκεῖ.

ΕΤΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ σκώμα-
 ματος, ὃ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ γὰρ
 περιέχειν τούτοις τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ
 οὐκ ἐγὼ εἰμι ὃ ἐντιθείς, | ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὁ D
 Δαίδαλος· ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἔνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὃ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ ἀν-
 δρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτῳ, ὅσῳ ὁ
 μὲν τὰ αὐτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα, ἐγὼ δὲ πρὸς

τοῖς ἑμαυτοῦ, ὥς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ δῆτα
 τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ
 σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἂν μοι τοὺς λόγους μένειν καὶ
 ἀκινήτως ἰδρῦσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς τῇ Δαιδάλου σοφίᾳ
 Εὐτὰ Ταντάλου χρήματα γενέσθαι. καὶ | τούτων μὲν ἄδην·
 ἐπειδὴ δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ξυμπρο-
 θυμῆσομαι [δεῖξαι], ὅπως ἂν με διδάξῃς περὶ τοῦ ὀσίου.
 καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἰδὲ γάρ, εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι
 δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὀσίον.

ΕΥΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὀσίον, ἢ τὸ
 12 μὲν ὀσίον πᾶν | δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν ὀσίον,
 ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὀσίον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο;

ΕΥΘ. Οὐχ ἔπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις.

ΣΩ. Καὶ μὴν νεώτερός γέ μου εἶ οὐκ ἐλάττονι ἢ
 ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου
 τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ
 γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω. λέγω γὰρ δὴ
 τὸ ἐναντίον ἢ ὃ ποιητῆς ἐποίησεν ὃ ποιήσας·

Ζῆνα δὲ τόν θ' ἔρξαντα, καὶ ὃς τάδε πάντ'
 ἐφύτευσεν,

Β | οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ
 αἰδώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἴπω σοι ὅπη;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα δέος, ἔνθα καὶ
 αἰδώς· πολλοὶ γὰρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας
 καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες δεδιέναι μὲν, αἰδεῖ-
 σθαι δὲ μηδὲν ταῦτα, ἃ δεδίασιν. οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. 'Αλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι·
ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος
οὐ πεφοβηταί τε καὶ | δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας; C

ΕΤΘ. Δέδοικε μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος,
ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος,
οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ἐπὶ πλέον
γάρ, οἶμαι, δέος αἰδοῦς· μόνιον γὰρ αἰδῶς δέους,
ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵνα περ ἀριθμός,
ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμός.
ἔπει γάρ που νῦν γε;

ΕΤΘ. Πάνν γε.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἡρώτων,
ἄρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον,
ἔνθα καὶ | δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ D
ὅσιον· μόνιον γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν
ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ;

ΕΤΘ. Οὐκ, ἀλλ' οὕτω. φαίνει γάρ μοι ὀρθῶς
λέγειν.

XIV. ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ
μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὥς ἔοικεν,
ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον.
εἰ μὲν οὖν σύ με ἡρώτας τι τῶν νῦν δὴ, οἶον ποῖον
μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς ὢν τυγχάνει
οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἂν, ὅτι ὅς ἂν μὴ σκαληνὸς
ἦ, ἀλλ' ἰσοσκελές· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΤΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ | οὕτω διδάξαι, τὸ E
ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὀσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελέτω
λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδὲ ἀσεβείας γρά-

φρεσθαι, ὥς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή.

ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

XV. ΣΩ. Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρων, 13 φαίνει λέγειν· ἀλλὰ | σμικροῦ τινος ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὐπω ξυνίημι ἥντινα ὀνομάξεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαίπερ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαι εἰσιν, τοιαύτην καὶ περὶ θεοῦς. λέγομεν γάρ που — οἶον φαμέν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θερα-
πεύειν, ἀλλὰ ὁ ἱππικός· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ γάρ που ἱππικὴ ἵππων θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ κυνηγετικός.

ΕΥΘ. Οὕτω.

ΣΩ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία.

B | ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὀσιότης τε καὶ εὐσέβεια θεῶν, ὦ Εὐθύφρων; οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταῦτόν διαπράτ-
τεται; οἶον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι καὶ ὠφελίᾳ
τοῦ θεραπευομένου, ὥσπερ ὁρᾷς δὴ, ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ

τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΤΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς, καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, | καὶ τᾶλλα πάντα ὁσάυτως· ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἶει τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι;

ΕΤΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐπ' ὠφελίᾳ;

ΕΤΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὔσα θεῶν ὠφελία τέ ἐστι θεῶν καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγχωρήσῃς ἄν, ὥς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζει;

ΕΤΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρων, οἶμαί σε τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἔνεκα καὶ ἀνηρόμην, τίνα ποτὲ | λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, D οὐχ ἡγνούμενός σε τοιαύτην λέγειν.

ΕΤΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης;

ΕΤΘ. Ἦνπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετική τις ἂν, ὥς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.

ΕΤΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

XVI. ΣΩ. Ἐχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἱατροῖς

ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὕσα
ὑπηρετικῇ; οὐκ εἰς ὑγιείας οἶει;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετικὴ εἰς τίνος
Ε|ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἐστίν;

ΕΥΘ. Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου.

ΣΩ. Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Εἰπέ δὴ, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετικὴ
εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον
γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστα γε
φῆς εἰδέναι ἀνθρώπων.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰπέ δὴ πρὸς Διός, τί ποτέ ἐστιν ἐκεῖνο
τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν
ὑπηρεταῖς χρῶμενοι;

ΕΥΘ. Πολλὰ καὶ καλὰ, ὦ Σώκρατες.

14 ΣΩ. Καὶ γὰρ | οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως
τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥαδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν
τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὐ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Πολλὰ δέ γ', οἶμαι, καὶ καλὰ καὶ οἱ
γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστίν τῆς
ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ
θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἐργασίας;

ΕΥΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρα-
B τες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς | πάντα ταῦτα
ὥς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἀπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν

μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίσταιται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἔστι τὰ ὅσια, καὶ σφῶζει τὰ τοιαῦτα τοὺς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

XVII. ΣΩ. Ἡ πολὺ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρων, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων. ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἰ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ νῦν | ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· C ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη. νῦν δὲ ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρῶντα τῷ ἐρωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ· τί δὴ αὐτὸ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὐχεσθαι;

ΕΤΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαι ἔστι τοῖς θεοῖς, τὸ δ' εὐχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεούς;

ΕΤΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς | ὁσιότης ἂν εἴη ἐκ τούτου τοῦ λόγου. D

ΕΤΘ. Πάννυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας ὃ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητὴς γὰρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ, ὥστε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅτι ἂν εἴπῃς. ἀλλὰ μοι λέξον, τίς αὕτη ἡ ὑπερησεία ἔστι τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε φῆς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;

ΕΤΘ. Ἐγώ γε.

XVIII. ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΤΘ. Ἀλλὰ τί;

ΣΩ. Καὶ αὖ τὸ δίδόναι ὀρθῶς, ὧν ἐκεῖνοι
 E | τυγχάνουσιν δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις
 αὖ ἀντιδωρεῖσθαι; οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη
 δωροφορεῖν διδόντα τῷ ταῦτα ὧν οὐδὲν δεῖται.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὧς Εὐθύφρων,
 τέχνη ἣ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων.

ΕΥΘ. Ἐμπορικὴ, εἰ οὕτως ἡδίων σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἡδίων ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει
 ἀληθὲς ὄν. φράσον δέ μοι, τίς ἣ ὠφελία τοῖς θεοῖς
 τυγχάνει οὔσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμ-
 βάνουσιν; ἃ μὲν γὰρ διδόασι, παντὶ δῆλον· οὐδὲν
 15 γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀγαθόν, | ὅτι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν·
 ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν, τί ὠφελοῦνται; ἢ
 τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν,
 ὥστε πάντα τὰ ἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖ-
 νοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἶει, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφε-
 λεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὧς Εὐθύ-
 φρων, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Τί δ' οἶει ἄλλο ἢ τιμὴ τε καὶ γέρα καί,
 ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

B ΣΩ. Κεχαρισμένον ἄρα | ἐστίν, ὧς Εὐθύφρων,
 τὸ ὅσιον, ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Οἶμαι ἔγωγε πάντων γε μάλιστα φίλον.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὥς ἔοικε, τὸ ὅσιον,
 τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.

ΕΥΘ. Μάλιστά γε.

XIX. ΣΩ. Θαυμάσει οὖν ταῦτα λέγων, ἔάν σοι

οἱ λόγοι φαίνονται μὴ μένοντες ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτοὺς ὦν πολὺ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαιδάλου καὶ κύκλῳ περιμόντα ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταὐτὸν | ἦκει; μέμνησαι C γάρ που, ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν τό τε ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταὐτὸν ἡμῖν ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐ μέμνησαι;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον φῆς ὅσιον εἶναι; τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγνεται· ἢ οὐ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὁμολογοῦμεν, ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.

ΕΥΘ. Ἐοικεν.

XX. ΣΩ. Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον, τί ἐστὶ τὸ ὅσιον· ὥς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἐκὼν εἶναι οὐκ ἀποδειλιάσω. | ἀλλὰ μή με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ παντὶ D τρόπῳ προσέχων τὸν νοῦν ὅτι μάλιστα νῦν εἰπὲ τὴν ἀλήθειαν. οἶσθα γάρ, εἴπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφετέος εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ἤδησθα σαφῶς τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἂν ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν φόνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας παρακινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσοις, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡσχύνθῃς. νῦν δὲ εὖ οἶδα ὅτι σαφῶς | οἶει εἰδέναι τό τε E ὅσιον καὶ μὴ· εἰπὲ οὖν, ὧ βέλτιστε Εὐθύφρων, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅτι αὐτὸ ἡγεῖ.

ΕΥΘ. Εἰς αὖθις τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω ποι, καὶ μοι ὥρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἷα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε! ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρχει, ἣν εἶχον, ὥς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἤδη
 16 παρ' | Εὐθύφρωνος τὰ θεῖα γέγονα καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον [ὅτι] ἄμεινον βιωσοίμην.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

St. I
p. 17

[ἡ θ ι κ ό ς.]

I. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόν- A
θατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ'
οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυτοῦ ἐπελαθό-
μην· οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. καίτοι ἀληθές γε, ὥς
ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασιν. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἐν
ἐθαύμασα τῶν πολλῶν ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ
ἔλεγον, ὥς χρὴ ὑμᾶς εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξα-
πατηθῇτε ὥς δεινοῦ | ὄντος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυν- B
θῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ,
ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό
μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα
δεινὸν καλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τάληθῇ λέγοντα·
εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ
κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ
ἐγὼ λέγω, ἢ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν· ὑμεῖς δ'
ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. οὐ μέντοι μὰ
Δία, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους,
ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν οὐδὲ | κε-
κοσμημένους, ἀλλὰ ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς C
ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασιν· πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἃ
λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως· οὐδὲ
γὰρ ἂν δήπου πρόποι, ὧ ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ

ὥσπερ μαιρακίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. καὶ μέντοι καὶ πάννυ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι· ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧν περ εἶωθα λέγειν καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ
 D ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε | θανμάξωιν μήτε θορυβεῖν τούτου ἔνεκα. ἔχει γὰρ οὕτως. νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα, ἔτη γεροντὶς ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως. ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὢν, ξυνεργινώσκετε δήπου ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε
 18 καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν | οἷσπερ ἐτεθράμην, καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον, ὥς γέ μοι δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἔαν· ἴσως μὲν γὰρ χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη· αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω ἢ μή· δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετή, ῥήτορος δὲ τάληθ' ἢ λέγειν.

II. Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῇ κατηγορημένα καὶ τοὺς πρῶτους κατηγοροὺς, ἔπειτα δὲ
 B πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς | ὕστερους. ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ κατήγοροι γερόνασι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάλοι πολλὰ ἤδη ἔτη καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες, οὓς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον, καίπερ ὄντας καὶ τούτους δεινούς· ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι, ὃ ἄνδρες, οἳ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες ἐπειθόν τε καὶ κατηγοροῦν ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθές, ὥς ἔστι τις Σωκράτης σοφὸς ἀνὴρ, τὰ τε μετέωρα φροντιστῆς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεξετηκὼς καὶ τὸν ἥττω

λόγον κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, | οἱ C
 ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες, οἱ δεινοὶ εἰσὶν
 μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα
 ζητοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἔπειτά εἰσιν οὗτοι
 οἱ κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγο-
 ρηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς
 ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε παῖδες ὄντες,
 ἔνιοι δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγο-
 ροῦντες ἀπολογουμένου οὐδενός. ὃ δὲ πάντων ἄλο-
 γώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι
 καὶ εἰπεῖν, | πλὴν εἴ τις κωμωδιοποιὸς τυγχάνει ὧν D
 ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπει-
 θον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι ἄλλους πείθοντες,
 οὗτοι πάντων ἀπορώτατοί εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ἀναβιβά-
 σασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐντανθοῖ οὐδ' ἐλέγξαι
 οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπο-
 λογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινομένου.
 ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττοὺς
 μου τοὺς κατηγοροὺς γεγονέναι, ἑτέρους μὲν τοὺς
 ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους δὲ | τοὺς πάλαι, οὓς E
 ἐγὼ λέγω, καὶ οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με
 ἀπολογήσασθαι· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἡκού-
 σατε κατηγοροῦντων καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν
 ὕστερον. εἶεν· ἀπολογητέον δὴ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
 καὶ | ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν 19
 ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ
 χρόνῳ. βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτως γενέσθαι,
 εἴ τι ἄμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλεον τί με
 ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἶμαι δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι,
 καὶ οὐ πάννυ με λανθάνει οἷόν ἐστιν. ὅμως τοῦτο

μὲν ἴτω ὅπη τῷ θεῷ φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον
καὶ ἀπολογητέον.

III. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία
B ἐστίν, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν, ἥ δὲ καὶ | πι-
στεύων Μέλητος με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην.
εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥσπερ
οὖν κατηγορῶν τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν·
Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τὰ τε ὑπὸ
γῆς καὶ οὐράνια καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν
C καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκων. | τοιαύτη τίς
ἐστι· ταῦτα γὰρ ἑώρατε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφά-
νους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινα ἐκεῖ περιφερόμενον,
φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν
φλυαροῦντα, ὧν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν
πέρι ἐπαῖω. καὶ οὐχ ὥς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην
ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστιν.
μή πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι!
ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν
D μέτεστιν. μάρτυρας δὲ αὐτούς | ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρ-
έχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ
φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομένου·
πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσιν· φράζετε οὖν ἀλλή-
λοις, εἰ πώποτε ἢ μικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν
ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ ἐκ τούτων
γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τᾶλλα περὶ ἐμοῦ, ἃ
οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

IV. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστιν, οὐδέ γ'
εἴ τινας ἀκηκόατε, ὥς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώ-
E πους καὶ χρήματα | πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές.
ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἷός

τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντίνοσ καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἰππίας ὁ Ἥλειος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὃ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἐκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἕξεσσι τῶν ἐαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας | ἀπολιπόντας 20 σφίσι ξυνεῖναι χρήματα διδόντας καὶ χάριν προσειδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἡσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἐτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρί, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλία τῷ Ἰππονίκου· τοῦτον οὖν ἀνηρόμην — ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε — 'ὦ Καλλία,' ἦν δ' ἐγώ, 'εἰ μὲν σου τὰ υἱέε πῶλῳ ἢ μόσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτὰ καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ποιήσῃν | τὴν προσήκουσαν ἀρετὴν· ἦν B δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστὸν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῶ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γάρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν υἱέων κτῆσιν. ἔστιν τις,' ἔφην ἐγώ, 'ἢ οὐ;' 'πάνυ γε,' ἢ δ' ὅς. 'τίς,' ἦν δ' ἐγώ, 'καὶ ποδαπός, καὶ πόσου διδάσκει;' 'Εὐήνος,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, Πάριος, πέντε μυνῶν.' καὶ ἐγὼ τὸν Εὐήνον ἐμακάρισα, εἰ ὥς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν | τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς διδάσκει. ἐγὼ οὖν C καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἂν, εἰ ἡπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

V. Ὑπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως· ἀλλ', ὦ

Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστὶ πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοι αὗται γερόνασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τοσ-
αύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μή τι ἔπραττες ἄλλοιόν ἢ οἱ πολλοί· λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστίν, ἵνα
D μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ | αὐτοσχεδιάζωμεν. ταυτί μοι δοκεῖ
δίκαια λέγειν ὁ λέγων, κἀγὼ ὑμῖν πειράσομαι ἀπο-
δεῖξαι, τί ποτ' ἐστὶν τοῦτο ὃ ἐμοὶ πεποίηκεν τό τε
ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δῆ. καὶ ἴσως μὲν
δόξω τισὶν ὑμῶν παίζειν, εἴ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν
τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γάρ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι'
οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἔσχηκα.
ποῖαν δὲ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρω-
πίνη σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι
σοφός· οὔτοι δὲ τάχ' ἄν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ
E ἢ | κατ' ἀνθρώπου σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω, τί
λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις
φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καί
μοι, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἄν
δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν
λόγον, ὃν ἄν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν τὸν
λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστὶν σοφία
καὶ οἷα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελ-
21 φοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε πού. οὗτος | ἐμὸς τε ἐταῖρος
ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἐταῖρός τε καὶ ξυνέ-
φυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατηλθε. καὶ
ἴστε δῆ, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅτι
ὀρμήσειεν. καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλ-
μησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυ-
βεῖτε, ὧς ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δῆ, εἰ τις ἐμοῦ εἴη σοφώ-

τερος. ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὕτωσι μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.

VI. Σκέψασθε δέ, ὦν ἕνεκα | ταῦτα λέγω· μέλλω B
γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέγονε. ταῦτα
γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὕτως· τί ποτε λέγει
ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα
οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἐμαντῶ σοφὸς ὢν· τί οὖν ποτε
λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύ-
δεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῶ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον
ἠπόρουν, τί ποτε λέγει. ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν
αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην. ἦλθον ἐπὶ τινα τῶν
δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς | ἐνταῦθα, εἶπερ που, ἐλέγ- C
ξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῶ χρησμῶ, ὅτι οὕτωσι
ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα. διασκοπῶν
οὖν τοῦτον — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν
δὲ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν
τι ἔπαθον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — καὶ διαλεγόμενος
αὐτῶ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς
ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῶ, εἶναι
δ' οὐ· ἡἴπειτα ἐπειρώμην αὐτῶ δεικνύναι, ὅτι οἷοιτο
μὲν εἶναι σοφός, εἰη δ' οὐ. | ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε D
ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων, πρὸς ἐμαντὸν
δ' οὖν ἀπιῶν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου
ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέ-
τερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν
οἶεταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ
οἶδα, οὐδὲ οἶομαι· ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῶ τινι
αὐτῶ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἂ μὴ οἶδα οὐδὲ
οἶομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἢ αὐτῶ ἐκείνου

Εδοκούντων σοφωτέρων εἶναι, καὶ μοι | ταῦτ' αὐτὰ
 ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπη-
 χθόμην.

VII. Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦα, αἰσθανόμε-
 νος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιὼς ὅτι ἀπηχθανόμην,
 ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλεί-
 στου ποιεῖσθαι· ἰτέον οὖν σκοποῦντι τὸν χρησμόν, τί
 λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δοκοῦντας εἰδέναι. καὶ νῆ
 22 τὸν κύνα, ὃ ἄνδρες | Ἀθηναῖοι — δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς
 τάληθ' ἡ λέγειν — ἥ μὲν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ
 μὲν μάλιστα εὐδοκίμουντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν
 τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν,
 ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φανλότεροι ἐπιεικέστεροι εἶναι
 ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὲ ὑμῖν τὴν ἐμὴν
 πλάνην ἐπιδείξαι ὥσπερ πόνοὺς τινὰς πονοῦντος, ἵνα
 μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ
 τοὺς πολιτικούς ἦα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν
 τραγωδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους,
 B | ὥς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψόμενος ἐμαυτὸν
 ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν
 τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἐδόκει μάλιστα πεπραγματεῦσθαι
 αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτούς, τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι
 καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν
 εἰπεῖν, ὃ ἄνδρες, τάληθ' ὅμως δὲ ῥητέον. ὥς ἔπος
 γὰρ εἰπεῖν ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν
 βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνω
 οὖν καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ
 C σοφία | ποιοῦεν ἃ ποιοῦεν, ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθου-
 σιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμοῦδοί·
 καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλὰ, ἴσασιν δὲ

οὐδὲν ὧν λέγουσι. τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἅμα ἡσθόμην αὐτῶν διὰ τὴν ποίησιν οἰομένων καὶ τᾶλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων, ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπῆα οὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι ὥπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

VIII. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνους ἦα· ἐμαυτῷ γὰρ ξυνήδη οὐδὲν ἐπισταμένῳ, | ὥς ἔπος D εἶπεῖν, τούτους δέ γ' ἤδη ὅτι εὐρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καὶ μου ταύτη σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρτημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί· διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἡξίου καὶ τᾶλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ ἐμαυτὸν ἀνερωτῶν | ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἂν οὕτω ὥσπερ E ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὧν τὴν ἐκείνων σοφίαν μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρω ἃ ἐκεῖνοι ἔχουσιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

IX. Ἐκ ταυτησί δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθεται μοι | γεγόνασι καὶ 23 οἶαι χαλεπώταται καὶ βαρύνταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. οἴονται γὰρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει, ὃ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνῃ σοφίᾳ ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός· καὶ

φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρη-
 B σθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα | ποιούμενος,
 ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὃ ἄνθρωποι,
 σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν, ὅτι
 οὐδενὸς ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ'
 οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιὼν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ
 κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ ξένων ἂν τινα
 οἶμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδὴν μοι μὴ δοκῇ, τῷ
 θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ
 ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως
 πρᾶξαι μοι σχολὴ γέγονεν ἄξιον λόγου οὔτε τῶν οἰκείων,
 C ἀλλ' ἐν | πενίᾳ μυρία εἰμὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

X. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες,
 οἷς μάλιστα σχολὴ ἐστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων, αὐτό-
 ματοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώ-
 πων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἴτα ἐπιχειροῦ-
 σιν ἄλλους ἐξετάζειν· κἄπειτα, οἶμαι, εὐρίσκουσι πολ-
 λὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων,
 εἰδότων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν
 ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς, καὶ
 λέγουσιν, ὥς Σωκράτης τίς ἐστι μιαιφώτατος καὶ δια-
 D φθείρει | τοὺς νέους· καὶ ἐπειδὴν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅτι
 ποιῶν καὶ ὅτι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ'
 ἄγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ
 πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν,
 ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν
 καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ,
 οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίγνου-
 ται προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν.
 E ἄτε οὖν, οἶμαι, | φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ

πολλοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητος μοι ἐπέθετο καὶ "Ανυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, "Ανυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, Λύκων | δὲ ὑπὲρ τῶν ρητόρων· ὥστε, ὅπερ ²⁴ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ οἷός τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεροννύαν. ταῦτ' ἐστὶν ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τάληθ' ἢ, καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἀποκρουσάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος. καίτοι οἶδα σχεδόν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι· ὃ καὶ τεκμήριον, ὅτι ἀληθ' ἢ λέγω καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολή ἢ ἐμὴ καὶ τὰ αἷτια ταῦτά ἐστιν. καὶ ἐάντε νῦν ἐάντε | αὐθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὐρήσετε. B

XI. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι κατηγοροῦν αὕτη ἐστὶν ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς. πρὸς δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν, ὧς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι. αὐθις γὰρ δὴ, ὥσπερ ἐτέρων τούτων ὄντων κατηγορῶν, λάβωμεν αὐτὴν τὴν τούτων ἀντωμοσίαν. ἔχει δέ πως ὧδε· Σωκράτῃ φησὶν ἀδικεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεοὺς οὓς ἡ πόλις νομίζει οὐ νομίζοντα, ἕτερα δὲ | δαιμόνια καινά. τὸ μὲν δὴ ἐγκλημα ^C τοιοῦτόν ἐστιν· τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἐν ἑκάστῳ ἐξετάσωμεν. φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δέ γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥαδίως εἰς ἁγῶνα καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐδὲν τούτῳ

πώποτε ἐμέλησεν. ὥς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι
καὶ ὑμῖν ἐπιδεῖξαι.

XII. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ· ἄλλο τι
D ἢ περὶ πολλοῦ | ποιεῖ, ὅπως ὥς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι
ἔσονται;· ἔγωγε.· ἴθι δὴ νυν εἰπὲ τούτοις, τίς αὐτοὺς
βελτίους ποιεῖ. δῆλον γάρ ὅτι οἴσθα, μέλον γέ σοι.
τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών, ὥς φῆς, ἐμὲ εἰσά-
γεις τουτοισὶ καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους
ποιοῦντα ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυσον αὐτοῖς, τίς ἐστίν.
ὀρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καί-
τοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον
οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ,
ὦ ῥαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ.· οἱ νόμοι.
E ἄλλ' οὐ | τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἄνθρω-
πος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους.
οὔτοι, ὦ Σώκρατες, οἱ δικασταί.· πῶς λέγεις, ὦ
Μέλητε; οἶδε τοὺς νέους παιδεύειν οἰοί τέ εἰσι καὶ
βελτίους ποιοῦσιν;· μάλιστα.· πότερον ἅπαντες, ἢ
οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὐ;· ἅπαντες.· εὖ γε νῆ τήν
Ἦραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων.
25 τί δὲ δὴ; οἶδε οἱ ἀκροαταὶ βελτίους | ποιοῦσιν ἢ οὐ;
καὶ οὔτοι.· τί δὲ οἱ βουλευταί;· καὶ οἱ βουλευταί.
ἀλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ
ἐκκλησιασταί, διαφθείρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ ἀκκεῖνοι
βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες;· ἀκκεῖνοι.· πάντες ἄρα,
ὥς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς ἀγαθοὺς ποιοῦσι πλὴν
ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις;· πάννυ
σφόδρα ταῦτα λέγω.· πολλήν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας
δυστυχίαν. καί μοι ἀπόκριναι ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω
B σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν | βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς

πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τοῦναντίον τούτου πᾶν εἷς μὲν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ πᾶν ὀλίγοι, οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἑάνπερ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; πάντως δήπου, ἕντε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἕντε φῆτε· πολλή γὰρ ἂν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελοῦσιν. ἀλλὰ γάρ, C ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδὲν σοι μεμέληκεν περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

XIII. Ἔτι δὲ ἡμῖν εἰπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερον ἔστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς ἢ πονηροῖς; ὦ τᾶν, ἀπόκριναι· οὐδὲν γὰρ τοι χαλεπὸν ἔρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτῳ ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθὸν τι; 'πάννυ γε.' 'ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων | βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; ἀπόκριναι, ὦ D ἀγαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι;' 'οὐ δῆτα.' 'φέρε δῆ, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὥς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα ἐκόντα ἢ ἄκοντα;' 'ἐκόντα ἔγωγε.' 'τί δῆτα, ὦ Μέλητε; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος τηλικόσδε ὢν, ὥστε σὺ μὲν ἔγνωκας, ὅτι οἱ μὲν κακοὶ κακὸν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον | ἑαυτῶν, οἱ δὲ E ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι, ἔάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ,

ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἐκὼν ποιῶ, ὥς φῆς
 σύ; ταῦτα ἐγὼ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ
 26 οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ | διαφθείρω,
 ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων, ὥστε σύ γε κατ' ἀμφοτέρω
 ψεύδει. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ
 ἀκουσίων ἀμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν,
 ἀλλὰ ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν· δῆλον
 γὰρ ὅτι, ἐὰν μάθω, παύσομαι ὅ γε ἄκων ποιῶ. σὺ δὲ
 ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ διδάξαι ἔφυγες καὶ οὐκ
 ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις, οἷ νόμος ἐστίν εἰσάγειν
 τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.'

XIV. 'Αλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν
 B δῆλον ἤδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι | Μελήτω τούτων
 οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πάποτε ἐμέλησεν. 'ὅμως δὲ δὴ
 λέγε ἡμῖν, πῶς με φῆς διαφθείρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς
 νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν γραφήν, ἣν
 ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὕς ἢ πόλις
 νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ ταῦτα λέγεις,
 ὅτι διδάσκων διαφθείρω;' 'πάννυ μὲν οὖν σφόδρα
 ταῦτα λέγω.' 'πρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλητε, τούτων
 C τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἰπὲ ἔτι | σαφέστερον
 καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσιν τούτοις. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι
 μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἶναι
 τινας θεοὺς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοὺς, καὶ
 οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ, οὐ
 μέντοι οὔσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλὰ ἐτέρους, καὶ τοῦτ'
 ἐστίν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἐτέρους· ἢ παντάπασί με
 φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τοὺς τε ἄλλους ταῦτα
 διδάσκειν.' 'ταῦτα λέγω, ὥς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις
 θεοὺς.' 'ὦ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις;

οὐδὲ | ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, D
ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;’ ‘μὰ Δί’, ὃ ἄνδρες δικασ-
ταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ
σελήνην γῆν.’ ‘Ἀναξαγόρου οἶει κατηγορεῖν, ὃ φίλε
Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἶει αὐτοὺς
ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ
Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων
τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ’ ἐμοῦ
μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς
| ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, E
ἐὰν προσποιῇται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως
ἄτοπα ὄντα. ἀλλ’, ὃ πρὸς Διός, οὕτωςί σοι δοκῶ
οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;’ ‘οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ’
ὁπωστιοῦν.’ ‘ἄπιστός γ’ εἶ, ὃ Μέλητε, καὶ ταῦτα
μέντοι, ὥς ἐμοὶ δοκεῖς, σαντῶ.’ ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὕτωςί,
ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκό-
λαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὑβρεῖ τινι
καὶ ἀκολασία καὶ νεότητι γράψασθαι. ἔοικεν γὰρ
ὥσπερ | αἰνιγμα ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ· ἄρα γνώ- 27
σεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου
καὶ ἐναντί’ ἐμαυτῷ λέγοντος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ
τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται
τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὥσπερ
ἂν εἰ εἴποι· ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων,
ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

XV. Ξυνεπισκέψασθε δὴ, ὃ ἄνδρες, ἣ μοι φαί-
νεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀπόκριναι, ὃ Μέλητε·
ὕμεῖς δέ, ὅπερ κατ’ ἀρχὰς ὑμᾶς | παρητησάμην, μέμνη- B
σθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότῳ τρόπῳ τοὺς
λόγους ποιῶμαι. ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὃ Μέλητε,

ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους
 δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὃ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα
 καὶ ἄλλα θορυβεῖτω· ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει,
 ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ ἀύλητάς μὲν οὐ νομίζει εἶναι,
 ἀύλητικά δὲ πράγματα; οὐκ ἔστιν, ὃ ἄριστε ἀνδρῶν·
 εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς
 ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀποκρίναι·
 C ἔσθ' ὅστις | δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαί-
 μονας δὲ οὐ νομίζει; 'οὐκ ἔστιν.' ὥς ὠνησας, ὅτι
 μόγῃς ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτῶν ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν
 δαιμόνια μὲν φῆς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ'
 οὖν καινὰ εἴτε παλαιά· ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω
 κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ
 ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δῆ-
 που πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν μέ ἔστιν· οὐχ οὕτως ἔχει;
 ἔχει δὴ· τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀπο-
 D κρίνει. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἤτοι | θεοὺς γε ἡγοῦ-
 μεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῆς ἢ οὐ; 'πάνυ γε.' οὐκοῦν
 εἶπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὥς σὺ φῆς, εἰ μὲν θεοί
 τινὲς εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἴη ὃ ἐγὼ φημί σε
 αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον
 φάναι ἐμὲ θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε
 δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές
 εἰσιν νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἐκ τινῶν ἄλλων,
 ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν
 παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν
 E ἄτοπον εἴη, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν | παῖδας ἡγοῖτο
 ἢ [καὶ] ὄνων [τοὺς ἡμιόνους], ἵππους δὲ καὶ ὄνους
 μὴ ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὃ Μέλητε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ
 ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω [τὴν γραφὴν

ταύτην] ἢ ἀπορῶν ὅτι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σύ τινα πείθοις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὥς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶν καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε | ἤρωας, οὐδεμία μηχανή ἐστίν.’ 28

XVI. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφήν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλὰ ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονεν καὶ πρὸς πολλοὺς, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθὲς ἐστίν. καὶ τοῦτ’ ἐστίν ὃ ἐμὲ αἰρήσει, εἴνπερ αἰρῇ, οὐ Μέλητος οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ’ ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος. ἃ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἤρηκεν, οἶμαι δὲ καὶ αἰρήσειν· οὐδὲν | δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ. ἴσως δ’ ἂν οὖν B εἴποι τις· εἴτ’ οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον ἀντειποίμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἶει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστίν, ἀλλ’ οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν, ὅταν πράττη, πότερα δίκαια ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν τῶν | ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ C τετελευτήκασιν οἳ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησεν παρὰ τὸ αἰσχυρόν τι ὑπομεῖναι, ὥστε ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἑκτορα ἀποκτείνειν, θεὸς οὖσα, οὐτωςί πως, ὥς ἐγὼ οἶμαι· ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἐταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἑκτορα ἀποκτε-

νεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· αὐτίκα γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἑκτορα πότμος ἐτοῖμος· ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας τοῦ μὲν D θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὀλιγώρησε, πολὺν δὲ | μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς ὢν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, αὐτίκα, φησί, τεθναίην δίκην ἐπιθείς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν ἄχθος ἀρούρης. μὴ αὐτὸν οἶει φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὗ ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

XVII. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὃ E ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν με | οἱ ἄρχοντες ἔτατον, οὓς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὗ ἑκείνοι ἔτατον ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὥς ἐγὼ ῥήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβη- 29 θεῖς ἢ θάνατον ἢ | ἄλλο ὅτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν τὰν εἶη, καὶ ὥς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιῶς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὢν. τὸ γάρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὃ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἂ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὃν τῶν

ἀγαθῶν, δεδίασι δ' ὥς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν
κακῶν ἐστὶ. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ | ἀμαθία ἐστὶν αὕτη B
ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἴεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν;
ἐγὼ δ', ὧς ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω
τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ σοφώτερός του
φαίην εἶναι, τούτῳ ἄν, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ
τῶν ἐν ᾿Αἰδοῦ οὕτω καὶ οἶμαι οὐκ εἰδέναι· τὸ δὲ
ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι, καὶ θεῷ καὶ ἀν-
θρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐστὶν οἶδα. πρὸ οὖν
τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ
ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύ-
ξομαι· ὥστε οὐδ' εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε | Ἀνύτῳ C
ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο
εἰσελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸ
μὴ ἀποκτεῖναί με, λέγων πρὸς ὑμᾶς ὥς, εἰ διαφρευ-
ξοίμην, ἥδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ Σω-
κράτης διδάσκει πάντες παντάπασι διαφθαρήσονται,
— εἰ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε· ὧς Σώκρατες, νῦν μὲν
Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε, ἐπὶ τούτῳ
μέντοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσῃ διατρί-
βειν μηδὲ φιλοσοφεῖν· ἐὰν δὲ ἄλῃς ἔτι τοῦτο πρᾶτ-
των, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν | με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις D
ἀφίετε, εἴποιμ' ἂν ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον
τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕωσπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἷός τε
ὧς, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακελευό-
μενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτῳ ἂν αἰὲ ἐντυγχάνω
ὑμῶν, λέγων οἰάπερ εἴωθα, ὅτι ὧς ἄριστε ἀνδρῶν,
Ἀθηναῖος ὢν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης
εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει

Ε ἐπιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα, καὶ | δόξης
 καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς,
 ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντί-
 ζεις; καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβητῇ καὶ φῇ ἐπιμελεῖ-
 σθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ'
 ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν μοι
 μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὄνειδιω, ὅτι
 30 τὰ πλείστου ἄξια περὶ | ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ
 φανλότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ
 πρεσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ
 καὶ ἀστῶ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγυτέρω
 ἔστὲ γένει. ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὖ ἴστε, καὶ
 ἐγὼ οἶομαι οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι
 ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν. οὐδὲν
 γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πείθων ὑμῶν
 καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους μήτε σωμαμάτων ἐπι-
 Β μελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ | οὕτω σφό-
 δρα ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων, ὅτι
 οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίννεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς
 χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα
 καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων δια-
 φθείρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δέ τις
 μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς
 ταῦτα, φαίην ἄν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ
 μή, καὶ ἢ ἀφίετε ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιή-
 C σοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω | πολλάκις τεθνάναι.

XVIII. Μὴ θορυβεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ'
 ἐμμένετε μοι οἷς ἐδεήθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ'
 οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γὰρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι,
 ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἅττα ὑμῖν ἐρεῖν

καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μεῖζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναίτο· οὐ γὰρ οἶμαι | θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος D βλάπτεσθαι. ἀποκτείνεις μὲντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἶεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἶμαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἢ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτιννύναι. νῦν οὖν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἶοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμαρτῆτε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ | ἀποκτείνητε, οὐ ῥαδίως ἄλλον τοιοῦτον E εὐρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἱππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νοθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος· οἷον δὴ μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον | οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ 31 προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥαδίως ὑμῖν γενήσεται, ὃ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πειθῆσθε, φείσεσθέ μου· ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἂν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥαδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἴτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἂν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειεν κηδόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ

Β πόλει δεδοσθαι, ἐνθένδε ἂν | κατανοήσαιτε· οὐ γὰρ
 ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμμαντοῦ ἀπάντων
 ἡμεληκέναι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων
 τοσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν αἰεὶ, ἰδίᾳ
 ἐκάστῳ προσιόντα ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύ-
 τερον, πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μὲν τι
 ἀπὸ τούτων ἀπέλαυον καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα
 παρεκελευόμην, εἶχον ἂν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾶτε
 δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι τᾶλλα πάντα ἀναι-
 σχύντως οὕτω κατηγοροῦντες τοῦτό γε οὐχ οἷοί τε
 C ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι | παρασχόμενοι μάρτυρα,
 ὥς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ἤτησα.
 ἱκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ὥς
 ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

XIX. Ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι
 δὴ ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα ξυμβουλευώ περὶ αὐτῶν καὶ πολυ-
 πραγμονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ
 πλῆθος τὸ ὑμέτερον ξυμβουλεύειν τῇ πόλει. τούτου
 δὲ αἰτίον ἐστὶν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλα-
 D χοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι | καὶ δαιμόνιον γίγνε-
 ται [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμωδῶν Μέ-
 λητος ἐγράψατο· ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρξά-
 μενον φωνή τις γιγνομένη, ἣ ὅταν γένηται, αἰεὶ
 ἀποτρέπει με τοῦτο ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει
 δὲ οὐποτε· τοῦτ' ἐστὶν ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ
 πράττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι·
 εὖ γὰρ ἴστε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπε-
 χειρήσα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν
 E ἀπολώλη καὶ οὗτ' ἂν ὑμᾶς | ὠφελήκη οὐδὲν οὗτ' ἂν
 ἐμμαντόν. καὶ μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τᾶληθῆ· οὐ

γὰρ ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὐδενὶ γνησίως ἐναντιούμενος καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γίγνεσθαι, | ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχοῦ- 32
μενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

XX. Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρῆξομαι τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα. ἀκούσατε δὴ μου τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐδ' ἂν ἐνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δείσας θάνατον, μὴ ὑπείκων δὲ ἅμ' ἂν καὶ ἀπολοίμην. ἐρῶ δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ. ἐγὼ γάρ, ὧς Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν | οὐδεμίαν πώ- B
ποτε ἤρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχίς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς δέκα στρατηγούς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν, παρὰ νόμους, ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότε ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἐτοίμων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ρητόρων, καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ | δικαίου ὄμην μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν C
ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως· ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμψάμενοί με πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλαμῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνοι· οἷα δὲ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βου-

λόμενοι ὥς πλείστους ἀναπληῆσαι αἰτιῶν· τότε μέντοι
 D ἐγὼ οὐ | λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ
 θανάτου μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν,
 οὐδ' ὅτι οὖν, τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργά-
 ζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ
 ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὕσα, ὥστε ἄδικόν
 τι ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν,
 οἱ μὲν τέτταρες ὥχοντο εἰς Σαλαμίνα καὶ ἤγαγον
 Λέοντα, ἐγὼ δὲ ὥχόμην ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν
 διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατε-
 E λύθη· καὶ τούτων | ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

XXI. Ἄρ' οὖν ἂν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγε-
 νέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράττων ἀξίως
 ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καί, ὥσπερ
 χορή, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιοῦμην; πολλοῦ γε δεῖ,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων
 33 οὐδεὶς. | ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε,
 εἴ ποῦ τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ
 αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχαρήσας οὐδὲν παρὰ
 τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς οἱ
 διαβάλλοντες ἐμέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ
 δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην· εἰ δέ
 τίς μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαντοῦ πράττοντος ἐπιθυμεῖ
 ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώ-
 B ποτε ἐφθόνησα, οὐδὲ χρήματα μὲν | λαμβάνων διαλέ-
 γομαι, μὴ λαμβάνων δὲ οὐ, ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ
 καὶ πέννιτι παρέχω ἐμαντὸν ἐρωτᾶν, καὶ ἐάν τις βού-
 ληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω. καὶ τού-
 των ἐγὼ εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μὴ, οὐκ ἂν
 δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην

μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα· εἰ δέ τις φησι παρ' ἐμοῦ πώποτε τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅτι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

XXII. Ἀλλὰ διὰ τί δὴ ποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί τινες πολὺν χρόνον | διατρέβοντες; ἀκηκόατε, ὧ ἄνδρες C Ἀθηναῖοι· πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σοφοῖς, οὓσι δ' οὐ· ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδὲς. ἐμοὶ δὲ τοῦτο, ὥς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, ὥπέρ τις ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὁτιοῦν προσέταξε πράττειν. ταῦτα, ὧ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἔστιν καὶ εὐέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω, | τοὺς δὲ διέφθαρακα, χρῆν D δὴπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν πρεσβύτεροι γενόμενοι ἐγνώσαν, ὅτι νέοις οὓσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτε τι ξυνεβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφούς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἶπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, νῦν μεμνησθαι [καὶ τιμωρεῖσθαι]. πάντως δὲ πάρεσιν αὐτῶν πολλοὶ ἐν- ταυθοῖ, οὓς ἐγὼ ὄρω, πρῶτον μὲν Κρίτων | οὔτοσί, E ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατήρ, ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήττιος, Αἰσχίνου τοῦδε πατήρ, ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὔτοσί, Ἐπιγένους πατήρ, ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ δια- τριβῇ γερόνασιν, Νικόστρατος ὁ Θεοσοτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου — καὶ ὁ μὲν Θεόδοτος τετελεύτηκεν, ὥστε

οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε αὐτοῦ καταδεηθείη —, καὶ Πάραλος
 ὅδε ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ὅδε δὲ
 34 | Ἀδείμαντος ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὗτος Πλά-
 των, καὶ Αἰαντόδωρος, οὗ Ἀπολλόδωρος ὅδε ἀδελφός.
 καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινα
 ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι
 Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νῦν παρα-
 σχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λεγέτω, εἴ τι ἔχει τοι-
 οῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τούναντίον εὐρήσετε, ὧ
 ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοίμους τῷ διαφθεί-
 ροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὧς
 Β φρασι Μέλητος καὶ | Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διε-
 φθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ
 ἀδιάφθοροι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων
 προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες
 ἐμοὶ ἄλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασι
 Μελήτῳ μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

XXIII. Εἶεν δὴ, ὧ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ'
 ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἐστὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως
 C τοιαῦτα. τάχα δ' ἂν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν | ἀνα-
 μνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῖ τοῦ
 ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἰκέτευσε
 τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδίᾳ τε αὐτοῦ
 ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους
 τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλοὺς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα
 τούτων ποιήσω, καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὧς ἂν δόξαιμι,
 τὸν ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας
 αὐθαδέστερον ἂν πρὸς με σχοίη, καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς
 τούτοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δὴ τις
 D ὑμῶν οὕτως ἔχει, — | οὐκ ἄξιόν μὲν γὰρ ἔγωγε — εἰ

δ' οὖν, ἐπεικῇ ἄν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγων,
 ὅτι ἐμοί, ὃ ἄριστε, εἰσὶν μὲν πού τινες καὶ οἰκεῖοι·
 καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὀμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ
 δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων,
 ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσι καὶ υἱεῖς, ὃ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τρεῖς, εἷς μὲν μειράκιον ἤδη, δύο δὲ παιδία·
 ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεή-
 σομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δὴ οὖν οὐδὲν τού-
 των ποιήσω; οὐκ ἀνθαδιζόμενος, ὃ Ἀθηναῖοι, οὐδ'
 | ὑμᾶς ἀτιμάζων, ἀλλ' εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς Ε
 θάνατον ἢ μή, ἄλλος λόγος, πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ
 ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὗ μοι δοκεῖ καλὸν
 εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ
 τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἴτ' οὖν ἀληθὲς εἴτ' οὖν ψεῦδος·
 ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι τὸ Σωκράτῃ διαφέρειν τινὲ
 τῶν | πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες 35
 διαφέρειν εἴτε σοφία εἴτε ἀνδρεία εἴτε ἄλλῃ ἡτινιοῦν
 ἀρετῇ τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴῃ· οἷουςπερ ἐγὼ
 πολλάκις ἐώρακά τινας, ὅταν κρίνονται, δοκοῦντας μὲν
 τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὥς δεινόν τι
 ολομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθανοῦνται, ὥσπερ ἀθανά-
 των ἐσομένων, ἂν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἱ
 ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνῃν τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστ' ἂν
 τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες
 Ἀθηναίων εἰς ἀρετὴν, | οὓς αὐτοὶ ἐαυτῶν ἐν τε ταῖς Β
 ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὔτοι
 γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γάρ, ὃ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, οὔτε ἡμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ
 ὀτιοῦν εἶναι, οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέ-
 πειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον

καταψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιοῦντος ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος.

XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὧς ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ | δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κάθεται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὁμώμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους. οὐκ οὖν χρὴ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιορκεῖν οὔθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῖεν. μὴ οὖν ἄξιοῦτέ με, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἢ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μήτε δίκαια μήτε ὅσια, D | ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία [πάντως] καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτρου τουτουῦ. σαφῶς γὰρ ἂν, εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὁμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσχοιμι μὴ ἡγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἂν ἐμαυτοῦ, ὡς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γάρ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοί τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

E XXV. | Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὧς ἄνδρες Ἀθη-
36 ναῖοι, ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου | κατεψηφίσασθε, ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονεν τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἑκατέρων τῶν ψήφων τὸν γεγονότα ἀριθμόν. οὐ γὰρ ὥόμην ἔγωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ

παρὰ πολὺ· νῦν δέ, ὥς ἔοικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων, ἀποπεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὥς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, καὶ ὦφλε χιλίας | δραχμάς, οὐ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον B μέρος τῶν ψήφων.

XXVI. Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. εἶεν· ἐγὼ δὲ δὴ τίνας ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ὅτι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἤγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧν περ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημηγοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' | ἰόντα σῶζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα, οἷ ἐλθὼν μήτε C ὑμῖν μήτε ἐμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὥς ἐγὼ φημι, ἐνταῦθα ἦα, ἐπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πεῖθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθεῖν, ὅπως ὥς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι· τί οὖν εἰμι ἄξιος παθεῖν | τοιοῦτος ὢν; ἀγαθόν τι, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, D εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅτι ἂν πρέποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακλεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅτι

μᾶλλον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως, ὥς τὸν
 τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλ-
 λον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἱππῶ ἢ ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νενί-
 κηκεν Ὀλυμπιάσιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας
 Ε δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ | μὲν τροφῆς οὐδὲν
 δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον
 37 τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου | τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ
 σιτήσεως.

XXVII. Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παρα-
 πλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς
 ἀντιβολήσεως, ἀπαυθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὃ
 Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι
 ἐγὼ ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς
 τοῦτο οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διει-
 λέγμεθα· ἐπεὶ, ὥς ἐγῶμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ
 Β καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν | ἡμέραν
 μόνον κρίνειν, ἀλλὰ πολλάς, ἐπέισθητε ἄν· νῦν δ'
 οὐ ράδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπο-
 λύεσθαι. πεπεισμένος δὴ ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν πολλοῦ
 δέω ἐμαυτὸν γε ἀδικήσκειν καὶ κατ' ἐμαυτοῦ ἐρεῖν
 αὐτός, ὥς ἄξιός εἰμί του κακοῦ καὶ τιμήσεσθαι τοι-
 ούτου τινὸς ἐμαυτῷ. τί δείςας; ἢ μὴ πάθω τοῦτο, οὗ
 Μέλητος μοι τιμᾶται, ὃ φημι οὐκ εἰδέναι οὔτ' εἰ ἀγαθὸν
 οὔτ' εἰ κακόν ἐστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι ὦν εὖ οἶδ'
 ὅτι κακῶν ὄντων. τοῦ τιμησάμενος; πότερον δεσμοῦ;
 Γ καὶ τί | με δεῖ ζῆν ἐν δεσμοπηγῇ, δουλεύοντα τῇ
 αἰεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, τοῖς ἑνδεκα; ἀλλὰ χρημάτων,
 καὶ δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταῦτόν μοι ἐστιν,
 ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἔστι μοι χρήματα, ὅπό-
 θεν ἐκτίσω. ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι; ἴσως γὰρ ἂν

μοι τούτου τιμήσαιτε. πολλή μέντ' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι, ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολῖταί μου οὐχ οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεργεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς | καὶ τοὺς D λόγους, ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγόνασιν καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι. ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ῥαδίως; πολλοῦ γε δεῖ, ὃ Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη ἐξελθόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε· καὶ μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελῶσι, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐὰν δὲ | μὴ ἀπελαύνω, E οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους.

XXVIII. Ἴσως οὖν ἂν τις εἴποι· σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὃ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν; τουτὶ δὴ ἐστὶ πάντων χαλεπώτατον πεῖσαι τινὰς ὑμῶν. ἐάντε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἔστιν καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὥς εἰρωνευομένῳ· | ἐάντ' αὖ 38 λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὃν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἤττον πείσεσθέ μοι λέγοντι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὥς ἐγὼ φημι, ὃ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥάδια. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἴθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χορήματα, ἐτιμησάμην | ἂν χρημάτων B ὅσα ἐμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δὲ

οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτίσαι, τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτίσαι ὑμῖν μῶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδαμος κελεύουσίν με τριάκοντα μῶν τιμῆσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσούτου, ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ
 C ἀργυρίου οὗτοι | ἀξιόχρεω.

XXIX. Οὐ πολλοῦ γ' ἔνεκα χρόνου, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἔξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὥς Σωκράτῃ ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δὴ με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμι, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζουσιν. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ δὴ τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἔστι τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ
 D πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς | ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον. λέγω δὲ καὶ τότε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους. ἴσως με οἴεσθε, ὃ ἄνδρες, ἀπορίᾳ λόγων ἐαλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα, εἰ ὥμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορίᾳ μὲν ἐάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ' ἂν ὑμῖν ἡδιστα ἦν ἀκούειν, θρηνηοῦντός τέ μου καὶ ὀδυρομένου
 E καὶ ἄλλα ποιῶντος καὶ | λέγοντος πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὥς ἐγὼ φημι· οἷα δὴ καὶ εἰθισθε ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε ῥήθην δεῖν ἔνεκα τοῦ

κινδύνου προᾶξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἰροῦμαι ᾧδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν. οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο | μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν 39 ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἂν τις ἐκφύγοι καὶ ὅπλα ἀφείδῃ καὶ ἐφ' ἱκετείαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλάί εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἦ χαλεπὸν, ὃ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· θάττον γὰρ θανάτου θεῖ. καὶ | νῦν ἐγὼ B μὲν ἅτε βραδὺς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἐάλῳν, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἅτε δεινοὶ καὶ ὀξεῖς ὄντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἅπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων, οὔτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὠφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν. καὶ ἔγωγε τῷ τιμῆματι ἐμμένω καὶ οὔτοι. ταῦτα μὲν πού ἴσως οὕτως καὶ ἔδει σχεῖν, καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν.

XXX. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν | χρησμοδῆσαι, ὃ καταψηφισάμενοί μου· καὶ γὰρ εἰμι C ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησμοδοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημι γάρ, ὃ ἄνδρες, οἱ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἦξιν εὐθύς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπωτέραν νῆ Δία ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε· νῦν γὰρ τοῦτο εἰργασθε οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου, τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεται, ὥς ἐγὼ φημι. πλείους

ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς
 D | δὲ οὐκ ἡσθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσῳ νεώ-
 τεροί εἰσιν, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθε
 ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχῆσειν τοῦ ὀνειδίζειν
 τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε·
 οὐ γὰρ ἔσθ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ
 οὔτε καλὴ, ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ ῥάστη, μὴ
 τοὺς ἄλλους κολοῦειν, ἀλλ' ἑαυτὸν παρασκευάζειν,
 ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς
 E καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος | ἀπαλλάττομαι.

XXXI. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλε-
 χθείην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουῖ πράγματος, ἐν ᾧ
 οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι καὶ οὕτω ἐρχομαι οἱ
 ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλὰ μοι, ὦ ἄνδρες, παρα-
 μείνατε τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθο-
 λογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γὰρ ὡς
 40 | φίλοις οὓσιν ἐπιδειξαὶ ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι ξυμβεβηκὸς
 τί ποτε νοεῖ. ἐμοὶ γάρ, ὦ ἄνδρες, δικασταί — ὑμᾶς
 γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοίην — θαυμάσιόν
 τι γέγονεν. ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἢ τοῦ δαιμο-
 νίου ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ αἰεὶ ἦν
 καὶ πάνυ ἐπὶ σμικροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ
 ὀρθῶς πράξειν· νυνὶ δὲ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὀρᾷτε
 καὶ αὐτοί, ταυτὶ ἅ γε δὴ οἴηθείη ἂν τις καὶ νομίζεται
 B ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν | οἴκοθεν
 ἡναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἡνίκα ἀνέ-
 βαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτε ἐν τῷ λόγῳ
 οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις
 πολλαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ· νῦν δὲ οὐδαμοῦ
 περὶ αὐτὴν τὴν πράξιν οὔτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὔτ' ἐν

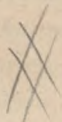
λόγῳ ἡναντίωταί μοι. τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγενῆσθαι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς ὁρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα | κακὸν εἶναι τὸ C τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως οὐκ ἡναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μὴ τι ἔμελλον ἐγὼ ἀγαθὸν πράξειν.

XXXII. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὥς πολλὴ ἐλπίς ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστιν τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἶον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἰσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ εἴτε μηδεμία αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' | οἶον ὕπνος, ἐπειδάν D τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν ὄρεῃ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ἣ οὕτω κατέδαρθεν, ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν, πόσας ἄμεινον καὶ ἡδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα | εὐαριθμήτους ἂν εὗρεῖν E αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας. εἰ οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστιν, κέρδος ἔρωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἶον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστιν τὰ λεγόμενα, ὥς ἄρα ἐκεῖ εἰσιν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μείζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ἄν, ὃ ἄνδρες δικασταί;

εἰ γὰρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἄιδου, ἀπαλλαγεῖς τούτων
 41 | τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὐρήσει τοὺς ἀληθῶς
 δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε
 καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ
 ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ
 ἑαυτῶν βίῳ, ἄρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ
 Ὅρφεϊ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἑσιόδῳ καὶ
 Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν
 γὰρ πολλάκις θέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτ' ἔστιν ἀληθὴ·
 ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐ-
 B τότῃ, | ὅποτε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελα-
 μῶνος καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον
 τέθνηκεν, ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἑμαυτοῦ πάθη πρὸς
 τὰ ἐκείνων, ὥς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὴς εἴη. καὶ
 δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα
 ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφὸς ἐστιν
 καὶ τίς οἶεται μὲν, ἔστιν δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἂν τις,
 ὃ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν
 C ἀγαρόντα τὴν πολλὴν στρατιὰν ἢ Ὀδυσσεά ἢ | Σίσυ-
 φον, ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ
 γυναικας; οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετά-
 ξειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας. πάντως οὐ δήπου
 τούτου γε ἔνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τὰ τε γὰρ
 ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ
 ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ
 λεγόμενα ἀληθὴ ἐστιν.

XXXIII. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρὴ, ὃ ἄνδρες δικασταί,
 εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τι τοῦτο
 D διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ | ἀγαθῷ
 κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμε-

λείπεται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ
 νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέρονεν, ἀλλὰ μοι δῆλόν ἐστι
 τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων
 βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν
 τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ
 τοῖς κατηγοροῖς οὐ πᾶν χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτη
 τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ'
 οἴομενοι βλάπτειν· τοῦτο | αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. Ε
 τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς νεῖς μου, ἐπειδὴν
 ἠβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὥς ἄνδρες, ταῦτ' αὐτὰ λυποῦν-
 τες, ἅπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ
 χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς,
 καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίετε αὐτοῖς,
 ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ
 οἴονται τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα
 ποιῇτε, δίκαια | πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός 42
 τε καὶ οἱ νεῖς. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν
 ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ
 ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ
 πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

ΚΡΙΤΩΝ

[ἢ περὶ πρακτέου, ἠθικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ.

St. I
p. 43

A I. ΣΩ. Τί τῆνικάδε ἀφ᾽ ἵξει, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρῶ-
ἐτι ἐστίν;

ΚΡ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνίκα μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θαυμάζω, ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτη-
ρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ
πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἦκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

B ΣΩ. Εἴτα πῶς | οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ
σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς
ἠθέλον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ
καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὥς ἠδέως
καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἥγειρον, ἵνα ὥς ἠδιστα
διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν
παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ δὲ

μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστῶσῃ ξυμφορᾷ, ὥς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρῶτως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὃ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικούτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη | τελευτᾶν. C

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὃ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν, οὐ σοί, ὥς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδεύουσιν πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὥς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύντατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίεται ἐκ Δήλου, οὗ δεῖ | ἀφικομένου τεθνάναι με; D

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφίεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἦγοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐρίον ἔσται, ὃ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

II. ΣΩ. Ἀλλ', ὃ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. οὐ μέντοι οἶμαι ἥξειν αὐτὸ | τήμερον. 44

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγώ σοι ἔρω. τῇ γάρ πον ὑστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασὶ γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐρεῖραι με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ
B εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με | καὶ εἰπεῖν·
ὦ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο.

ΚΡ. Ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

III. ΚΡ. Αἴαν γε, ὥς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε
Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι· ὥς
ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μίᾳ ξυμφορᾷ ἐστίν, ἀλλὰ
χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερηῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον
ἐγὼ οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω,
C οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὥς οἷός | τ' ὦν σε
σφῶζειν, εἰ ἡθέλον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι
τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα
περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται
οἱ πολλοί, ὥς σὺ αὐτὸς οὐκ ἡθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε
ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς
τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν
μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πε-
πρᾶχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῇ.

D ΚΡ. Ἄλλ' ὁρᾷς δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ | Σώκρατες,
καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλαιν. αὐτὰ δὲ δηλὰ τὰ
παρόντα νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμι-
κρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα
σχεδόν, ἐὰν τις ἐν αὐτοῖς διαβηλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὥφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τ' εἶναι οἱ
πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τ' ᾗσαν
καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχεν· νῦν δὲ

οὐδέτερα οἰοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο ὅτι ἂν τύχῃσι.

IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ | οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, Ε
 ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἄρα γε μὴ ἐμοῦ προμηθεὺ καὶ
 τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μὴ, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξελθῇς,
 οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὥς σὲ ἐνθένδε
 ἐκκλέψασιν, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν
 ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τού-
 τοις παθεῖν; εἰ γὰρ τι τοιοῦτον | φοβεῖ, ἔασον αὐτὸ 45
 χαίρειν· ἡμεῖς γὰρ που δίκαιοί ἐσμεν σώσαντές σε
 κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέῃ, ἔτι
 τούτου μεῖζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθεύμαι, ὦ Κρίτων, καὶ
 ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ
 πολὺ ἀργυρίον ἐστίν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί
 σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὀρᾷς τούτους
 τοὺς συκοφάντας ὥς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι
 ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν | τὰ Β
 ἐμὰ χρήματα, ὥς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι
 ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι
 ἔτι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν· εἷς δὲ καὶ κεκόμικεν
 ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος·
 ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ. ὥστε,
 ὅπερ λέγω, μῆτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς σαντὸν
 σῶσαι, μῆτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι
 γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅτι χρῶο σαντῶ·
 πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε ὅποι ἂν ἀφίκη | ἀγα- C
 πῆσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλῃ εἰς Θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν
 ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ

ἀσφάλειάν σοι παρέξονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

V. Ἔτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν προᾶγμα, σαντὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαντὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἐσπεύσαν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαντοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς D σοι ἐξὸν καὶ | ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχήσει καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅτι ἂν τύχῃσι, τοῦτο πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὥς τὸ εἰκός, τοιούτων οἷάπερ εἶωθεν γίνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρή ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι· χρή δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμε- E λεῖσθαι· ὥς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ | ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξη ἅπαν τὸ προᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρίᾳ τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπραῆχθαι, καὶ ἡ εἴσοδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον, ὥς εἰσῆλθεν ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἄγων τῆς δίκης, ὥς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ καὶ ἀνανδρίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ 46 | διαπεφευγῆναι ἡμᾶς δοκεῖν, οἵτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαντόν, οἷόν τε ὄν καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ μικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὅρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχροῦ ἢ σοί τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἔτι ὧρα, ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης

νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπρᾶχθαι. εἰ δέ τι περι-
μενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε. ἀλλὰ παντὶ
τρόπῳ, ὃ Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

VI. ΣΩ. Ὡ | φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολ- B
λοῦ ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴῃ· εἰ δὲ μή, ὅσῳ
μείζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ
ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὥς ἐγὼ οὐ μόνον
νῦν ἀλλὰ καὶ αἰεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ
ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ
βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπρο-
σθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἦδε
ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι,
καὶ τοὺς αὐτοὺς πρᾶβεύω | καὶ τιμῷ οὕσπερ καὶ C
πρότερον· ὧν ἐὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ
παρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγχαρήσω, οὐδ' ἂν
πλείῳ τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμιν
ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμοὺς καὶ θανά-
τους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν
ἂν μετριώτατα σκοποῖμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦ-
τον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν
δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι
ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν | νοῦν, ταῖς D
δὲ οὐ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέ-
γετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα
λόγου ἐλέγετο, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὥς ἀληθῶς;
ἐπιθυμῷ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι, ὃ Κρίτων, κοινῇ
μετὰ σοῦ, εἰ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε
ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα
αὐτῷ. ἐλέγετο δὲ πως, ὥς ἐγὼμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ
τῶν οἰομένων τι λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον,

ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν, δέοι τὰς
 Ε μὲν | περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή. τοῦτο πρὸς
 θεῶν, ὃ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ
 47 γάρ, ὅσα γε τάνθρωπεια, ἐκτὸς εἰ τοῦ μέλλειν | ἀπο-
 θνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακρούοι ἢ παρ-
 οὔσα ξυμφορά· σκόπει δὴ· οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγε-
 σθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων
 τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ
 τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ; τί φῆς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς
 λέγεται;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πο-
 νηρὰς μή;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ
 δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ;

VII. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο;
 Β | γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παν-
 τὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν
 προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἱατρὸς
 ἢ παιδοτρίβης ὢν;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ
 ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ
 μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Ἀῖνλα δὴ.

ΣΩ. Ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον
 καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ
 ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαῖοντι, μᾶλλον ἢ ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ | ἀτιμάσας C
αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς
τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαΐοντων, ἄρα οὐδὲν
κακὸν πείσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῖ τείνει,
καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Ἀῖνον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διολλύει.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὃ Κρίτων,
οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διῶμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν
δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγα-
θῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλὴ ἡμῖν ἔστιν,
πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ | ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ D
φοβεῖσθαι αὐτήν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἔστιν ἐπαῖων,
ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμ-
παντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, δια-
φθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ
βέλτιον ἐρίγνυτο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδὲν
ἔστι τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὃ Σώκρατες.

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ
μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ δια-
φθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαῖ-
όντων δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν | διεφθαρμένου E
αὐτοῦ; ἔστι δέ που τοῦτο σῶμα· ἢ οὐχί;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἔστιν μετὰ μοχθηροῦ
καὶ διεφθαρμένου σώματος;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένον, ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνύνησιν; ἢ φανυλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος
 48 ἐκεῖνο, ὅτι ποτ' ἐστὶ τῶν | ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐστίν;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ᾧ βέλτιστε, πάννυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι ὁ ἐπαῖων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. ὥστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ, εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δὴ, φαίη γ' ἄν τις, οἷοί τε
 Β εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ | ἀποκτιννύναι. δῆλα δὲ καὶ ταῦτα.

ΚΡ. Φαίη γὰρ ἄν, ᾧ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ᾧ θανυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὅμοιος εἶναι [τῷ] καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταυτόν ἐστίν, μένει ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

ΙΧ. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι
 C ἐξιέναι μὴ | ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ εἰ μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῷμεν.

ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὧ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἄν, εἰ οἱοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἰρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἡ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ | ἐνθένδε ἐξάξουσιν D καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιοῦντες· καὶ φαινώμεθα ἄδικοι αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέῃ ὑπολογίζεσθαι οὕτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες. ὅρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ, κοινῇ, καὶ εἰ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λόγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι· εἰ δὲ | μὴ, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων E τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσας σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκοντος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ | ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴῃ. 49

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

Χ. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι, ἢ τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὁμολογήθη; [ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο·] ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκείναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖς οὐλίαις ἡμέραις

ἐκκεχυμέναι εἰσὶν, καὶ πάλαι, ὧς Κρίτων, ἄρα τηλι-
 Β κοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ | δια-
 λεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν δια-
 φέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε
 ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε
 δεῖ ἡμᾶς εἶτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ προ-
 τερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ
 αἰσχρὸν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ; φαμέν ἢ οὔ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ
 C πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ | ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὧς Κρίτων, ἢ οὔ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δῆπου, ὧς Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὥς
 οἱ πολλοὶ φασιν, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ ποῦ κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ
 ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν
 οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσῃ ὑπ' αὐτῶν.
 καὶ ὅρα, ὧς Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ
 D παρὰ | δόξαν ὁμολογῇς. οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ
 ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται
 καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ
 ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ
 ἀλλήλων βουλευόμενα. σκόπει δῆ οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα,

πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοι καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὥς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς· ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ | μὲν γὰρ καὶ πάλαι E οὔτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἰ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθε, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πότερον ἂ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῷ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

XI. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθροι. ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν | πόλιν πότερον κακῶς τινας 50 ποιοῦμεν, καὶ ταῦτα οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δικαίοις οὓσιν ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὧδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἶτε ἀποδιδράσκειν, εἰθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τούς τε νόμους | ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν B τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἔτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γενόμεναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται καὶ διαφθείρονται; τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ

ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, C ὅτι ἡδίκηει | γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἐκρινεν; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

KP. Ταῦτα νῆ Δία, ὦ Σώκρατες.

XII. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἰπωσιν οἱ νόμοι· ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικάζη; εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν | λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἰώθας χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾷν τε καὶ D ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν | ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάββανεν τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέν σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι, ὥς οὐ καλῶς ἔχουσιν; 'οὐ μέμφομαι,' φαίην ἂν. ἄλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ καὶ E γυμναστικῇ παιδεύειν; 'καλῶς,' | φαίην ἂν. εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένον τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν ὥς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἄρ' ἐξ ἴσου οἶε εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶε δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου
) θαυμάζω ζήτας - παρατηρήματα θαυμάζω ζήτας

ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὦν ἐτύγγανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν, οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε | τυπτόμενον 51 ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγνούμενοι εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα, καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὃ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενος; ἢ οὕτως εἰ σοφός, ὥστε λέληθέν σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρὶς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν | μείζονι μοίρᾳ καὶ Β παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπείκειν καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσιν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πεῖθειν ἢ ποιεῖν, ἢ ἂν κελεύῃ, καὶ πᾶσχειν, ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάντε τύπτεσθαι ἐάντε δεῖσθαι, ἐάντε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει, καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον, ἢ ἂν κελεύῃ ἢ | πόλις καὶ ἢ C πατρίς, ἢ πεῖθειν αὐτήν, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε, βιάζεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἥττον τὴν πατρίδα; τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κριτών; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

XIII. ΣΩ. 'Σκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες,' φαῖεν ἂν ἴσως οἱ νόμοι, 'εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι

οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δοῦν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γὰρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μετadόντες ἀπάντων ὧν οἷοί τ' ἡμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς D | ἄλλοις πᾶσιν πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιημένῳ Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμασθῇ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ὃ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστὶν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάντε τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, ἐάντε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἐλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ E αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν | ὑμῶν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν καὶ τὰλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἥδη φάμεν τοῦτον ὁμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν ποιήσῃν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῇ φάμεν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὗσιν ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει 52 ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, | προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἃ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ.

XIV. Ταύταις δὴ φάμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥμισυτα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. εἰ οὖν ἐγὼ εἴποιμι· 'διὰ τί δή;' ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιτο λέγοντες, 'ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὁμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν.'

B φαῖεν γὰρ ἂν ὅτι 'ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν | τοῦ-
 7/μνηστὴς = δαῖτημα ἢ αὐτομαγὸς μνηστὴς = ἐπιτατὴς, αἰτίαι

των τεκμήριά ἐστιν, ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοι διαφερόντως ἠρεσκεν, καὶ οὗτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες [, ὅτι μὴ ἅπαξ εἰς Ἴσθμόν,] οὔτε ἄλλοσε οὐδαμόσε, εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἤμεν καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω | σφόδρα ἡμᾶς ἥροῦ, καὶ C ὁμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὥς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως. ^{να πολιτὴς ἐν ἀγορῇ} ἔτι, τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκη ἐξῆν σοι φυγῆς τιμῆσθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὥς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἥροῦ, ὥς ἐφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὗτ' ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις | τε ἅπερ ἂν δοῦλος φανυλότατος πράξειεν, ἀποδιδρά- D σκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὁμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ; τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπὸ | ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν E

1) ἄνθρωποι, Πολιδαν, Ἀθηναίους

ὀλίγω χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτε-
 σιν ἐβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἡρέ-
 σκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολο-
 γίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ οὔτε
 53 Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην
 οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν | βαρβα-
 ρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοὶ
 τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι δια-
 φερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἡρεσκεν ἡ πόλις τε
 καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίνι γὰρ ἂν πόλις
 ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς
 ὁμολογημένοις; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ
 οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξελθὼν.

XV. Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβὰς καὶ ἑξαμαρ-
 τάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σπαντὸν ἢ τοὺς
 B ἐπιτηδείους τοὺς | σπαντοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί
 γέ σου οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆ-
 ναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδὸν τι
 δῆλον· αὐτοὺς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά
 τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μέγαράδε — εὐνο-
 μοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι — πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρα-
 τες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ ὅσοι περ κήδονται τῶν
 αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέπονται σε διαφθορέα ἡγούμενοι
 τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν,
 C ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην | δικάσαι· ὅστις γὰρ
 νόμων διαφθορεὺς ἐστίν, σφόδρα πονεῖ δόξειεν ἂν
 νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι.
 πότερον οὖν φεύξει τάς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ
 τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι
 ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάσεις τούτοις καὶ

ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος — τίνας λόγους, ὦ Σώ-
 κρατες; ἢ οὔσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιο-
 σύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα
 καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ
 τοῦ | Σωκράτους προᾶγμα; οἷεσθαί γε χρή. ἀλλ' ἐκ D
 μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἥξεις δὲ εἰς Θεττα-
 λίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ
 πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου
 ἀκούοιεν, ὡς γελοῖως ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἀπεδίδρα-
 σκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβὼν
 ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδρά-
 σκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ
 γέρων ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος,
 ὡς τὸ εἰκός, | ἐτόλμησας οὕτως αἰσχροῶς ἐπιθυμεῖν E
 ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὅς ἐρεῖ;
 ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώ-
 κρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ
 βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων — τί ποιῶν;
 ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλίᾳ, ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀπο-
 δεδημηκῶς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ
 δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν | ἔσον- 54
 ται; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἔνεκα βούλει ζῆν, ἵνα
 αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς; τί δέ; εἰς Θετταλίαν
 αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους
 ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν
 οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος βέλτιον θρέψον-
 ται καὶ παιδεύσονται, μὴ ξυνόντος σοῦ αὐτοῖς; οἱ γὰρ
 ἐπιτήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἔαν
 εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἔαν δὲ εἰς
 Αἰδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἶπερ γέ τι

Β ὄφελος αὐτῶν ἐστὶν τῶν | σοι φασκόντων ἐπιτηδείων εἶναι, οἷσθαί γε χροή.

XVI. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς Ἄιδου ἐλθὼν ἐκῆς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὀσιώτερον, οὐδὲ ἄλλῃ τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῳ ἄμεινον ἔσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικοημένος ἄπει,
C ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὕφ' ἡμῶν τῶν | νόμων ἀλλὰ ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχυρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαντοῦ ὁμολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβὰς καὶ κακὰ ἐργασάμενος τούτους οὓς ἥκιστα ἔδει, σαντόν τε καὶ φίλους καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέχονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μὴ σε
D πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον | ἢ ἡμεῖς.

XVII. Ταῦτα, ὦ φίλε ἐταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡχὴ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως μέντοι εἴ τι οἶεi πλέον ποιήσῃν, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

Ε ΣΩ. Ἐὰ τοίνυν, ὦ Κρίτων, | καὶ πράττωμεν ταύτην, ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

ΦΑΙΔΩΝ

[ἢ περὶ ψυχῆς, ἡθικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ,
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ, ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ,
Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΤΠΗΡΕΤΗΣ.

St. I
p. 57

I. ΕΧ. Αὐτός, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει Ἀ
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἣ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δε-
σμοτηρίῳ, ἣ ἄλλον του ἥκουσας;

ΦΑΙΔ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ ἐστὶν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ
θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκού-
σαιμι. καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς
πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὔτε τις ξένος
ἀφίκται χρόνου συχνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές
τι | ἀγγεῖλαι οἷός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ Β
ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν
εἶχεν φράζειν.

ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης | ἄρα ἐπύθεσθε 58
ὄν τρόπον ἐγένετο;

ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἡγγεῖλέ τις, καὶ ἐθανμά-
ζομέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῷ ὕστερον
φαίνεται ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων;

ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὃ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχεν γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἢ πρῶμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Ἀῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστίν;

ΦΑΙΔ. Τοῦτ' ἐστὶ τὸ πλοῖον, ὡς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἐπτα ἐκείνους
 Β ὄρχετο | ἄγων καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὖξαντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Ἀῆλον· ἦν δὲ αἰὲ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὰν οὖν ἄρχωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρῶς τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι, πρὶν ἂν εἰς Ἀῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίνεται, ὅταν τύχῃσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες
 C αὐτούς. ἀρχὴ | δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρῶμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γεγυῖς. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσμοχωρίῳ ὃ μετὰ τῆς δίκης τε καὶ θανάτου.

II. ΕΧ. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὃ Φαίδων; τί ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδεῶν τῷ ἀνδρὶ; ἢ οὐκ εἶων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων;

D ΦΑΙΔ. | Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρῆσαν τινες καὶ πολλοί γε.

ΕΧ. Ταῦτα δὲ πάντα προθυμήθητι ὥς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μὴ τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὕσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν

διηγήσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνηῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον.

ΕΧ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἐτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὥς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διεξελθεῖν πάντα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια | ἔπαθον παραγε- Ε
νόμενος. οὔτε γὰρ ὥς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῆει· εὐδαίμων γὰρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὥς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκείνον παρίστασθαι μῆδ' εἰς Ἀίδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἵεναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν, εἶπερ τις πώποτε καὶ | ἄλλος. διὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι 59 ἔλεεινὸν εἰσῆει, ὥς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὥς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήθης κρᾶσις ἀπὸ τε τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὅτε μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύοντες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γὰρ πού τὸν ἄνδρα | καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. Β

ΕΧ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

ΕΧ. Ἐτυχον δέ, ὦ Φαίδων, τίνες παραγεγόμενοι;

ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ ὁ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ

[Κρίτων], καὶ ἔτι Ἑρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεύς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δέ, οἶμαι, ἡσθένει.

C EX. Ξένοι δέ τινες | παρῆσαν;

ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδωνίδης καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων.

EX. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.

EX. Ἄλλος δέ τις παρῆν;

ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

EX. Τί οὖν δῆ; τίνες, φῆς, ἦσαν οἱ λόγοι;

III. ΦΑΙΔ. Ἐγὼ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι
D διηγήσασθαι. αἰὲ γὰρ δὴ καὶ τὰς πρόσθεν | ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἕωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμοτηρίου. περιεμόμενον οὖν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμοτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεφώγετο γὰρ οὐ πρῶ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθεῖν, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δὴ καὶ τότε πρωϊαίτερον συνελέγημεν. τῇ γὰρ προτε-
ραία ἡμέρᾳ ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου
E | ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγ-
μένον εἴη. παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις ἥκειν ὡς πρωϊαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. καὶ ἦκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελ-
θὼν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπεν περιμέ-
νειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ.
'λύουσι γάρ,' ἔφη, 'οἱ ἑνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλ-

λουσιν, ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ.’ οὐ πολὺν δ’ οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἦκεν καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν | κατελαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι 60 λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γινώσκεις γάρ — ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὥς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ’ ἅττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰσῆθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι ‘ὦ Σώκρατες, ὕστατον δὴ σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι καὶ σὺ τούτους.’ καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα· ‘ὦ Κρίτων,’ ἔφη, ‘ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἴκαδε.’ καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε καὶ | κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης B ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρί, καὶ τρίβων ἅμα· ‘ὥς ἄτοπον,’ ἔφη, ‘ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ· ὥς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτῷ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένῳ δὴ ὄντε. καὶ μοι δοκεῖ,’ | ἔφη, ‘εἰ ἐνενόησεν C αὐτὰ Αἰσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὥς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνηψεν εἰς ταῦτόν αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ᾧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει [πρότερον] τὸ ἀλγεινόν, ἦκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.’

IV. Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν· ‘νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη, ‘εὖ γ’ ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ

- D γάρ τοι τῶν | ποιημάτων ὧν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές με ἤδη ἤρουντο, ἀτὰρ καὶ Εὐηνος πρῶην, ὅτι ποτὲ διανοηθεῖς, ἐπειδὴ δεῦρο ἤλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐήνω ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὖθις ἐρωτᾷ — εὖ οἶδα γάρ, ὅτι ἐρήσεται — εἰπέ, τί χρὴ λέγειν.’ ‘λέγε τοίνυν,’ ἔφη, ‘αὐτῷ, ὃ Κέβης, τάληθῇ, ὅτι οὐκ ἐκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα —
- E ἤδη | γάρ, ὥς οὐ ῥάδιον εἶη — ἀλλ’ ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος, τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἅττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ, ἄλλοτ’ ἐν ἄλλῃ ὅψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· ὃ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου. καὶ ἐγὼ ἔν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρα-
61 κελεύεσθαί τε | καὶ ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θέουσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὥς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος· νῦν δ’ ἐπειδὴ ἡ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἐορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημῳδὴν μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν. ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν
B ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα | ποιήματα καὶ πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας,

ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἶπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἄλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὓς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτους ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον.

V. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐήνω φράζε, καὶ ἐρῶσθαι καί, ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς τάχιστα. ἄπειμι δέ, ὡς | ἔοικε, τήμερον· κελεύουσι γὰρ Ἀθη-
C ναῖοι.' καὶ ὁ Σιμμίας· 'οἶον παρακελεύει,' ἔφη, 'τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐήνω; πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν, ἐξ ὧν ἐγὼ ἥσθημαι, οὐδ' ὁπωσ-
τιοῦν σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται.' 'τί δαί;' ἦ δ' ὅς, 'οὐ φιλόσοφος Εὐήνος;' 'ἔμοιγε δοκεῖ,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'ἐθέλησει τοίνυν καὶ Εὐήνος καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ μέντοι ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γὰρ φασι θεμιτὸν εἶναι.' καὶ ἅμα λέγων ταῦτα
καθῆκε τὰ σκέλη [ἀπὸ τῆς κλίνης] ἐπὶ | τὴν γῆν, καὶ D
καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἤρετο οὖν αὐτόν ὁ Κέβης· 'πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἔπεσθαι;' 'τί δέ, ὦ Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάῳ συγγεγονότες;' 'οὐδέν γε σαφές, ὦ Σώκρατες.' 'ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἃ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα
| ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ E
τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποῖαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιοῖ ἄλλο ἐν τῷ μέχρῃ ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;'

VI. 'Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὗ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτιννύναι, ὃ Σώκρατες; ἤδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρουν, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητᾶτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐδέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφεῖς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς

62 πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.' | 'ἀλλὰ προθυμεῖσθαι χρή,' ἔφη· 'τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις. ἴσως μέντοι θαυμαστὸν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἔστιν καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ τᾶλλα, ἔστιν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην.' καὶ ὁ Κέβης ἠρώμα ἐπιγελάσας· 'ἴτω Ζεὺς,' ἔφη τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπών. 'καὶ γὰρ ἂν δόξειεν,' ἔφη ὁ

B | Σωκράτης,' οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρουρᾷ ἔσμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τις μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥάδιος διιδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὃ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως;' 'ἔμοιγε,' φησὶν ὁ Κέβης. 'οὐκοῦν,' ἢ δ' ὅς, 'καὶ

C | σὺ ἂν τῶν σαντοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτιννύοι, μὴ σημῆναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖο ἄν;' 'πάνυ γ', ἔφη. 'ἴσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον, μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτιννύναι δεῖν,

πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν·

VII. 'Αλλ' εἰκός,' ἔφη ὁ Κέβης, 'τοῦτό γε φαίνεται. ὁ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥαδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικεν τοῦτο, ὃ Σώκρατες, | ἀτόπῳ, εἶπερ ὁ νῦν δὴ ἐλέγομεν εὐλόγως D ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονηματάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ᾗ ἢ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἵπερ ἄριστοί εἰσιν τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. οὐ γάρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἶεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰηθεῖν ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν | λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ γε τοῦ ἀγαθοῦ E φεύγειν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστως ἂν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοῖ που ἂν αἰε εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως, ὃ Σώκρατες, τούναντίον εἶναι εἰκός ἢ ὁ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δ' ἄφρονας χαίρειν.' ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἡσθῆναί τε μοι ἔδοξε τῇ τοῦ | Κέβητος 63 πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς· 'αἰε τοι,' ἔφη, 'ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι, ὅτι ἂν τις εἴπῃ.' καὶ ὁ Σιμμίας· 'ἀλλὰ μήν,' ἔφη, 'ὃ Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὥς ἀληθῶς δεσπότας ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥαδίως ἀπαλλάττοντο αὐτῶν; καί μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥαδίως φέρεις

καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθοὺς, ὥς αὐτὸς | ὁμολογεῖς, θεοὺς.’ ‘δίκαια,’ ἔφη, ‘λέγετε. Βοῖμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ.’ ‘πάννυ μὲν οὖν,’ ἔφη ὁ Σιμμίας.

VIII. ‘Φέρε δὴ,’ ἡ δ’ ὅς, ‘πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὥμην ἦξιεν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς, ἔπειτα καὶ παρ’ ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἡδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ εὖ ἴστε, ὅτι | παρ’ ἄνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθοὺς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάννυ δισχυρισαίμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάννυ ἀγαθοὺς ἦξιεν, εὖ ἴστε, ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, δισχυρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ’ εὐελπίς εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺν ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς.’ ‘τί οὖν,’ ἔφη ὁ Σιμμίας, ‘ὦ Σώκρατες; αὐτὸς ἔχων τὴν διάνοιαν D ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ καὶν ἡμῖν | μεταδοίης; κοινὸν γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἅμα σοι ἀπολογία ἐστίν, ἐὰν ἅπερ λέγεις ἡμᾶς πείσης.’ ‘ἀλλὰ πειράσομαι,’ ἔφη. ‘πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα, τί ἐστίν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν.’ ‘τί, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη ὁ Κρίτων, ‘ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὥς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ

δὲ μή, ἐνίστε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς πίνειν τοὺς Ε
 τι τοιοῦτον ποιοῦντας· καὶ ὁ Σωκράτης· ἕα, ἔφη, χαίρειν
 αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἐαυτοῦ παρασκευαζέτω ὥς καὶ
 δις δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ, καὶ τρίς· ἄλλα σχεδὸν μὲν
 τι ἤδη, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλὰ μοι πάλαί πράγματα
 παρέχει· ἕα αὐτόν, ἔφη· ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς
 βούλομαι ἤδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὥς μοι φαίνεται
 εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν
 βίον θαρρεῖν μέλλων | ἀποθανεῖσθαι καὶ εὐέλπιδες εἶναι 64
 ἐκεῖ μέγιστα οἴσεσθαι ἀγαθὰ, ἐπειδὴν τελευτήσῃ· πῶς
 ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὃ Σιμμία τε καὶ Κέβης,
 ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

IX. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς
 ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λεληθῆναι τοὺς ἄλλους, ὅτι
 οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε
 καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δῆπου
 ἂν εἶη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο
 ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὃ πάλαί
 προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον· καὶ ὁ Σιμμίας
 γελάσας· νῆ τὸν Δία, ἔφη, ὃ | Σώκρατες, οὐ πάνυ B
 γέ με νῦν γελασεῖοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ
 ἂν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν
 εὖ πάνυ εἰρησθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας καὶ ξυμφάναι
 ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ, ὅτι τῷ
 ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ
 λελήθασιν, ὅτι ἄξιοί εἰσιν τοῦτο πάσχειν· καὶ ἀληθῆ
 γ' ἂν λέγοιεν, ὃ Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθῆναι.
 λέληθεν γὰρ αὐτούς, ἥ τε θανατῶσι καὶ ἥ ἄξιοί εἰσιν
 θανάτου [καὶ οἴου θανάτου] οἱ ὥς ἀληθῶς φιλόσοφοι.
 εἰπώμεν γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες C

ἐκείνοις· ἡγούμεθα τι τὸν θάνατον εἶναι;’ ‘πάνυ γε,’
ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Σιμμίας. ‘ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς
ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγὴν; καὶ εἶναι τοῦτο
τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὴν
αὐτὸ καθ’ αὐτὸ τὸ σῶμα γεγενῆσθαι, χωρὶς δὲ τὴν
ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσθαι αὐτὴν καθ’
αὐτὴν εἶναι; ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ θάνατος ἢ τοῦτο;’
‘οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο,’ ἔφη. ‘σκέψαι δὴ, ὦ ἀγαθέ, ἐὰν
D ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ ἐμοί. ἐκ γὰρ τούτων | μάλ-
λον οἶμαι ἡμᾶς εἴσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν. φαίνεται
σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς
ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σίτων τε καὶ
ποτῶν;’ ‘ἥκιστα, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη ὁ Σιμμίας. ‘τί
δέ; τὰς τῶν ἀφροδισίων;’ ‘οὐδαμῶς.’ ‘τί δέ; τὰς ἄλλας
τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι
ὁ τοιοῦτος; οἷον ἱματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ
ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ
τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ ἀτιμάζειν, καθ’
E ὅσον μὴ | πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν;’ ‘ἀτιμάζειν
ἔμοιγε δοκεῖ,’ ἔφη, ‘ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος.’
‘οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι,’ ἔφη, ‘ἢ τοῦ τοιούτου πραγ-
ματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ’ ὅσον δύνα-
ται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετράφθαι;’
‘ἔμοιγε.’ ‘ἄρ’ οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆλός
65 ἐστὶν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα | τὴν ψυχὴν
ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν
ἄλλων ἀνθρώπων;’ ‘φαίνεται.’ ‘καὶ δοκεῖ γε δήπου,
ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ὧς μὴδὲν ἡδὺ
τῶν τοιούτων μὴδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι
ζῆν, ἀλλ’ ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μὴδὲν

φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἱ διὰ τοῦ σώματος εἰσιν.’
 ‘πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.’

Χ. ‘Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως
 κτῆσιν; πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὐ, εἴαν τις
 αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσῃ κοινωνῶν συμπααραλαμβάνῃ; οἶον
 τὸ τοιόνδε | λέγω· ἄρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὅψις τε B
 καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὰ γε τοιαῦτα καὶ οἱ
 ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι οὐτ’ ἀκούομεν ἀκριβὲς
 οὐδὲν οὔτε ὁρῶμεν; καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ
 σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσιν μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ
 αἱ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φανυλότεραί εἰσιν·
 ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν;’ ‘πάνυ μὲν οὖν,’ ἔφη. ‘πότε οὖν,’
 ἢ δ’ ὅς, ‘ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται; ὅταν μὲν
 γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον
 ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ’ αὐτοῦ.’ | ‘ἀληθῆ λέγεις.’ ‘ἄρ’ C
 οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατά-
 δηλον αὐτῇ γίγνεται τι τῶν ὄντων;’ ‘ναί.’ ‘λογίζεται
 δὲ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν
 παραλυπῇ, μήτε ἀκοὴ μήτε ὅψις μήτε ἀλγηδὼν μηδέ
 τις ἡδονή, ἀλλ’ ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ’ αὐτὴν γίγνηται
 ἑῷσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ’ ὅσον δύναται μὴ
 κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ’ ἀπτομένη ὁρέγεται τοῦ ὄντος.’
 ‘ἔστι ταῦτα.’ ‘οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φιλοσόφου
 ψυχὴ μάλιστα | ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ’ αὐτοῦ, D
 ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ’ αὐτὴν γίνεσθαι;’ ‘φαίνεται.’ ‘τί
 δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὧ Σιμμία; φαμέν τι εἶναι δίκαιον
 αὐτὸ ἢ οὐδέν;’ ‘φαμέν μέντοι νῆ Δία.’ ‘καὶ καλόν
 γέ τι καὶ ἀγαθόν;’ ‘πῶς δ’ οὔ;’ ‘ἥδη οὖν πῶποτε τι
 τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες;’ ‘οὐδαμῶς,’ ἢ δ’
 ὅς. ‘ἀλλ’ ἄλλη τι καὶ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος

ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους
 πέρι, ὑγείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάν-
 E των τῆς οὐσίας, ὃ | τυγχάνει ἕκαστον ὄν· ἄρα διὰ τοῦ
 σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ ὥδε
 ἔχει· ὅς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρα-
 σκευάσῃται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι περὶ οὗ σκοπεῖ,
 οὗτος ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γινῶναι ἕκαστον;’ ‘πάνν
 μὲν οὖν.’ ‘ἄρ’ οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσεις καθα-
 ρώτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ’
 ἕκαστον, μήτε τὴν ὅψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖ-
 σθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν
 66 | μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ’ αὐτῇ καθ’ αὐτὴν εἰλικρινεῖ
 τῇ διανοίᾳ χρῶμενος αὐτὸ καθ’ αὐτὸ εἰλικρινεὲς ἕκαστον
 ἐπιχειροῦ θηρεύειν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγείς ὅτι μάλιστα
 ὀφθαλμῶν τε καὶ ὠτῶν καὶ ὥς ἔπος εἰπεῖν ξύμπαντος
 τοῦ σώματος, ὥς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐώντος τὴν
 ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν
 κοινωνῇ; ἄρ’ οὐχ οὗτός ἐστιν, ὃ Σιμμία, εἶπερ τις
 καὶ ἄλλος, ὃ τευξόμενος τοῦ ὄντος;’ ‘ὑπερφυῶς,’ ἔφη
 ὁ Σιμμίας, ‘ὥς ἀληθῆ λέγεις, ὃ Σώκρατες.’

B XI. ‘Οὐκοῦν ἀνάγκη,’ | ἔφη, ‘ἐκ πάντων τούτων
 παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλο-
 σόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἅττα λέγειν,
 ὅτι κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπὸς τις ἐκφέρειν ἡμᾶς,
 ὅτι, ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ
 σκέψει, καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡμῶν ἢ ψυχῇ μετὰ τοιούτου
 κακοῦ, οὐ μὴ ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς οὗ ἐπιθυμοῦμεν·
 φάμεν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ
 ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν
 C τροφήν· ἔτι δέ, ἂν | τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμπο-

δίξουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐπίμπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ | τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ D τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐτὸ πανταχοῦ παραπίπτει θόρυβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τὰ ληθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρώς τι εἶσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον | αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν E ἔσται οὗ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φάμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσιν δὲ οὐ. εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρώς γινῶναι, δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστιν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἢ τελευτήσασιν· τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται | χωρὶς τοῦ σώματος, 67 πρότερον δ' οὐ. καὶ ἐν τῷ ἂν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι

τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὥς τὸ εἶκός, μετὰ τοιούτων
 τε ἐδόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ
 Β εἰλικρινές· τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως | τὸ ἀληθές. μὴ καθαρῶ
 γὰρ καθαρῶ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θειμιτὸν ἦ. τοιαῦτα
 οἶμαι, ὦ Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους
 λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς.
 ἦ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως;· ἑπαντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες·

XII. 'Οὐκοῦν,' ἔφη ὁ Σωκράτης, 'εἰ ταῦτα ἀληθῆ,
 ὦ ἑταῖρε, πολλὴ ἐλπίς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι,
 ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὐ
 ἔνεκα ἢ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι
 C βίῳ γέγονεν, ὥστε ἦ γε ἀποδημία ἢ νῦν μοι | προστε-
 ταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίνεται καὶ ἄλλῳ ἄν-
 δρί, ὃς ἡγεῖται οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ
 κεκαθαρμένην.' 'πάνυ μὲν οὖν,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'κά-
 θαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο ξυμβαίνει, ὅπερ πάλαι
 ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ
 σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσει αὐτὴν καθ' αὐτὴν
 πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ
 ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἐν τῷ
 D νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνῃ καθ' | αὐτήν,
 ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος;·' 'πάνυ
 μὲν οὖν,' ἔφη. 'οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζε-
 ται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος;·' 'παντά-
 πασί γε,' ἦ δ' ὅς. 'λύειν δέ γε αὐτήν, ὥς φαμεν,
 προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἱ φιλοσοφοῦν-
 τες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστὶν τῶν
 φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος,
 ἦ οὐ;·' 'φαίνεται.' 'οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον,
 γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ

βίῳ ὅτι ἐγγυτάτω | ὄντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ξῆν, κἄ- E
 πειθ' ἥκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον;
 'πῶς δ' οὐ'; 'τῷ ὄντι ἄρα,' ἔφη, 'ὃ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς
 φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκειν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνά-
 ναι ἥκιστα αὐτοῖς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ
 σκόπει. εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι,
 αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν,
 τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῦντο καὶ ἀγανακτοῖεν,
 οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν,
 οἱ ἀφικομένοις ἐλπίς ἐστίν οὔ | διὰ βίου ἥρων τυχεῖν. 68
 ἥρων δὲ φρονήσεως· ὃ τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλ-
 λάχθαι συνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν
 καὶ γυναικῶν καὶ υἱῶν ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόν-
 τες ἠθέλησαν εἰς Ἄιδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀρόμενοι
 τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὀψεσθαι τε ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν
 καὶ συνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν,
 καὶ λαβὼν σφόδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδα-
 μοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἄιδου,
 ἀγανακτήσει τε | ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἴσιν B
 αὐτόσε; οἴεσθαι γε χρή, ἐὰν τῷ ὄντι γε ἦ, ὃ ἐταῖρε,
 φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ
 ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἄλλ' ἢ ἐκεῖ.
 εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ
 ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος;
 'πολλὴ μέντοι νῆ Δία,' ἦ δ' ὅς.

XIII. 'Οὐκοῦν ἱκανόν σοι τεκμήριον,' ἔφη, 'τοῦτο
 ἀνδρός, ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθα-
 νεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος ἀλλὰ τις φιλοσώ- C
 ματος; ὁ αὐτὸς δέ | που οὗτος τυγχάνει ὧν καὶ φιλο-
 χρήματος καὶ φιλότιμος, ἦτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμ-

φότερα.' 'πάννυ,' ἔφη, 'ἔχει οὕτως, ὥς λέγεις.' 'ἄρ'
 οὖν,' ἔφη, 'ὦ Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία
 τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει;' 'πάντως
 δήπου,' ἔφη. 'οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ
 πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυ-
 μίας μὴ ἐπτοῇσθαι, ἀλλ' ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως,
 ἄρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει τοῖς μάλιστα τοῦ
 D σώματος ὀλιγωροῦσιν τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ | ζῶσιν;
 'ἀνάγκη,' ἔφη. 'εἰ γὰρ ἐθέλεις,' ἡ δ' ὅς, 'ἐννοῆσαι
 τήν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει
 σοι εἶναι ἄτοπος.' 'πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες;' 'οἶσθα,'
 ἡ δ' ὅς, 'ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι
 τῶν μεγάλων κακῶν;' 'καὶ μάλ', ἔφη. 'οὐκοῦν φόβῳ
 μειζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν
 θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν;' 'ἔστι ταῦτα.' 'τῷ δεδιέναι
 ἄρα καὶ δεῖει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι.
 καίτοι ἄλογόν γε δεῖει τινὰ καὶ δειλιά ἀνδρεῖον εἶναι.'
 E 'πάννυ | μὲν οὖν.' 'τί δὲ οἱ κόσμιοι αὐτῶν; οὐ ταύτῳ
 τοῦτο πεπόνθασιν· ἀκολασίᾳ τινὶ σῶφρονές εἰσιν;
 καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς
 συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν
 εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν
 στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται
 ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι. καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν
 69 τὸ ὑπὸ | τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως συμβαίνει
 αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν.
 τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπον
 τινὰ δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι.' 'ἔοικε γάρ.
 'ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἡ ἡ ὀρθὴ πρὸς
 ἀρετὴν ἀλλαγὴ, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς

λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ
 μείζω πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο
 μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα
 καταλλάττεσθαι, | φρόνησις, καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ B
 μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἢ καὶ
 ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην
 ἀληθῆς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων
 καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν
 ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως
 καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἢ
 ἢ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ
 οὐδὲν ὑγῆς οὐδ' ἀληθῆς ἔχῃ, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ἢ
 κάθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη
 καὶ | ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ C
 καθαρμός τις ἢ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετάς
 ἡμῶν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ
 ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι, ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέ-
 λεστος εἰς Ἄιδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται, ὁ δὲ
 κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος
 μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶν γὰρ δὴ, ὥς φασιν οἱ περὶ
 τὰς τελετάς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάκχοι δὲ τε
 παῦροι· οὗτοι δ' εἰσὶν | κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ D
 ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὀρθῶς. ὦν δὴ καὶ ἐγὼ
 κατὰ γε τὸ δυνατόν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ
 παντὶ τρόπῳ προυθυμήτην γενέσθαι· εἰ δ' ὀρθῶς
 προυθυμήτην καὶ τι ἡνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ
 σαφὲς εἰσόμεθα, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, ὀλίγον ὕστερον, ὥς
 ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ' οὖν ἐγώ,' ἔφη, 'ὦ Σιμμία τε καὶ
 Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὥς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων
 καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ'

Ε ἀγανακτῶ, ἡγούμενος κἀκεῖ | οὐδὲν ἦττον ἢ ἐνθάδε
 δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἐταίροις· τοῖς
 δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώ-
 τερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς,
 εὖ ἂν ἔχοι.

XIV. Εἰπόντος δὴ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπο-
 λαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε
 70 δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς | ψυχῆς πολλὴν
 ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μή, ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ
 τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ἦ, ἀλλ' ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ
 διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται, ἢ ἂν ὁ ἀνθρώπος
 ἀποθνήσκῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος καὶ
 ἐκβαίνουσα ὥσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα
 οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ἦ. ἐπεί,
 εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ
 ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὧν σὺ νῦν δὴ
 B διηλθες, πολλὴ ἂν ἐλπίς εἴη καὶ καλή, ὦ | Σώκρατες,
 ὥς ἀληθῆ ἔστιν ἃ σὺ λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως
 οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὥς ἔστι τε
 ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινα δύναμιν
 ἔχει καὶ φρόνησιν· ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης,
 ὦ Κέβης· ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων
 βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε
 μή; ἔγωγε οὖν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι,
 ἣντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν· οὔκουν γ' ἂν οἶμαι,
 ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα,
 C οὐδ' εἰ | κωμωδιοποιὸς εἴη, ὥς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ
 προσηκόντων τούτοις λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ
 διασκοπεῖσθαι.

XV. Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῇδέ πη, εἴτ' ἄρα ἐν

Ὁ Αἰδου εἰσὶν αἱ ψυχὰς τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων
 εἴτε καὶ οὐ. παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, οὗ μεμνή-
 μεθα, ὡς εἰσὶν ἐνθὲνδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε
 δεῦρο ἀφικνουῦνται καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων·
 καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀπο-
 θανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν αἱ | ψυχὰς D
 ἡμῶν ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἂν που πάλιν ἐγίγνοντο μὴ οὔσαι, καὶ
 τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι
 φανερόν γίγνοιτο, ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται
 οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ μὴ ἔστι τοῦτο,
 ἄλλου ἂν του δέοι λόγου.' 'πάννυ μὲν οὖν,' ἔφη ὁ
 Κέβης. 'μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων,' ἢ δ' ὅς, 'σκοπεῖ
 μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾶον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσαπερ ἔχει
 γένεσιν, περὶ πάντων εἰδῶμεν, ἃρ' οὕτως γίγνεται
 πάντα, οὐκ | ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία, E
 ὅσοις τυγχάνει ὃν τοιοῦτόν τι, οἷον τὸ καλὸν τῷ
 αἰσχυρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ
 μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο οὖν σκεψάμεθα, ἃρα ἀναγ-
 καῖον, ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ
 γίγνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἷον ὅταν μεῖζόν
 τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον
 ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι;' 'ναί.' 'οὐκοῦν καὶ ἐλάττον
 γίγνηται, ἐκ μεῖζονος ὄντος πρότερον | ὕστερον ἐλάττον 71
 γενήσεται;' 'ἔστιν οὕτω,' ἔφη. 'καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου
 τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θαῖττον;' 'πάννυ
 γε.' 'τί δέ; ἂν τι χειρόν γίγνηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος,
 καὶ ἂν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου;' 'πῶς γὰρ οὐ;'
 'ἱκανῶς οὖν,' ἔφη, 'ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω
 γίγνεται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα;' 'πάννυ

γε. 'τί δ' αὖ; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντων
 B δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ | τὸ ἕτερον, ἀπὸ
 δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον· μερίζονος μὲν
 πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὕξησις καὶ φθίσις,
 καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν;
 'ναί,' ἔφη. 'οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι,
 καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω,
 καὶ εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργω
 γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίνεσθαι τε
 αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσιν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς
 ἀλληλα;' 'πάνυ μὲν οὖν,' ἦ δ' ὅς.

C XVI. 'Τί οὖν;' ἔφη. 'τῷ | ζῆν ἐστὶ τι ἐναντίον,
 ὥσπερ τῷ ἐργηγορέναι τὸ καθεύδειν;' 'πάνυ μὲν οὖν,'
 ἔφη. 'τί;' 'τὸ τεθνάναι,' ἔφη. 'οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε
 γίνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστίν, καὶ αἱ γενέσεις
 εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντων;' 'πῶς γὰρ οὐ;'
 'τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν ὦν νῦν δὴ ἔλεγον
 ἐγώ σοι,' ἔφη, 'ἐρῶ,' ὁ Σωκράτης, 'καὶ αὐτὴν καὶ τὰς
 γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν
 καθεύδειν, τὸ δὲ ἐργηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν
 τὸ ἐργηγορέναι γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐργηγορέναι τὸ
 D | καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν κατα-
 δαρθάνειν εἶναι, τὴν δ' ἀνεγείρεσθαι. ἱκανῶς σοι,'
 ἔφη, 'ἦ οὐ;' 'πάνυ μὲν οὖν.' 'λέγε δὴ μοι καὶ σύ,'
 ἔφη, 'οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν
 φῆς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι;' 'ἔγωγε.' 'γίνεσθαι δὲ
 ἐξ ἀλλήλων;' 'ναί.' 'ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνό-
 μενον;' 'τὸ τεθνηκός,' ἔφη. 'τί δέ,' ἦ δ' ὅς, 'ἐκ τοῦ
 τεθνεῶτος;' 'ἀναγκαῖον,' ἔφη, 'ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῶν.'

‘ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὧ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίνονται;’ | ‘φαίνεται,’ ἔφη. ‘εἰσὶν ἄρα,’ Εἰ ἔφη, ‘αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐν Αἰδου.’ ‘ἔοικεν.’ ‘οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ’ ἑτέρα σαφὴς οὔσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δήπου, ἢ οὐ;’ ‘πάνυ μὲν οὖν,’ ἔφη. ‘πῶς οὖν,’ ἢ δ’ ὅς, ‘ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτῃ χολῇ ἔσται ἢ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν;’ ‘πάντως που,’ ἔφη. ‘τίνα ταύτην;’ ‘τὸ ἀναβιώσκεισθαι.’ ‘οὐκοῦν,’ ἢ δ’ ὅς, ‘εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεισθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴῃ γένεσις εἰς τοὺς | ζῶντας αὕτη, τὸ ἀνα- 72 βιώσκεισθαι;’ ‘πάνυ γε.’ ‘ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτῃ τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγενῆσθαι οὐδὲν ἥττον ἢ τοὺς τεθνεώτας ἐκ τῶν ζώντων· τούτου δὲ ὄντος ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι που, ὅθεν δὴ πάλιν γίνεσθαι.’ ‘δοκεῖ μοι,’ ἔφη, ‘ὧ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.’

XVII. ‘Ἴδὲ τοίνυν οὕτως,’ ἔφη, ‘ὧ Κέβης, ὅτι οὐδ’ ἀδίκως ὁμολογήκαμεν, ὥς ἔμοι δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ αἰεὶ ἀνταποδιδοίῃ τὰ ἕτερα τοῖς | ἑτέροις γιγνόμενα Β ὥσπερ εἰ κύκλῳ περιούντα, ἀλλ’ εὐθεὶά τις εἴῃ ἢ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτει πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἷσθ’ ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίῃ καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα;’ ‘πῶς λέγεις;’ ἔφη. ‘οὐδὲν χαλεπόν,’ ἢ δ’ ὅς, ‘ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ’ οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴῃ, τὸ δ’ ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίῃ γιγνόμεμον ἐκ

τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντ' ἂν
 C λῆρον | τὸν Ἐνδυμίωνα ἀποδείξειεν καὶ οὐδαμοῦ ἂν
 φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τᾶλλα πάντα ταῦτόν ἐκείνῳ πε-
 πουθέναι, καθεύδειν. καὶ εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάντα,
 διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγο-
 νὸς εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὡσάντως δέ, ὃ φίλε
 Κέβης, εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ζῆν μετα-
 λάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι
 τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκειτο, ἄρ' οὐ
 πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν
 D ζῆν; εἰ γάρ ἐκ | μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο,
 τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐ πάντα κατ-
 αναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; 'οὐδὲ μία μοι δοκεῖ,'
 ἔφη ὁ Κέβης, 'ὃ Σώκρατες, ἀλλὰ μοι δοκεῖς παντά-
 πασιν ἀληθῆ λέγειν.' 'ἔστιν γάρ,' ἔφη, 'ὃ Κέβης, ὡς
 ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα
 οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι
 καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς
 ζῶντας γίγνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι
 E [καὶ ταῖς μὲν γε ἀγαθαῖς | ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ
 κακαῖς κάκιον].'

XVIII. 'Καὶ μήν,' ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβὼν, 'καὶ
 κατ' ἐκείνόν γε τὸν λόγον, ὃ Σώκρατες, εἰ ἀληθὴς
 ἐστιν, ὃν σὺ εἶπθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις
 οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὐσα, καὶ κατὰ
 τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ με-
 μαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμιμνησκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύ-
 73 νατον, εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε | τῷ
 ἀνθρωπίνῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατον
 ἡ ψυχὴ τι ἔοικεν εἶναι.' 'ἀλλὰ, ὃ Κέβης,' ἔφη ὁ

Σιμμίας ὑπολαβών, 'ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπό-
 μνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι.'
 'ἐνὶ μὲν λόγῳ,' ἔφη ὁ Κέβης, 'καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώ-
 μενοι οἱ ἄνθρωποι, εἴαν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγου-
 σιν πάντα ἣ ἔχει· καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς
 ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ'
 ἦσαν τοῦτο ποιήσειν. ἔπειτα εἴαν τις ἐπὶ τὰ διαγράμ-
 ματα | ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέ-
 στατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει.' 'εἰ δὲ μὴ
 ταύτῃ γε,' ἔφη, 'πείδει, ὦ Σιμμία,' ὁ Σωκράτης,
 'σκέψαι, ἂν τῇδὲ πῇ σοι σκοπουμένῳ συνδόξη. ἀπι-
 στεῖς γὰρ δὴ, πῶς ἢ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησις
 ἐστίν;' 'ἀπιστῶ μὲν σοι ἔγωγε,' ἦ δ' ὅς ὁ Σιμμίας,
 'οὐ, αὐτὸ δὲ τοῦτο,' ἔφη, 'δέομαι μαθεῖν περὶ οὗ ὁ
 λόγος, ἀναμνησθῆναι. καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης
 ἐπεχείρησε λέγειν ἤδη μέμνημαι καὶ πείδομαι· οὐδὲν
 μέντ' ἂν ἦττον ἀκούοιμι νῦν, πῇ σὺ ἐπεχείρησας λέ-
 γειν.' | 'τῇδ' ἔγωγε,' ἦ δ' ὅς. 'ὁμολογοῦμεν γὰρ δήπου,
 εἰ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν
 ποτε ἐπίστασθαι.' 'πάννυ γ', ἔφη. 'ἄρ' οὖν καὶ τόδε
 ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ
 τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δέ τινα τρόπον τόνδε·
 εἴαν τίς τι ἕτερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἢ τινα ἄλλην
 αἰσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῶ, ἀλλὰ καὶ ἕτε-
 ρον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἃρα
 οὐχὶ τοῦτο δικαίως ἐλέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὗ τὴν
 ἐννοιαν | ἔλαβεν;' 'πῶς λέγεις;' 'οἷον τὰ τοιαῦτα· ἄλλη
 που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας.' 'πῶς γὰρ οὐ;'
 'οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσιν λύραν ἢ
 ἱμάτιον ἢ ἄλλο τι οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἶωθε χρῆ-

B

C

D

σθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα; τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀνάμνησις; ὥσπερ καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα ποιῶν μυρία τοιαῦτ' ἂν εἴη.' 'μυρία μέντοι νῆ Δία,' ἔφη Ἐὐδοκίμης. 'οὐκοῦν,' ἡ δ' ὅς, 'τὸ τοιοῦτον | ἀνάμνησις τίς ἐστι; μάλιστα μέντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπελέληστο;' 'πάννυ μὲν οὖν,' ἔφη. 'τί δέ;' ἡ δ' ὅς· 'ἐστὶν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι;' 'πάννυ γε.' 'οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ
 74 Σιμμίου ἀναμνησθῆναι;' 'ἐστὶ | μέντοι,' ἔφη.

XIX. 'Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἅφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων;' 'συμβαίνει.' 'ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηται τίς τι, ἄρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν, εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου οὗ ἀνεμνήσθη;' 'ἀνάγκη,' ἔφη. 'σκόπει δὴ,' ἡ δ' ὅς, 'εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φασὲν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλῳ οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι, αὐτὸ τὸ ἴσον· φῶμεν
 Β τι εἶναι ἢ μηδέν;' 'φῶμεν μέντοι νῆ Δί,' ἔφη ὁ Σιμμίας, 'θαυμαστῶς γε.' 'ἢ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὃ ἐστίν;' 'πάννυ γε,' ἡ δ' ὅς. 'πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἄρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλα ἅττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν, ἕτερον ὃν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν

σοι φαίνεται; σκοπεί δὲ καὶ τῇδε. ἄρ' οὐ λίθοι μὲν
 ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταῦτ' ὄντα τῷ μὲν ἴσα φαίνεται,
 τῷ δ' οὐ; 'πάνυ μὲν οὖν.' 'τί δέ; αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν
 ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ἢ | ἰσότης ἀνισότης;' 'οὐδε- C
 πώποτε γε, ὦ Σώκρατες.' 'οὐ ταῦτόν ἄρα ἐστίν,' ἢ
 δ' ὅς, 'ταῦτά τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον.' 'οὐδαμῶς
 μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες.' 'ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ',
 ἔφη, 'τῶν ἴσων, ἐτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως
 αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενόηκας τε καὶ εἰληφας;
 'ἀληθέστατα,' ἔφη, 'λέγεις.' 'οὐκοῦν ἢ ὁμοίου ὄντος
 τούτοις ἢ ἀνομοίου;' 'πάνυ γε.' 'διαφέρει δέ γε,' ἢ
 δ' ὅς, 'οὐδέν· ἕως ἄν ἄλλο ἰδὼν ἀπὸ ταύτης τῆς
 ὀψεως ἄλλο ἐννοήσης, εἴτε ὅμοιον εἴτε | ἀνόμοιον, D
 ἀναγκαῖον,' ἔφη, 'αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγενέσθαι.' 'πάνυ
 μὲν οὖν.' 'τί δέ;' ἢ δ' ὅς· 'ἢ πάσχομέν τι τοιοῦτον
 περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν
 τοῖς ἴσοις; ἄρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι ὥσπερ
 αὐτὸ ὃ ἔστιν ἴσον, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνῳ τῷ τοιοῦτον
 εἶναι οἶον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν;' 'καὶ πολὺ γε,' ἔφη,
 'ἐνδεῖ.' 'οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ,
 ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὀρῶ, εἶναι οἶον
 ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον
 | εἶναι [ἴσον] οἶον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἔστιν φανυλότερον, E
 ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα
 ἐκεῖνο ᾧ φησιν αὐτὸ προσεικέναι μὲν, ἐνδεεστέρως
 δὲ ἔχειν;' 'ἀνάγκη.' 'τί οὖν; τοιοῦτον πεπόνθαμεν
 καὶ ἡμεῖς, ἢ οὐ, περὶ τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον;'
 'παντάπασί γε.' 'ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ
 ἴσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε | τὸ πρῶτον ἰδόντες 75
 τὰ ἴσα ἐννεοήσαμεν, ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτα

εἶναι οἶον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστερώς.' 'ἔστι ταῦτα.'
 'ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ
 ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ' ἢ ἐκ
 τοῦ ἰδεῖν ἢ ἄψασθαι ἢ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθή-
 σεων· ταῦτόν δὲ πάντα ταῦτα λέγω.' 'ταῦτόν γάρ
 ἐστίν, ὦ Σώκρατες, πρὸς γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ
 λόγος.' 'ἀλλὰ μὲν δὴ ἐκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆ-
 B | σαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε
 γέγνηται τοῦ ὃ ἐστίν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἐστιν·
 ἢ πῶς λέγομεν;' 'οὕτως.' 'πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι
 ἡμᾶς ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ ἄλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν
 ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου, ὅτι
 ἐστίν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκείσε
 ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι
 οἶον ἐκεῖνο, ἐστίν δὲ αὐτοῦ φαυλότερα.' 'ἀνάγκη ἐκ
 τῶν προειρημένων, ὦ Σώκρατες.' 'οὐκοῦν γενόμενοι
 εὐθύς ἐρωτῶμεν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθή-
 C | σεις εἴχομεν;' 'πάννυ γε.' | 'ἔδει δέ γε, φασί, πρὸ
 τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι;' 'ναί.'
 'πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὥς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν
 εἰληφέναι.' 'ἔοικεν.'

XX. 'Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ
 γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν
 γενέσθαι καὶ εὐθύς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ
 τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοι-
 αῦτα; οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μάλ-
 λόν τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ
 ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὀσίου καί, ὅπερ λέγω, περὶ
 D | ἀπάντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἐστίν, καὶ
 ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρι-

σεσιν ἀποκρινόμενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι.’ ἔστι ταῦτα.’ καὶ εἰ μὲν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα, εἰδότας ἀεὶ γίγνεσθαι καὶ διὰ βίου εἰδέναι· τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ’ ἔστιν, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλέκναι· ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὧ Σιμμία, ἐπιστήμης ἀποβολήν;’ ‘πάντως δῆπου,’ | ἔφη, ‘ὧ Σώκρατες.’ ‘εἰ δέ γε, οἶμαι, Ε λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὥστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρῶμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ὥς ποτε καὶ πρὶν εἶχομεν, ἅρ’ οὐχ ὃ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν ἂν εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν;’ ‘πάννυ γε.’ ‘δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, | αἰσθόμενόν τι ἢ 76 ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἢ τινα ἄλλην αἰσθησιν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι, ὃ ἐπελέληστο, ὧ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὢν ἢ ὧ ὅμοιον· ὥστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν τὰ ἕτερα, ἥτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γερόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὥστερον, οὓς φάμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἄλλ’ ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι, καὶ ἢ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη.’ ‘καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὧ Σώκρατες.’

XXI. ‘Πότερον οὖν αἶρεῖ, ὧ Σιμμία, ἐπισταμένους ἡμᾶς γεγενῆσθαι, ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι | ὥστερον Β ὧν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἦμεν;’ ‘οὐκ ἔχω, ὧ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι.’ ‘τί δὲ τόδε; ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχει ἂν δοῦναι λόγον ἢ οὐ;’ ‘πολλὴ ἀνάγκη,’ ἔφη, ‘ὧ Σώκρατες.’ ‘ἢ καὶ

δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων
 ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν;’ ‘βουλοίμην μέντ’ ἄν,’ ἔφη ὁ
 Σιμμίας· ‘ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὖριον
 τηρικήδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἶός τε
 C τοῦτο ποιῆσαι.’ ‘οὐκ | ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί
 γε,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία, πάντες αὐτά;’ ‘οὐδαμῶς.’ ‘ἀνα-
 μιμνήσκονται ἄρα ἃ ποτε ἔμαθον;’ ‘ἀνάγκη.’ ‘πότε
 λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ
 γὰρ δὴ ἀφ’ οὗ γε ἀνθρωποὶ γερόναμεν.’ ‘οὐ δῆτα.’
 ‘πρότερον ἄρα.’ ‘ναί.’ ‘ἦσαν ἄρα, ὦ Σιμμία, αἱ ψυχαὶ
 καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς
 σωμαμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον.’ ‘εἰ μὴ ἄρα γιγνόμε-
 νοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας.’
 D οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος.’ | ‘εἶεν, ὦ ἑταῖρε·
 ἀπόλλυμεν δὲ αὐτάς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ; οὐ γὰρ
 δὴ ἔχοντές γε αὐτάς γιγνόμεθα, ὥς ἄρτι ὁμολογή-
 σαμεν· ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧ περ καὶ λαμβά-
 νομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον;’ ‘οὐδαμῶς,
 ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἑμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.’

XXII. ‘Ἄρ’ οὖν οὕτως ἔχει,’ ἔφη, ‘ἡμῖν, ὦ Σιμ-
 μίας; εἰ μὲν ἔστιν ἃ θρυλοῦμεν ἀεὶ, καλὸν τε καὶ
 ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην
 τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχου-
 E σαν | πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὐσαν, καὶ
 ταῦτα ἐκείνῃ ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ
 καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι
 καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως
 ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἄρ’ οὕτως ἔχει, καὶ
 ἴση ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς
 πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;’

‘ὑπερφνωῶς, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη ὁ Σιμμίας, ‘δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τήν τε | ψυχὴν ἡμῶν πρὶν 77 γενέσθαι ἡμᾶς καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὢν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ’ εἶναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τᾶλλα πάντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ἱκανῶς ἀποδέδεικται.’ ‘τί δὲ δὴ Κέβητι;’ ἔφη ὁ Σωκράτης· ‘δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν.’ ‘ἱκανῶς,’ ἔφη ὁ Σιμμίας, ‘ὡς ἔγωγε οἶμαι· καίτοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶν πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις· ἀλλ’ οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν, ὅτι πρὶν | γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ. B

XXIII. Εἰ μέντοι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ,’ ἔφη, ‘ὦ Σώκρατες, ἀποδεδείχθαι, ἀλλ’ ἔτι ἐνέστηκεν, ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδαννῆται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἦ. τί γὰρ κωλύει γίνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοθεν ποθεν καὶ εἶναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ ἀφίκεται καὶ ἀπαλλάττεται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθεῖρεσθαι;’ ‘εὖ λέγεις,’ | ἔφη, ‘ὦ Σιμμία,’ ὁ C Κέβης. ‘φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἡμῖν ἀποδεδείχθαι οὐ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ· δεῖ δὲ προσἀποδείξαι, ὅτι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἦττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.’ ‘ἀποδέδεικται μὲν,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης,’ ὁ Σωκράτης, ‘καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταῦτόν καὶ ὃν πρὸ τού-

του ὁμολογήσαμεν, τὸ γίνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, Δ ἀνάγκη δὲ | αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ γιγνομένη μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτήν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνῃ, εἶναι, ἐπειδὴ γε δεῖ αὐτῆς αὐτὴν γίνεσθαι; ἀποδέδεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν.

XXIV. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παιδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσιν ἐκ τοῦ σώματος E διαφυσᾷ καὶ διασκεδάννυσιν, ἄλλως τε | καὶ ὅταν τύχῃ τις μὴ ἐν νηνεμία, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων.' καὶ ὁ Κέβης ἐπιγελάσας· 'ὡς δεδιότων,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, πειρῶ ἀναπείδειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἐνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται· τοῦτον οὖν πειρώμεθα πείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια.' 'ἀλλὰ χορή,' ἔφη ὁ Σωκράτης, 'ἐπάδειν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως ἂν ἐξεπάσῃτε.' 'πό- 78 θεν οὖν,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, | τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπιδόν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ,' ἔφη, 'ἡμᾶς ἀπολείπεις;' 'πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς,' ἔφη, 'ὦ Κέβης, ἐν ἣ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χορὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπιδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὡς οὐκ ἔστιν εἰς ὅτι ἂν ἀναγκαιότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χορὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ ἂν οὐδὲ ῥαδίως εὗροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.' 'ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή,' ἔφη, 'ὑπάρξει.'

ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, | ἐπανέλθωμεν, εἰ σοι B
 ἡδομένῳ ἐστίν.’ ἄλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ
 οὐ μέλλει;’ καλῶς,’ ἔφη, ‘λέγεις.’

XXV. ‘Οὐκοῦν τοιόνδε τι,’ ἡ δ’ ὅς ὁ Σωκράτης,
 ‘δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτούς, τῷ ποίῳ τινὶ ἄρα προσ-
 ἡκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ
 ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ
 τῷ ποίῳ τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι,
 πότερον ἡ ψυχὴ ἐστίν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δε-
 διέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς;’ ἀληθῆ,’ ἔφη, ‘λέ-
 γεις.’ ἄρ’ οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ | συνθέντι C
 ὄντι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτῃ
 ἥπερ συνετέθη· εἰ δέ τι τυγχάνει ὃν ἀξύνθετον, τούτῳ
 μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἴπερ τῷ ἄλλῳ;
 ‘δοκεῖ μοι,’ ἔφη, ‘οὕτως ἔχειν,’ ὁ Κέβης. ‘οὐκοῦν
 ἅπερ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα
 εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ’ ἄλλως καὶ
 μηδέποτε κατὰ ταῦτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ σύνθετα;
 ‘ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως.’ ἴωμεν δὴ,’ ἔφη, ‘ἐπὶ ταῦτα,
 ἐφ’ ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ. αὐτὴ ἡ οὐσία ἧς
 λόγον | δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρι- D
 νόμενοι, πότερον ὡσαύτως αἰεὶ ἔχει κατὰ ταῦτα ἢ
 ἄλλοτ’ ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ
 ἕκαστον, ὃ ἔστιν, τὸ ὄν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἡν-
 τινοῦν ἐνδέχεται; ἢ αἰεὶ αὐτῶν ἕκαστον, ὃ ἔστι, μονο-
 ειδὲς ὃν αὐτὸ καθ’ αὐτό, ὡσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχει
 καὶ οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν
 ἐνδέχεται;’ ὡσαύτως,’ ἔφη, ‘ἀνάγκη,’ ὁ Κέβης, ‘κατὰ
 ταῦτα ἔχειν, ὧς Σώκρατες.’ τί δὲ τῶν πολλῶν [κα-
 λῶν], οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ | ἱματίων ἢ ἄλλων E

ὄντινωνοῦν τοιούτων ἢ ἴσων ἢ καλῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἄρα κατὰ ταῦτά ἔχει, ἢ πᾶν τοῦ-
ναντίον ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐ-
δέποτε, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταῦτά; 'οὔτως,'
79 ἔφη ὁ Κέβης· 'οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει.' 'οὐκοῦν | τοῦ-
των μὲν καὶ ἄψαιο καὶ ἰδοῖς καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθή-
σεσιν αἰσθοιοι, τῶν δὲ κατὰ ταῦτά ἐχόντων οὐκ ἔστιν
ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λο-
γισμῷ, ἀλλ' ἔστιν ἀειδῆ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὁρατά;
'παντάπασιν,' ἔφη, 'ἀληθῆ λέγεις.'

XXVI. 'Θῶμεν οὖν βούλει,' ἔφη, 'δύο εἶδη τῶν
ὄντων, τὸ μὲν ὁρατόν, τὸ δὲ ἀειδές;' 'Θῶμεν,' ἔφη. 'καὶ
τὸ μὲν ἀειδὲς αἰεὶ κατὰ ταῦτά ἔχον, τὸ δὲ ὁρατὸν μηδέ-
ποτε κατὰ ταῦτά;' 'καὶ τοῦτο,' ἔφη, 'Θῶμεν.' 'φέρε
B δῆ,' ἢ δ' ὅς, 'ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν | τὸ μὲν σῶμά ἐστι,
τὸ δὲ ψυχή;' 'οὐδὲν ἄλλο,' ἔφη. 'ποτέρῳ οὖν ὁμοιότε-
ρον τῷ εἶδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ
σῶμα;' 'παντί,' ἔφη, 'τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὁρατῷ.
'τί δὲ ἢ ψυχή; ὁρατὸν ἢ ἀειδές;' 'οὐχ ὑπ' ἀνθρώ-
πων γε, ὧς Σώκρατες,' ἔφη. 'ἀλλὰ ἡμεῖς γε τὰ ὁρατά
καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν· ἢ ἄλλη
τινὶ οἶει;' 'τῇ τῶν ἀνθρώπων.' 'τί οὖν περὶ ψυχῆς
λέγομεν; ὁρατὸν ἢ ἀόρατον εἶναι;' 'οὐχ ὁρατόν.'
'ἀειδὲς ἄρα;' 'ναί.' 'ὁμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματός
ἐστιν τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὁρατῷ.' 'πᾶσα ἀνάγκη, ὧς
C | Σώκρατες.'

XXVII. 'Οὐκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι
ἢ ψυχῇ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρηῖται εἰς τὸ σκο-
πεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὁρᾶν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι'
ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ διὰ

τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεων σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταῦτ' ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἱλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη; 'πάνυ γε.' 'ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' | αὐτὴν σκοπῇ, D ἐκεῖσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρὸν τε καὶ αἰὲν ὄν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενῆς οὖσα αὐτοῦ αἰὲν μετ' ἐκείνου τε γίνυται, ὅτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἐξῇ αὐτῇ, καὶ πέπανταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα αἰὲν κατὰ ταῦτ' ὡσαύτως ἔχει, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται;' 'παντάπασιν,' ἔφη, 'καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.' 'ποτέρῳ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἶδει καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν | λεγομένων ψυχὴ ὁμοιότερον εἶναι καὶ συγγενέστε- E ρον;' 'πᾶς ἂν μοι δοκεῖ,' ἢ δ' ὅς, 'συγχωρῆσαι, ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλῳ καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχὴ τῷ αἰὲν ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἢ τῷ μῇ.' 'τί δὲ τὸ σῶμα;' 'τῷ ἐτέρῳ.'

XXVIII. 'Ὅρα δὴ καὶ τῇδε, ὅτι, ἐπειδὴν ἐν τῷ αὐτῷ ὧσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ | μὲν δουλεύειν καὶ 80 ἄρχεσθαι ἢ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι καὶ πότερον τῷ θνητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἶον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν;' 'ἔμοιγε.' 'ποτέρῳ οὖν ἢ ψυχὴ ἔοικεν;' 'δῆλα δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἢ μὲν ψυχὴ τῷ θείῳ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ.' 'σκόπει δὴ,' ἔφη, 'ὦ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων

τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ
 B καὶ | ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ
 καὶ αἰεὶ ὡσαύτως κατὰ ταῦτά ἐχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότα-
 τον εἶναι ψυχὴν, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ
 πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ
 ταῦτά ἐχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. ἔχομέν
 τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὃ φίλε Κέβης, ἢ οὐχ οὕτως
 ἔχει; 'οὐκ ἔχομεν.'

XXIX. 'Τί οὖν; τούτων οὕτως ἔχόντων ἄρ' οὐχὶ
 σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὖ
 τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτου;' 'πῶς
 C | γὰρ οὐ;' 'ἐννοεῖς οὖν,' ἔφη, 'ὅτι, ἐπειδὴν ἀποθάνῃ
 ὁ ἀνθρώπος, τὸ μὲν ὄρατόν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν
 ὄρατῷ κείμενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ὃ προσήκει
 διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν [καὶ διαπνεῖσθαι], οὐκ
 εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπεικῶς συχνὸν
 ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μὲν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ
 σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα.
 συμπεσὼν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθὲν, ὥσπερ οἱ ἐν
 Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλου μένει ἀμήχανον
 D ὅσον χρόνον. ἔνια δὲ | μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἂν
 σαπῇ, ὅστ' αὖ τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως
 ὥς ἔπος εἰπεῖν ἀθάνατά ἐστιν· ἢ οὐ;' 'ναί.' 'ἢ δὲ
 ψυχὴ ἄρα, τὸ αἰεδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον
 οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ αἰεδῆ, εἰς Αἶδου
 ὥς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ,
 ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον, αὕτη
 δὲ δὴ ἡμῖν ἢ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττο-
 μένη τοῦ σώματος εὐθὺς διαπεφύσῃται καὶ ἀπόλωλεν,
 E ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι; πολλοῦ γε δεῖ, | ὃ

φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ᾧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος ξυνεφέλκουσα, ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὐτήν, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὁρθῶς φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι | μελετῶσα ῥαδίως· ἢ 81 οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; 'παντάπασί γε.' οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ αἰεδὲς ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἷ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη, ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμνημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ὦ Κέβης, ἢ ἄλλως;

XXX. 'Οὕτω νῆ Δία,' ἔφη ὁ Κέβης. 'ἐὰν δέ γε, | οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλ- B λάττηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα καὶ γεροητευμένη ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ᾤψαιτο καὶ ἰδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρῆσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὅμμασι σκοτῶδες καὶ αἰεδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφία αἰρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ ἔχουσαν οἷε ψυχὴν | αὐτήν καθ' αὐτήν εἰλικρινῇ C ἀπαλλάξεσθαι;' 'οὐδ' ὅπωςτιοῦν,' ἔφη. 'ἀλλὰ καὶ διειλημμένην γε, οἶμαι, ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἢ ὁμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ

ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμ-
 φυτον;’ ‘πάνυ γε.’ ‘ἐμβριθὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο
 οἶσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὄρατόν·
 ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ
 ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὄρατόν τόπον, φόβῳ τοῦ ἀει-
 D δοῦς τε καὶ Ἄιδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ | μνήματά
 τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ ὥφθη
 ἅττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ
 τοιαῦται ψυχαὶ εἰδῶλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι,
 ἀλλὰ τοῦ ὄρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὀρῶνται.’ ‘εἰκὸς
 γε, ὦ Σώκρατες.’ ‘εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης· καὶ οὐ τί
 γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φάυ-
 λων, αἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι
 δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὔσης·
 E καὶ μέχοι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ | ξυν-
 επακολουθοῦντος τοῦ σωματοειδοῦς ἐπιθυμία ἐνδεθῶ-
 σιν εἰς σῶμα.

XXXI. Ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκὸς, εἰς τοιαῦτα
 ἦθῃ ὅποι’ ἅττ’ ἂν καὶ μεμελετηκῇαι τύχωσιν ἐν τῷ
 βίῳ.’ ‘τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες;’ ‘οἶον
 τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας
 μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων
 γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. ἢ
 82 οὐκ | οἶει;’ ‘πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις.’ ‘τοὺς δέ γε
 ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκό-
 τας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἰεράκων καὶ ἰκτίνων
 γένη· ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι;’
 ‘ἀμέλει,’ ἔφη ὁ Κέβης, ‘εἰς τὰ τοιαῦτα.’ ‘οὐκοῦν,’ ἢ
 δ’ ὅς, ‘δῆλα δὴ καὶ τᾶλλα, ἢ ἂν ἕκαστα ἴοι, κατὰ
 τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης;’ ‘δῆλον δὴ,’ ἔφη·

‘πῶς δ’ οὐ;’ ‘οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι,’ ἔφη, ‘καὶ τούτων εἰσὶ καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν | ἐπιτετηδευκότες, ἣν Β δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἑθους τε καὶ μελέτης γεγонуῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ;’ ‘πῇ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι;’ ‘ὅτι τούτους εἰκὸς ἐστὶν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἡμέρον γένος, ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμηκῶν, ἢ καὶ εἰς ταυτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους.’ ‘εἰκός.’

XXXII. ‘Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῶ ἀπιόντι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι | ἀλλ’ ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα, ὃ ἑταῖρε C Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς ἑαυτούς, οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν.’ ‘οὐ γὰρ ἂν πρέποι,’ ἔφη, ‘ὢ Σώκρατες,’ ὁ Κέβης. ‘οὐ μέντοι μὰ Δία,’ ἢ δ’ ὅς. | ‘τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ὢ Κέ- D βης, ἐκείνοι, οἷς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματι πράττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ ταῦτα πορεύονται αὐτοῖς, ὥς οὐκ εἰδόσιν, ὅπῃ ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγρούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρυῶ ταύτῃ τρέπονται ἐκείνῃ ἐπόμενοι, ἢ ἐκείνῃ ὑφηρεῖται.’

XXXIII. ‘Πῶς, ὢ Σώκρατες;’ ‘ἐγὼ ἐρῶ,’ ἔφη. ‘γιννώσκουσι γάρ,’ ἢ δ’ ὅς, ‘οἱ φιλομαθεῖς ὅτι παρα-

Ἐλαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία | ἀτεχνῶς
 διαδεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην,
 ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκο-
 πεῖσθαι τὰ ὄντα ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν
 πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν
 δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὥς ἂν
 83 μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴῃ τοῦ | δε-
 δέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γιννώσκουσιν οἱ φιλομα-
 θεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἢ φιλοσοφία ἔχουσιν
 αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπι-
 χειρεῖ, ἐνδεικνυμένη, ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ ἢ διὰ
 τῶν ὁμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἢ διὰ τῶν ὥτων καὶ
 τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν
 ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ
 εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευο-
 μένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἄλλ' ἢ αὐτὴν αὐτῇ, ὅτι
 Β ἂν νοήσῃ | αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων·
 ὅτι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὅν ἄλλο, μηδὲν
 ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν
 τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ νοητόν τε καὶ ἀειδές.
 ταύτῃ οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι
 ἢ τοῦ ὥς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχῇ οὕτως ἀπέχεται
 τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων,
 καθ' ὅσον δύναται, λογιζομένη, ὅτι, ἐπειδάν τις σφό-
 δρα ἡσθῇ ἢ φοβηθῇ ἢ λυπηθῇ ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν
 τοσοῦτον κακὸν ἔπαθεν ἀπ' αὐτῶν ὢν ἂν τις οἰηθείη,
 Ο οἷον ἢ νοσήσας ἢ τι | ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας,
 ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι,
 τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό.' 'τί τοῦτο, ὦ
 Σώκρατες;' ἔφη ὁ Κέβης. 'ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώ-

που ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡσθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπὶ τῷ καὶ ἡγεῖσθαι, περὶ δὲ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὁρατά· ἢ οὐ; ‘πάννυ γε.’ ‘οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα | κατα- D
δεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος;’ ‘πῶς δὴ;’ ‘ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἦλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσιν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίνεσθαι καὶ οἷα μηδέποτε εἰς Αἶδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλὰ ἀεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἐξιέναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ | τούτων ἅμοιρος εἶναι E
τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαρῶ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας.’ ‘ἀληθέστατα,’ ἔφη, ‘λέγεις,’ ὁ Κέβης, ‘ὦ Σώκρατες.’

XXXIV. ‘Τούτων τοίνυν ἕνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοί εἰσι καὶ ἄνδρες, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ ἕνεκά φασιν· ἢ σὺ οἶει;’ | ‘οὐ δῆτα ἔγωγε.’ 84
‘οὐ γάρ, ἀλλ’ οὕτω λογίσαιτ’ ἂν ψυχὴ ἄνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἂν οἴηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λουούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἰστὸν μεταχειριζομένην, ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ ἀεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθές καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη καὶ ὑπ’ ἐκείνου τρεφομένη, | ζῆν τε οἶεται B

οὕτω δεῖν, ἕως ἂν ζῇ, καὶ ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς τὸ
 ξυγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι
 τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης τροφῆς
 οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῇ, ταῦτά γ' ἐπιτηδεύσασα, ᾧ
 Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ
 ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυση-
 θεῖσα καὶ διαπτομένη οἴχεται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδα-
 μοῦ ἦ.'

XXXV. Σιγὴ οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ
 C | Σωκράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ
 εἰρημένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὥς ἰδεῖν ἐφαίνετο,
 καὶ ἡμῶν οἱ πλεῖστοι. Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμι-
 κρὸν πρὸς ἀλλήλῳ διελεγέσθην· καὶ ὁ Σωκράτης ἰδὼν
 αὐτῶ ἤρετο· 'τί;' ἔφη, 'ὕμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ
 δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑπο-
 ψίας καὶ ἀντιλαβάς, εἴ γε δὴ τις αὐτὰ μέλλει ἱκανῶς
 διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν
 λέγω· εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνή-
 D σητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ | διελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν φαί-
 νεται βέλτιον ἂν λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ συμπαρα-
 λαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν.'
 καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη· 'καὶ μὴν, ᾧ Σώκρατες, τάληθῇ
 σοι ἐρῶ. πάλαι γὰρ ἡμῶν ἐκάτερος ἀπορῶν τὸν ἕτε-
 ρον προωθεῖ καὶ κελεύει ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν
 μὲν ἀκοῦσαι, ὁκνεῖν δὲ ὄχλον παρέχειν, μὴ σοι ἀηδὲς
 ἦ διὰ τὴν παροῦσαν συμφορὰν.' καὶ ὃς ἀκούσας ἐγέ-
 λασέν τε ἡρέμα καὶ φησιν· 'βαβαί, ᾧ Σιμμία· ἦ που
 E χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους | ἀνθρώπους πείσαιμι, ὥς
 οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε
 μηδ' ὑμᾶς δύνάμηναι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ δυσκο-

λώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καί,
 ὥς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φανυλότερος ὑμῖν εἶναι
 τὴν μαντικὴν, οἷ, ἐπειδὴν αἰσθωνται, ὅτι δεῖ αὐτοὺς
 ἀποθανεῖν, ἄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ· τότε
 δὴ | πλεῖστα καὶ μάλιστα ἄδουσι, γεγηθότες, ὅτι μέλ- 85
 λουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὐπὲρ εἰσι θεράποντες.
 οἱ δ' ἄνθρωποι διὰ τὸ αὐτῶν δέος τοῦ θανάτου καὶ
 τῶν κύκνων καταψεύδονται, καὶ φασιν αὐτοὺς θρη-
 νοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξάδειν, καὶ οὐ
 λογίζονται, ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ἄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ
 ἢ τινα ἄλλην λύπην λυπῇται, οὐδὲ αὐτὴ ἢ τε ἀηδῶν
 καὶ χελιδῶν καὶ ὁ ἔποψ, ἃ δὴ φασι διὰ λύπην θρη-
 νοῦντα ἄδειν· ἀλλ' οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπού-
 μενα ἄδειν οὔτε οἱ κύκνοι, ἀλλ' ἄτε, οἶμαι, | τοῦ B
 Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοί τέ εἰσι καὶ προειδότες τὰ
 ἐν Αἶδου ἀγαθὰ ἄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν
 ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐγὼ
 δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός γε εἶναι τῶν κύκνων
 καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρω ἐκείνων τὴν
 μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμό-
 τερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου
 γε ἔνεκα λέγειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν ὅτι ἂν βούλησθε,
 ἕως ἂν Ἀθηναίων ἐῷσιν ἄνδρες ἑνδεκα· 'καλῶς,'
 ἔφη, 'λέγεις,' ὁ Σιμμίας· 'καὶ ἔρωγέ σοι ἐρῶ, ὃ
 | ἀπορῶ, καὶ αὖ ὅδε, ἢ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. C
 ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὧ Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων ἴσως
 ὥσπερ καὶ σοὶ τὸ μὲν σαφὲς εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ
 ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παρχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ
 λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν
 καὶ μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σποπῶν

ἀπείπη τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἔν γέ τι τούτων διαπραξασθαι, ἢ μαθεῖν, ὅπη ἔχει, ἢ εὐρεῖν ἢ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν
 D βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ | δυσεξ-
 ελεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὁχοῦμενον ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας
 κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον, εἰ μὴ τις δύναιτο
 ἀσφαλέστερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιότερου ὀχή-
 ματος ἢ λόγου θείου τινὸς διαπορευθῆναι. καὶ δὴ
 καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἐρέσθαι, ἐπειδὴ
 καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδ' ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν
 ὑστέρω χρόνῳ, ὅτι νῦν οὐκ εἶπον, ἃ ἐμοὶ δοκεῖ. ἐμοὶ
 γάρ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς
 τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς
 εἰρησθαι.'

E XXXVI. Καὶ | ὁ Σωκράτης· 'ἴσως γάρ,' ἔφη, 'ὦ
 ἑταῖρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε, ὅπη δὴ οὐχ
 ἱκανῶς.' 'ταύτῃ ἔμοιγε,' ἢ δ' ὅς, 'ἢ δὴ καὶ περὶ
 ἁρμονίας ἂν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν
 τοῦτον λόγον εἴποι, ὥς ἡ μὲν ἁρμονία ἀόρατόν τι καὶ
 ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ
 86 ἡρμοσμένῃ λύρᾳ, | αὐτὴ δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ
 σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ ξύνθετα καὶ γεώδη
 ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ ξυγγενῆ. ἐπειδὴ οὖν ἡ κατάξη
 τις τὴν λύραν ἢ διατέμῃ καὶ διαρρήξῃ τὰς χορδὰς,
 εἴ τις δισχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ, ὥς
 ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἁρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπο-
 λωλέναι· οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴῃ τὴν μὲν λύραν
 ἔτι εἶναι διεσπασμένων τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδὰς
 θνητοειδεῖς οὕσας, τὴν δὲ ἁρμονίαν ἀπολωλέναι τὴν
 B τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὁμοφυῇ | τε καὶ ξυγγενῇ,

προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπολομένην· ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη
 ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ
 ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπήσεσθαι, πρὶν τι ἐκείνην
 παθεῖν· — καὶ γὰρ οὖν, ὧ Σώκρατες, οἶμαι ἔγωγε
 καὶ αὐτόν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι
 μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐντε-
 ταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ συνεχομένου ὑπὸ
 θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιούτων
 τινῶν, κρᾶσιν εἶναι καὶ ἁρμονίαν αὐτῶν τούτων | τὴν C
 ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὴν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῇ
 πρὸς ἄλληλα. εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὔσα ἁρμονία
 τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως
 ἢ ἐπιταθῇ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυ-
 χὴν ἀνάγκη εὐθύς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὕσαν
 θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι αἷ τ' ἐν τοῖς
 φθόγγοις καὶ αἱ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι,
 τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἐκάστου πολὺν χρόνον
 παραμένειν, ἕως ἄν ἡ κατακαυθῇ ἢ | κατασαπῇ — ὅρα D
 οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, ἐάν τις ἀξιοῖ
 κρᾶσιν οὕσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ
 καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι.

XXXVII. Διαβλέψας οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ
 τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας· 'δίκαια μέντοι,' ἔφη,
 'λέγει ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ,
 τί οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γὰρ οὐ φανύλως ἔοικεν ἀπτο-
 μένῳ τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ | τῆς E
 ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον Κέβητος ἀκούσαι, τί αὖ ὅδε
 ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνου ἐγγενομένου βουλευσώ-
 μεθα, τί ἐροῦμεν, ἔπειτα δὲ ἀκούσαντας ἢ συγχωρεῖν
 αὐτοῖς, ἐάν τι δοκῶσι προσάδειν, ἐὰν δὲ μή, οὕτως

ἤδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἥ δ' ὅς, 'ὦ Κέβης, λέγε, τί ἦν ὃ σὲ αὖ θρᾷττον ἀπιστίαν παρέχει.' 'λέγω δὴ,' ἥ δ' ὅς ὁ Κέβης. 'ἐμοὶ γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν 87 ἐλέγομεν, ταῦτόν ἐγκλημα ἔχειν. | ὅτι μὲν γὰρ ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάννυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές ἐστιν εἰπεῖν, πάννυ ἱκανῶς ἀποδεδείχθαι· ὥς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι πον ἔσται, οὐ μοι δοκεῖ τῇδε. ὥς μὲν οὐκ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχῇ σώματος, οὐ συγχωρῶ τῇ Σιμμίου ἀντιλήψει· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι τούτοις πάννυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν φαίῃ ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδὴ ὁρᾷς ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθενέστερον ἔτι ὄν; τὸ δὲ B | πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σῶζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι, εἴ τι λέγω· εἰκόνοσ γὰρ τινος, ὥς ἔοικεν, κἀγὼ ὥσπερ Σιμμίας δέομαι. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἂν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔστι πον ἴσως, τεκμήριον δὲ παρέχοιτο θοιμάτιον, ὃ ἡμπείχετο αὐτὸς ὑφηνάμενος, ὅτι ἐστὶ σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλεν, καὶ εἴ τις C ἀπιστοίῃ αὐτῷ, ἀνερωτῶν, πότερον | πολυχρονιώτερόν ἐστι τὸ γένος ἀνθρώπου ἢ ἱματίου ἐν χρεῖα τε ὄντος καὶ φορουμένου, ἀποκριναμένου δέ τινος, ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἶοιτο ἀποδεδείχθαι, ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὃ γε ἄνθρωπος σῶς ἔστιν, ἐπειδὴ τό γε ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλεν. τὸ δ', οἶμαι, ὦ Σιμμία, οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει γὰρ καὶ σύ, ἃ λέγω.

πᾶς γὰρ ἂν ὑπολάβοι, ὅτι εὖηθες λέγει ὁ τοῦτο λέγων·
 ὁ γὰρ ὑφάντης οὗτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἱμά-
 τια καὶ ὑφηνάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλεν
 πολλῶν ὄντων, τοῦ δὲ | τελευταίου, οἶμαι, πρότερος, D
 καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἔνεκα ἄνθρωπός ἐστιν
 ἱματίου φανλότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν
 δέ, οἶμαι, εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ τις
 λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἂν μοι φαίνοιτο
 λέγειν, ὥς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιον ἐστὶ, τὸ δὲ σῶμα
 ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχροنيώτερον· ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη
 ἐκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως
 τε καὶ εἰ πολλὰ ἔτη βιῇ· εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα καὶ
 ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ
 αἰεὶ τὸ | κατατριβόμενον ἀνυφαίνοι, ἀναγκαῖον μὲντ' E
 ἂν εἴη, ὅποτε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχὴ, τὸ τελευταῖον
 ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προ-
 τέραν ἀπόλλυσθαι, ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότε ἦδη
 τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ
 ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο. ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὕτω
 ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν, ὥς, ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν,
 ἔτι που ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἔστιν. | εἰ γὰρ τις καὶ πλέον 88
 ἔτι τῷ λέγοντι, ἃ σὺ λέγεις, συγχωρήσειεν, δοὺς αὐτῷ
 μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι
 ἡμῶν τὰς ψυχάς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν, καὶ ἐπειδὴν
 ἀποθάνωμεν, ἐνίῳν ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις
 γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὐτίς· οὕτω γὰρ αὐτὸ
 φύσει ἰσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν
 ἀντέχειν· δοὺς δὲ ταῦτα ἐκείνο μηκέτι συγχωροῦ, μὴ
 οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν καὶ τε-
 λευτῶσάν γε ἐν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυ-

Β σθαι· τοῦτον δὲ τὸν θάνατον καὶ ταύτην τὴν | διά-
 λυσιν τοῦ σώματος, ἢ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον, μηδένα
 φαίη εἰδέναι· ἀδύνατον γὰρ εἶναι ὁτρωοῦν αἰσθάνεσθαι
 ἡμῶν· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θά-
 νατον θαρροῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, ὅς ἂν μὴ
 ἔχῃ ἀποδεῖξαι, ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν
 τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μὴ, ἀνάγκην εἶναι αἰετὸν τὸν
 μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ
 ψυχῆς, μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαξεύξει παντά-
 πασιν ἀπόληται.

XXXVIII. Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων
 C αὐτῶν | ἀηδῶς διετέθημεν, ὥς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς
 ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἔμπροσθεν λόγου σφόδρα πε-
 πεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς
 ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις
 λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθῆσε-
 σθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἢ καὶ τὰ πράγ-
 ματα ἄπιστα ἦ.

EX. Νῆ τοὺς θεούς, ᾧ Φαίδων, συγγνώμην γε
 ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου
 τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἐμαυτὸν ἐπέρχεται· τίμι οὖν
 D ἔτι | πιστεύσομεν λόγῳ; ὥς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὢν,
 ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν κατα-
 πέπτωκεν. θαυμαστῶς γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντι-
 λαμβάνεται καὶ νῦν καὶ αἰετὸν τὸ ἁρμονίαν τινὰ ἡμῶν
 εἶναι τὴν ψυχὴν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέν με ῥηθεὶς, ὅτι
 καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προυδέδοκτο. καὶ πάνν δέομαι
 πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἄλλου τινὸς λόγου, ὅς με πείσει,
 ὥς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχὴ. λέγε
 οὖν πρὸς Διός, πῇ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον;

καὶ πότερον | κάκεινος, ὥσπερ ὑμᾶς φῆς, ἐνδηλὸς τι Ε
ἐγένετο ἀχθόμενος ἢ οὐ, ἀλλὰ πρῶως ἐβοήθει τῷ
λόγῳ; καὶ ἱκανῶς ἐβοήθησεν ἢ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν
δίελθε ὥς δύνασαι ἀκριβέστατα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμά-
σας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἡγάσθην ἢ τότε παραγε-
νόμενος. τὸ | μὲν οὖν ἔχειν, ὅτι λέγοι ἐκεῖνος, ἴσως 89
οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλὰ ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ
πρῶτον μὲν τοῦτο, ὥς ἡδέως καὶ εὖμενῶς καὶ ἀγαμέ-
νως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν
ὥς ὀξέως ἥσθετο, ὃ πεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων,
ἔπειτα ὥς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ
ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προύτρεψεν πρὸς τὸ παρέ-
πεσθαί τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον.

ΕΧ. Πῶς δῆ;

ΦΑΙΔ. Ἐγὼ ἐρῶ. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ | χαμαιζήλου τινός, B
ὃ δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγώ. καταψήσας οὖν
μου τὴν κεφαλὴν καὶ συμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ ἀνῃένι
τρίχας — εἰώθει γάρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς
τὰς τρίχας — ‘αὔριον δῆ,’ ἔφη, ‘ἴσως, ὦ Φαίδων, τὰς
καλὰς κόμας ἀποκερεῖ.’ ‘ἔοικεν,’ ἦν δ’ ἐγώ, ‘ὦ Σώ-
κρατες.’ ‘οὐκ, ἂν γε ἐμοὶ πείθῃ.’ ‘ἀλλὰ τί;’ ἦν δ’
ἐγώ. ‘τήμερον,’ ἔφη, ‘κἀγὼ τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας,
ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα
αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ ἔγωγ’ ἂν, | εἰ σὺ εἶην καὶ C
με διαφεύγοι ὁ λόγος, ἐνορκον ἂν ποιησαίμην ὥσπερ
Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀνα-
μαχόμενος τὸν Σιμμίου τε καὶ Κέβητος λόγον.’ ‘ἀλλ’,
ἦν δ’ ἐγώ, ‘πρὸς δύο λέγεται οὐδ’ ὁ Ἡρακλῆς οἷός

τε εἶναι.' 'ἀλλὰ καὶ ἐμέ,' ἔφη, 'τὸν Ἰόλεων παρα-
κάλει, ἕως ἔτι φῶς ἐστίν'. 'παρακαλῶ τοίνυν,' ἔφην,
'οὐχ ὥς Ἡρακλῆς, ἀλλ' ὥς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ.'
'οὐδὲν διοίσει,' ἔφη.

XXXIX. 'Ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος
μὴ πάθωμεν.' 'τὸ ποῖον;' ἦν δ' ἐγώ. 'μὴ γενώμεθα,'
D ἦ δ' ὅς, | 'μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνό-
μενοι· ὥς οὐκ ἐστίν,' ἔφη, 'ὅτι ἂν τις μείζον τούτου
κακὸν πάθοι ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ
αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἦ τε
γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦ-
σαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί τε ἀληθῆ
εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον
ὑστερον εὑρεῖν τοῦτον πονηρὸν τε καὶ ἄπιστον καὶ
αὐθις ἕτερον· καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις καὶ
ὑπὸ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν ἡγήσαιο οἰκαιοτάτους
E τε καὶ ἐταιροτάτους, | τελευτῶν δὴ θαμὰ προσκρούων
μισεῖ τε πάντας καὶ ἡγεῖται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι
τὸ παράπαν. ἦ οὐκ ἥσθησαι σὺ τοῦτο γιγνόμενον;
'πάνν γε,' ἦν δ' ἐγώ. 'οὐκοῦν,' ἦ δ' ὅς, 'αἰσχρὸν,
καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεια ὁ
τοιούτος χρῆσθαι ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γάρ
που μετὰ τέχνης ἐχρήτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσατο,
90 τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς | σφόδρα ὀλίγους
εἶναι ἑκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους.' 'πῶς
λέγεις;' ἔφην ἐγώ. 'ὥσπερ,' ἦ δ' ὅς, 'περὶ τῶν σφό-
δρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἶει τι σπανιώτερον εἶναι
ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἐξευρεῖν ἄνθρωπον
ἢ κύνα ἢ ἄλλο ὀτιοῦν; ἦ αὖ ταχὺν ἢ βραδὺν ἢ
αἰσχρὸν ἢ καλὸν ἢ λευκὸν ἢ μέλανα; ἦ οὐκ ἥσθησαι,

ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων
 σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά;
 'πάνυ γε,' ἦν δ' ἐγώ. 'οὐκοῦν οἷε,' ἔφη, 'εἰ πονηρίας
 | ἀγῶν προτεθείη, πάνυ ἂν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς B
 πρῶτους φανῆναι;' 'εἰκός γε,' ἦν δ' ἐγώ. 'εἰκὸς γάρ,'
 ἔφη. 'ἀλλὰ ταύτῃ μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀν-
 θρώποις, ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προάγοντος ἐγὼ ἐφεσπό-
 μην, ἀλλ' ἐκείνῃ, ἧ', ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ
 ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κἄπειτα
 ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδῆς εἶναι, ἐνίοτε μὲν
 ὦν, ἐνίοτε δ' οὐκ ὦν, καὶ αὖθις ἕτερος καὶ ἕτερος·
 καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους
 | διατρίψαντες οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι C
 γεγονέναι τε καὶ κατανενοηκέναι μόνοι, ὅτι οὔτε τῶν
 πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγίης οὐδὲ βέβαιον οὔτε
 τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν
 Εὐρύπῳ ἄνω καὶ κάτω στρέφεται καὶ χρόνον οὐδένα
 ἐν οὐδενὶ μένει.' 'πάνυ μὲν οὖν,' ἔφην ἐγώ, 'ἀληθῆ
 λέγεις.' 'οὐκοῦν, ᾧ Φαίδων,' ἔφη, 'οἰκτρὸν ἂν εἴη
 τὸ πάθος, εἰ ὄντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου
 λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ | τὸ παρα- D
 γίνεσθαι τοιοντοισὶ λόγοις τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν
 δοκοῦσιν ἀληθέειν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἑαυτόν τις
 αἰτιῶτο μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν
 διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμενος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ
 τὴν αἰτίαν ἀπώσαιο καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν
 τε καὶ λαιδορῶν [τοὺς λόγους] διατελοῖ, τῶν δὲ ὄντων
 τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στέρηθείη.' 'νὴ τὸν
 Δία,' ἦν δ' ἐγώ, 'οἰκτρὸν δῆτα.'

XL. 'Πρῶτον μὲν τοίνυν,' ἔφη, 'τοῦτο εὐλαβη-

Ε θῶμεν καὶ μὴ παρίωμεν εἰς τὴν | ψυχὴν, ὥς τῶν
 λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον,
 ὅτι ἡμεῖς οὐπω ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλὰ ἀνδριστείον καὶ
 προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις
 καὶ τοῦ ἔπειτα βίου παντὸς ἕνεκα, ἐμοὶ δὲ αὐτοῦ
 91 ἕνεκα τοῦ | θανάτου· ὥς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ
 παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ'
 ὥσπερ οἱ πάντες ἀπαίδευτοι φιλονείκως. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι
 ὅταν περὶ τοῦ ἀμφισβητῶσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν
 ἂν ὁ λόγος ᾗ, οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δέ, ἃ αὐτοὶ
 ἔθεντο, ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσιν, τοῦτο προθυμοῦνται.
 καὶ ἐγὼ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον
 ἐκείνων διοίσειν· οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν, ἃ ἐγὼ
 λέγω, δόξη ἀληθῆ εἶναι προθυμηθήσομαι, εἰ μὴ εἴη
 πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλιστα δόξη
 Β οὔτως ἔχειν. | λογίζομαι γάρ, ὃ φίλε ἑταῖρε — θέασαι
 ὥς πλεονεκτικῶς — εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ
 λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδὲν ἐστι
 τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον αὐτὸν
 τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἦττον τοῖς παροῦσιν ἀηδὴς
 εἶσομαι ὀδυρόμενος. ἡ δὲ ἄγνοιά μοι αὕτη οὐ ξυν-
 διατελεῖ, κακὸν γὰρ ἂν ᾗ, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπο-
 λείπεται. παρεσκευασμένος δὴ,' ἔφη, 'ὃ Σιμμία τε καὶ
 Κέβης, οὕτως ἐρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον· ὑμεῖς μέντοι,
 C ἂν ἐμοὶ πεῖθησθε, σμικρὸν | φροντίσαντες Σωκράτους,
 τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἔαν μὲν τι ὑμῖν δοκῶ
 ἀληθὲς λέγειν, συνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ
 ἀντιτείνετε, [εὐλαβούμενοι] ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προ-
 θυμίας ἅμα ἑμαυτὸν τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας ὥσπερ
 μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν οἰχήσομαι.

XLI. 'Αλλ' ἰτέον,' ἔφη. 'πρωτόν με ὑπομνήσατε, ἃ ἐλέγετε, ἐάν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. Σιμμίας μὲν γάρ, ὡς ἐγώμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται, μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὢν τοῦ | σώ- D
ματος προαπολλύηται ἐν ἁρμονίας εἶδει οὔσα. Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ συγχωρεῖν, πολυχρονιώ-
τερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος, ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις κατατρίψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἥ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὄλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γε ἀεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. ἄρα ἄλλ' ἢ ταῦτ' ἐστίν, ὃ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἃ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι;' συνωμολογεῖτην δὴ | ταῦτ' εἶναι E
ἄμφω. 'πότερον οὖν,' ἔφη, 'πάντας τοὺς ἔμπροσθε λόγους οὐκ ἀποδέχεσθαι, ἢ τοὺς μὲν, τοὺς δ' οὐ;' 'τοὺς μὲν,' ἐφάτην, 'τοὺς δ' οὐ.' 'τί οὖν,' ἢ δ' ὅς, 'περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε, ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθι πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχὴν, πρὶν ἐν τῷ | σώματι ἐνδεθῆναι;' 'ἐγὼ μὲν,' 92
ἔφη ὁ Κέβης, 'καὶ τότε θαυμαστικῶς ὡς ἐπέισθην ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ.' 'καὶ μὴν,' ἔφη ὁ Σιμμίας, 'καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ πάννυν ἂν θαυμάζοιμι, εἴ μοι περὶ γε τούτου ἄλλα ποτὲ δόξειεν.' καὶ ὁ Σωκράτης· 'ἀλλὰ ἀνάγκη σοι,' ἔφη, 'ὃ ξένη Θηβαίη, ἄλλα δοξάσαι, εἴανπερ μείνη ἥδε ἡ οἴησις, τὸ ἁρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἁρ-
μονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων συγκεί-
σθαι. οὐ γάρ που ἀποδέξει γε σαυτοῦ | λέγοντος, ὡς B
πρότερον ἦν ἁρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι,

ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι. ἢ ἀποδέξει; 'οὐδαμῶς,'
 ἔφη, 'ὦ Σώκρατες.' 'αἰσθάνει οὖν,' ἢ δ' ὅς, 'ὅτι
 ταῦτά σοι συμβαίνει λέγειν, ὅταν φῆς μὲν εἶναι τὴν
 ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἰδός γε καὶ σῶμα
 ἀφικέσθαι, εἶναι δὲ αὐτὴν συγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω
 ὄντων; οὐ γὰρ δὴ ἁρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν ᾧ
 ἀπεικάξεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ
 καὶ οἱ φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίνονται,
 C | τελευταῖον δὲ πάντων ξυνίσταται ἡ ἁρμονία καὶ
 πρῶτον ἀπόλλυται. οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνῳ
 πῶς ξυνάσεται; 'οὐδαμῶς,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'καὶ μὴν,'
 ἢ δ' ὅς, 'πρέπει γε εἶπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ ξυνωδῶ
 εἶναι καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας.' 'πρέπει γάρ,' ἔφη ὁ
 Σιμμίας. 'οὗτος τοίνυν,' ἔφη, 'σοὶ οὐ ξυνωδός· ἀλλ'
 ὄρα, πότερον αἰρεῖ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν
 εἶναι ἢ ψυχὴν ἁρμονίαν;' 'πολὺ μᾶλλον,' ἔφη, 'ἐκείνον,
 ὦ Σώκρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι γέγονεν ἄνευ ἀπο-
 D δείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ | εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ
 τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν
 εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύνοιδα
 οὕσιν ἀλαξόσιν, καὶ ἂν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται,
 εὖ μάλα ἐξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίας καὶ ἐν τοῖς
 ἄλλοις ἅπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθή-
 σεως λόγος δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἴρηται.
 ἐρρήθη γὰρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἢ ψυχὴν καὶ πρὶν
 εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ αὐτὴ ἐστὶν ἡ οὐσία
 E ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ ὁ ἐστίν. ἐγὼ | δὲ ταύτην,
 ὥς ἐμαυτὸν πείθω, ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι.
 ἀνάγκη οὖν μοι, ὥς ἔοικε, διὰ ταῦτα μῆτε ἐμαυτοῦ μῆτε
 ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος, ὥς ψυχὴ ἐστὶν ἁρμονία.'

XLII. 'Τί δέ,' ἡ δ' ὅς, 'ὦ Σιμμία, τῇδε; δοκεῖ σοι ἁρμονία ἢ ἄλλη τινὶ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν | ἢ ὥς ἂν ἐκεῖνα ἔχῃ, ἐξ ὧν ἂν συγκέηται;' 93 'οὐδαμῶς.' 'οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὥς ἐγῶμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἃ ἂν ἐκεῖνα ἢ ποιῇ ἢ πάσχη;' συνέφη. 'οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαί γε προσήκει ἁρμονίαν τούτων, ἐξ ὧν ἂν συντεθῇ, ἀλλ' ἐπεσθαι.' συνεδόκει. 'πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἁρμονία κινηθῆναι ἢ φθεγγασθαι ἢ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὐτῆς μέρεσιν.' 'πολλοῦ μέντοι,' ἔφη. 'τί δέ; οὐχ οὕτως ἁρμονία πέφυκεν εἶναι ἐκάστη ἁρμονία, ὥς ἂν ἁρμοσθῇ;' 'οὐ μανθάνω,' ἔφη. 'ἢ οὐχί,' ἡ δ' ὅς, 'ἂν μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλεόν, | εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνε- B σθαι, μᾶλλον τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ' ἥττον τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἥττον τε καὶ ἐλάττων;' 'πάνυ γε.' 'ἢ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχὴν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμαρότατον [μᾶλλον] ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλεόν καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἥττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχὴν;' 'οὐδ' ὁπωστιοῦν,' ἔφη. 'φέρε δὴ,' ἔφη, 'πρὸς Διός· λέγεται ψυχὴ ἢ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθὴ, ἢ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ εἶναι κακὴ; καὶ ταῦτα ἀληθῶς | λέγεται;' 'ἀληθῶς C μέντοι.' 'τῶι οὖν θεμένων ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι τί τις φήσει ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τὴν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἁρμονίαν αὖ τινὰ ἄλλην καὶ ἀαρμωστιάν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθὴν, καὶ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἁρμονία οὔση ἄλλην ἁρμονίαν, τὴν δὲ ἀναρμωστον αὐτὴν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἄλλην;' 'οὐκ ἔχω ἐγὼγ', ἔφη ὁ Σιμμίας, 'εἰπεῖν· δηλοῖ δ' ὅτι τοιαῦτ' ἄττ' ἂν λέγοι ὁ ἐκεῖνο

D ὑποθέμενος· ‘ἀλλὰ προωμολόγηται,’ ἔφη, | ‘μηδὲν
 μᾶλλον μηδ’ ἥττον ἐτέραν ἐτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι·
 τοῦτο δ’ ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ’ ἐπὶ
 πλεόν μηδ’ ἥττον μηδ’ ἐπ’ ἔλαττον ἐτέραν ἐτέρας
 ἀρμονίαν [ἀρμονίας] εἶναι. ἦ γάρ;’ ‘πάνυ γε.’ ‘τὴν
 δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἥττον ἀρμονίαν οὔσαν μήτε
 μᾶλλον μήτε ἥττον ἡρμόσθαι· ἔστιν οὕτως;’ ‘ἔστιν.’
 ‘ἡ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἥττον ἡρμοσμένη ἔστιν ὅτι
 πλεόν ἢ ἔλαττον ἀρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον;’ ‘τὸ
 ἴσον.’ ‘οὐκοῦν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδ’ ἥττον
 E ἄλλη ἄλλης αὐτὸ τοῦτο | ψυχὴ ἔστιν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον
 οὐδὲ ἥττον ἡρμοσται;’ ‘οὕτω.’ ‘τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα
 οὐδὲν πλεόν ἀναρμοστίας οὐδὲ ἀρμονίας μετέχει ἄν;
 ‘οὐ γὰρ οὖν.’ ‘τοῦτο δ’ αὖ πεπονθυῖα ἄρ’ ἂν τι
 πλεόν κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχει ἐτέρα ἐτέρας, εἴπερ ἡ
 μὲν κακία ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἀρμονία εἴη;
 ‘οὐδὲν πλεόν.’ ‘μᾶλλον δέ γέ που, ὧ Σιμμία, κατὰ
 94 τὸν ὀρθὸν | λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ
 ἀρμονία ἔστιν· ἀρμονία γὰρ δήπου παντελῶς αὐτὸ
 τοῦτο οὔσα ἀρμονία ἀναρμοστίας οὔ ποτ’ ἂν μετάσχοι.
 ‘οὐ μέντοι.’ ‘οὐδέ γε δήπου ψυχὴ, οἷσα παντελῶς
 ψυχὴ, κακίας.’ ‘πῶς γὰρ ἐκ γε τῶν προειρημένων;
 ‘ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων
 ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ
 πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο ψυχαὶ εἶναι.’ ‘ἔμοιγε δοκεῖ,’
 ἔφη, ‘ὧ Σώκρατες.’ ‘ἦ καὶ καλῶς δοκεῖ,’ ἢ δ’ ὅς,
 B οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἂν | ταῦτα ὁ λόγος, εἰ
 ὀρθὴ ἢ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἀρμονία εἶναι;’ ‘οὐδ’
 ὁπωστιοῦν,’ ἔφη.

XLIII. ‘Τί δέ;’ ἢ δ’ ὅς· ‘τῶν ἐν ἀνθρώπῳ

πάντων ἔσθ' ὅτι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχὴν ἄλλως
 τε καὶ φρόνιμον; 'οὐκ ἔγωγε.' 'πότερον συγχωροῦσαν
 τοῖς κατὰ τὸ σῶμα πάθεσιν ἢ καὶ ἐναντιουμένην;
 λέγω δὲ τὸ τοιόνδε, οἷον καύματος ἐνόητος καὶ δίψους
 ἐπὶ τούναντίον ἔλκειν, τὸ μὴ πίνειν, καὶ πείνης ἐνού-
 σης ἐπὶ τὸ μὴ ἐσθίειν, καὶ ἄλλα μυρία που ὁρῶμεν
 ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν | τοῖς κατὰ τὸ σῶμα· ἢ οὐ; C
 'πάννυ μὲν οὖν.' 'οὐκοῦν αὖ ὁμολογήσαμεν ἐν τοῖς
 πρόσθεν μήποτ' ἂν αὐτὴν, ἁρμονίαν γε οὔσαν, ἐναν-
 τία ἄδειν οἷς ἐπιτείνοιτο καὶ χαλῶτο καὶ πάλλοιτο
 καὶ ἄλλο ὅτιοῦν πάθος πάσχοι ἐκεῖνα, ἐξ ὧν τυγχάνει
 οὔσα, ἀλλ' ἐπεσθαι ἐκείνοις καὶ οὔποτ' ἂν ἡγεμονεύειν;
 'ὁμολογήσαμεν,' ἔφη· 'πῶς γὰρ οὐ;' 'τί οὖν; νῦν οὐ
 πᾶν τούναντίον ἡμῖν φαίνεται ἐργαζομένη, ἡγεμο-
 νεύουσά τε ἐκείνων πάντων, ἐξ ὧν φησί τις αὐτὴν
 εἶναι, καὶ ἐναντιουμένη ὀλίγου πάντα | διὰ παντὸς D
 τοῦ βίου καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους, τὰ μὲν
 χαλεπώτερον κολάζουσα καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τὰ τε
 κατὰ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ἰατρικὴν, τὰ δὲ πραότε-
 ρον, καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦσα, τὰ δὲ νουθετοῦσα, ταῖς
 ἐπιθυμίαις καὶ ὀργαῖς καὶ φόβοις ὡς ἄλλη οὔσα ἄλλῳ
 πράγματι διαλεγομένη; οἷόν που καὶ Ὅμηρος ἐν Ὀδυσ-
 σείᾳ πεποίηκεν, οὗ λέγει τὸν Ὀδυσσεά·

στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ·

τέτλαθι δὴ, κραδίη· καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' | ἔτλης. E
 ἄρ' οἶει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον ὡς ἁρ-
 μονίας αὐτῆς οὔσης καὶ οἷας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ
 σώματος παθῶν, ἀλλ' οὐχ οἷας ἄγειν τε ταῦτα καὶ
 δεσπόζειν, καὶ οὔσης αὐτῆς πολὺν θειοτέρου τινὸς
 πράγματος ἢ καθ' ἁρμονίαν; 'νὴ Δία, ὦ Σώκρατες,

ἔμοιγε δοκεῖ.' 'οὐκ ἄρα, ὦ ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῇ κα-
 λῶς ἔχει ψυχὴν ἁρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι· οὔτε γὰρ
 95 ἄν, ὥς ἔοικεν, | Ὀμήρῳ θείῳ ποιητῇ ὁμολογοῖμεν οὔτε
 αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς.' ἔχειν οὕτως ἔφη.

XLIV. 'Εἶεν δή,' ἡ δ' ὃς ὁ Σωκράτης, 'τὰ μὲν
 Ἀρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς ἱλεά πως, ὥς ἔοικε,
 μετρίως γέγονεν· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου,' ἔφη, 'ὦ Κέ-
 βης, πῶς ἱλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ;' 'σύ μοι δοκεῖς,'
 ἔφη ὁ Κέβης, 'ἐξευρήσιν· τουτουὶ γοῦν τὸν λόγον
 τὸν πρὸς τὴν ἁρμονίαν θαυμαστῶς μοι εἶπες ὥς παρὰ
 δόξαν. Σιμμίῳ γὰρ λέγοντος, ὅτι ἠπόρει, πάνυ ἐθανύ-
 Βμαζον, εἴ τι ἔξει τις χρήσασθαι | τῷ λόγῳ αὐτοῦ·
 πάνυ μὲν οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθύς τὴν πρώτην
 ἔφοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταῦτά δὴ οὐκ
 ἂν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι.'
 'ὦ γαθέ,' ἔφη ὁ Σωκράτης, 'μὴ μέγα λέγε, μὴ τις
 ἡμῶν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα
 λέγεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς
 δὲ Ὀμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες πειρώμεθα, εἰ ἄρα τι λέγεις.
 ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὧν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆ-
 Cναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν τε καὶ | ἀθάνατον
 οὔσαν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρ-
 ρῶν τε καὶ ἠγούμενος ἀποθανὼν ἐκεῖ εὖ πράξειν
 διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα, μὴ
 ἀνόητόν τε καὶ ἡλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀπο-
 φαίνειν, ὅτι ἰσχυρόν τί ἐστίν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδὲς
 καὶ ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι,
 οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μηνύειν ἀθανασίαν
 μὲν μὴ, ὅτι δὲ πολυχρόνιον τέ ἐστίν ψυχὴ καὶ ἦν
 πού πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ἥδει τε καὶ

ἔπραττεν πολλὰ ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον, | ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα D ἐλθεῖν ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος· καὶ τάλαιπωρομένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῶη καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δὴ φῆς οὐδέν, εἴτε ἅπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρὸς γε τὸ ἕκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκειν γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μηδὲ ἔχοντι λόγον διδόναι ὡς ἀθάνατόν ἐστι. τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν, οἶμαι, ὧ | Κέβης, ἃ E λέγεις· καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μὴ τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἴ τί τι βούλει, προσθῆς ἢ ἀφέλῃς· καὶ ὁ Κέβης· 'ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι,' ἔφη, 'οὔτε ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα, ἃ λέγω.'

XLV. Ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν καὶ πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος· 'οὐ φαῦλον προᾶγμα,' ἔφη, 'ὧ Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύσασθαι. | ἐγὼ οὖν 96 σοι δίδειμι περὶ αὐτῶν, ἔὰν βούλῃ, τά γε ἐμὰ πάθη· ἔπειτα ἂν τί σοι χρήσιμον φαίνεται ὧν ἂν λέγω, πρὸς τὴν πειθῶ περὶ ὧν λέγεις χρήσει.' 'ἀλλὰ μὴν,' ἔφη ὁ Κέβης, 'βούλομαί γε.' 'ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος. ἐγὼ γάρ,' ἔφη, 'ὧ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἕκαστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστι· καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω | μετέβαλλον σκοπῶν πρῶ- B τον τὰ τοιαῦτα, ἅρ' ἐπειδὴν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν

σηπεδόνα τινὰ λάβη, ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ
 ζῷα συντρέφεται· καὶ πότερον τὸ αἶμά ἐστιν ᾧ φρο-
 νοῦμεν, ἢ ὁ αἷρ ἢ τὸ πῦρ, ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ
 δ' ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ
 ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὁσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γί-
 γνοιτο μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης λα-
 βούσης τὸ ἡρεμεῖν κατὰ ταῦτα γίνεσθαι ἐπιστήμην·
 καὶ αὖ τούτων τὰς φθοράς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν
 C | οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πάθη, τελευτῶν οὕτως ἐμαντῶ
 ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφνὴς εἶναι, ὥς οὐδὲν
 χρῆμα. τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ἱκανόν· ἐγὼ γὰρ ἂ καὶ
 πρότερον σαφῶς ἠπιστάμην, ὥς γε ἐμαντῶ καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς σκέψεως οὕτω
 σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ἂ πρὸ τοῦ
 ᾧμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν καὶ διὰ τί ἄν-
 θρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ᾧμην πρὸ τοῦ παντὶ
 δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· ἐπειδὴν
 D | γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρκὶ σάρκες προσγέ-
 νωνται, τοῖς δὲ ὀστέοις ὀστᾶ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν
 αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεῖα ἐκάστοις
 προσγένηται, τότε δὴ τὸν ὀλίγον ὄγκον ὄντα ὕστερον
 πολὺν γεγυῖναι, καὶ οὕτω γίνεσθαι τὸν σμικρὸν
 ἄνθρωπον μέγαν· οὕτως τότε ᾧμην· οὐ δοκῶ σοι
 μετρίως; ἔμοιγε, ἔφη ὁ Κέβης. σκέψαι δὴ καὶ τάδε
 ἔτι. ᾧμην γὰρ ἱκανῶς μοι δοκεῖν, ὁπότε τις φαίνοιτο
 ἄνθρωπος παραστὰς μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι αὐτῇ
 E τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππου· καὶ | ἔτι γε τούτων ἑναρ-
 γέστερα, τὰ δέκα μοι ἐδόκει τῶν ὀκτὼ πλέονα εἶναι
 διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσθεῖναι, καὶ τὸ δίπηχυν τοῦ
 πηχυαίου μείζον εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν·

‘νῦν δὲ δὴ,’ ἔφη ὁ Κέβης, ‘τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν;’
 ‘πόρρω που,’ ἔφη, ‘νῆ Δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ
 τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι
 ἔμμαντοῦ οὐδὲ ὥς, ἐπειδὴ ἐνὶ τις προσθῆ ἔν, ἢ τὸ
 ἔν, ᾧ προσετέθη, δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ
 ᾧ προσετέθη | διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἐτέρου τῷ ἐτέρῳ 97
 δύο ἐγένετο· θαυμάζω γάρ, εἰ, ὅτε μὲν ἐκάτερον αὐτῶν
 χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἐν ἄρα ἐκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἦστην
 τότε δύο, ἐπεὶ δ’ ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα
 αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο δύο γενέσθαι, ἡ ξύνοδος τοῦ
 πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὥς, εἴαν τις ἐν
 διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι, ὥς αὕτη αὖ αἰτία
 γέγονεν, ἡ σχίσις, τοῦ δύο γεγονέναι· ἐναντία γὰρ
 γίννεται ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίννεσθαι· | τότε μὲν B
 γὰρ ὅτι συνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο
 ἕτερον ἐτέρῳ, νῦν δ’ ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτε-
 ρον ἀφ’ ἐτέρου. οὐδέ γε, δι’ ὅτι ἐν γίννεται, ὥς
 ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἑμμαντόν, οὐδ’ ἄλλο οὐδὲν ἐνὶ
 λόγῳ, δι’ ὅτι γίννεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦ-
 τον τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλὰ τιν’ ἄλλον τρόπον
 αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτον δὲ οὐδαμῇ προσίεμαι.

XLVI. ‘Ἄλλ’ ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου τινός,’
 ὥς ἔφη, ‘Ἀναξαγόρου ἀναγινώσκοντος, καὶ λέγοντος,
 ὥς | ἄρα νοῦς ἐστὶν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἷτιος, C
 ταύτῃ δὴ τῇ αἰτίᾳ ἦσθην τε καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον
 τινὰ εὖ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἷτιον, καὶ
 ἡγησάμην, εἰ τοῦθ’ οὕτως ἔχει, τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα
 πάντα κοσμεῖν καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ, ὅπῃ ἂν
 βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιο τὴν αἰτίαν εὖρεῖν
 περὶ ἑκάστου, ὅπῃ γίννεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο

δεῖν περὶ αὐτοῦ εὐρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστὶν ἢ
 εἶναι ἢ ἄλλο ὅτιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ
 D | λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀν-
 θρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ ἄλλων, ἀλλ' ἢ τὸ
 ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν
 αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ
 εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὲ λογιζόμενος
 ἄσμενος εὐρηκέναι ᾧμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ
 τῶν ὄντων κατὰ νοῦν ἐμαντῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καί
 μοι φράσειν πρῶτον μὲν, πότερον ἢ γῇ πλατεῖά
 E ἐστὶν ἢ στρογγύλη, ἐπειδὴ δὲ φράσειεν, | ἐπεκδιηγῆ-
 σεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμει-
 νον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ
 ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτήν, ἐπεκδιηγῆσεσθαι, ὥς ἄμει-
 νον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἰ μοι ταῦτα ἀπο-
 φαίνοιτο, παρεσκευάσμην ὥς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας
 ἄλλο εἶδος. καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευ-
 98 ἄσμην, | ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν
 ἄλλων ἄστρον, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τρο-
 πῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμει-
 νόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἃ πάσχει.
 οὐ γὰρ ἂν ποτε αὐτὸν ᾧμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ
 αὐτὰ κεκοσμηῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγ-
 κεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστίν, ὥσπερ
 B ἔχει· ἐκάστῳ οὖν | αὐτὸν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ
 κοινῇ πᾶσι τὸ ἐκάστῳ βέλτιστον ᾧμην καὶ τὸ κοινὸν
 πᾶσιν ἐπεκδιηγῆσεσθαι ἀγαθόν· καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην
 πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάννυ σπουδῇ λαβὼν τὰς
 βίβλους ὥς τάχιστα οἷός τ' ἢ ἀνεγίγνωσκον, ἵν' ὥς
 τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

XLVII. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὧ ἑταῖρε, ὥχόμεν φερόμενος, ἐπειδὴ προῦν καὶ ἀναγινώσκων ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ | διακοσμεῖν τὰ C πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καὶ μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι, ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγων, ὅτι Σωκράτης πάντα, ὅσα πράττει, νῷ πράττει, κᾷπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἐκάστων ὧν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν, ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι σύγκειται μου τὸ σῶμα ἐξ ὀστέων καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὀστᾶ ἐστὶν στερεὰ καὶ διαφυὰς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα οἷα ἐπιτείνεσθαι | καὶ ἀνίσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὀστᾶ μετὰ τῶν σαρ- D κῶν καὶ δέρματος, ὃ συνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὀστέων ἐν ταῖς αὐτῶν ξυμβολαῖς χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαι που ποιεῖ οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὡς | ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι, E ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην, ἣν ἂν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νῆ τὸν κύνα, ὡς ἐγὼμαι, πάλαι ἂν | ταῦτα τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ ὀστᾶ 99 ἢ περὶ Μέγαρα ἢ Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ᾧμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν

τῇ πόλει δίκην, ἦντιν' ἂν τάττη. ἀλλ' αἷτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον· εἰ δέ τις λέγοι, ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὅστ'α καὶ νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὥς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἢ ποιῶ
 B καὶ ταῦτα νῦν πράττω, ἀλλ' οὐ τῇ τοῦ | βελτίστου αἰρέσει, πολλὴ καὶ μακρὰ θάθυμία ἂν εἴη τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, ὅτι ἄλλο μὲν τί ἐστι τὸ αἷτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἐκείνο, ἄνευ οὗ τὸ αἷτιον οὐκ ἂν ποτ' εἴη αἷτιον· ὃ δὴ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκοτει, ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχωρῶμενοι, ὥς αἷτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. διὸ δὴ καὶ ὁ μὲν τις δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὁ δὲ ὥσπερ καρδῶπ' πλατεῖα βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν δὲ τοῦ
 C ὥς οἷόν τε | βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύτην οὔτε ζητοῦσιν οὔτε τινὰ οἶονται δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου Ἀτλαντα ἂν ποτε ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον ἅπαντα συνέχοντα ἐξευρεῖν, καὶ ὥς ἀληθῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ συνέχειν οὐδὲν οἶονται. ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας, ὅπῃ ποτὲ ἔχει, μαθητῆς ὅτου οὖν ἦδιστ' ἂν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστερήθην καὶ οὗτ' αὐτὸς εὔρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἷός τε ἐγε-
 D νόμην, τὸν | δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ἢ πεπραγμάτευμαι, βούλει σοι,' ἔφη, 'ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὧ Κέβης;' ὑπερφυῶς μὲν οὖν,' ἔφη, 'ὥς βούλομαι.'
 XLVIII. Ἔδοξε τοίνυν μοι, ἢ δ' ὅς, 'μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπείρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι, μὴ πάθοιμι, ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦν-

τες καὶ σκοπούμενοι· διαφθείρονται γὰρ πον ἐνιοι τὰ ὄμματα, ἐὰν μὴ ἐν ὕδατι ἢ τινι τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα | αὐτοῦ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διανοήθην, Ε καὶ ἔδωκα, μὴ παντάπασιν τὴν ψυχὴν τυφλωθεῖν βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασιν καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἅπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δὲ μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν. ἴσως μὲν οὖν ὃ εἰκάξω τρόπον τινὰ οὐκ ἔοικεν. | οὐ γὰρ πάννυ συγχωρῶ¹⁰⁰ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσιν μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις· ἀλλ' οὖν δὴ ταύτῃ γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον, ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μὲν ἂν μοι δοκῇ τούτῳ συμφωνεῖν, τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ὄντων, ἃ δ' ἂν μὴ, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἢ λέγω· οἶμαι γὰρ σε νῦν οὐ μανθάνειν.' 'οὐ μὰ τὸν Δία,' ἔφη ὁ Κέβης, 'οὐ σφόδρα.'

XLIX. 'Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, 'ὥδε | λέγω, οὐδὲν και- Β νόν, ἀλλ' ἅπερ ἀεὶ καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἶμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρόνλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τᾶλλα πάντα· ἃ εἰ μοι δίδως τε καὶ συγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν ἐπιδείξειν καὶ ἀνευρῆσειν, ὡς ἀθάνατον ἢ ψυχή.' 'ἀλλὰ μὴν,' ἔφη ὁ | Κέβης, 'ὡς διδόντος σοι οὐκ ἂν φθάνοις C περαίνων.' 'σκόπει δὴ,' ἔφη, 'τὰ ἐξῆς ἐκείνοις, ἐάν

σοι ξυνδοκῇ ὥσπερ ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τί
 ἐστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἓν
 ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ.
 καὶ πάντα δὴ οὕτως λέγω. τῇ τοιαύτῃ αἰτίᾳ συγγω-
 ρεῖς; 'συγχωρῶ,' ἔφη. 'οὐ τοίνυν,' ἢ δ' ὅς, 'ἐτι
 μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς
 ταύτας γιννώσκειν· ἀλλ' ἐάν τις μοι λέγῃ, δι' ὅτι
 D καλὸν ἐστιν ὁτιοῦν, ἢ χρῶμα εὐανθὲς | ἔχον ἢ σχῆμα
 ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν
 ἐῷ, ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι, τοῦτο δὲ
 ἀπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἴσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ,
 ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἡ ἐκείνου τοῦ
 καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία [εἴτε] ὅπη δὴ καὶ
 ὅπως προσγενομένη· οὐ γὰρ ἐτι τοῦτο δισχυρίζομαι,
 ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίνεται καλὰ.
 τοῦτο γὰρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἐμαυτῷ
 ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλῳ, καὶ τούτου ἐχόμενος ἡγοῦμαι
 E οὐκ ἂν | ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ
 καὶ ὁτρωοῦν ἄλλῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ
 καλὰ· ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; 'δοκεῖ.' 'καὶ μεγέθει ἄρα
 τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι
 τὰ ἐλάττω ἐλάττω;' 'ναί.' 'οὐδὲ σὺ ἄρ' ἂν ἀποδέ-
 χαιο, εἴ τις τινα φαίῃ ἕτερον ἑτέρου τῇ κεφαλῇ μείζω
 101 εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, | ἀλλὰ
 διαμαρτύροιο ἂν, ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ
 ὅτι τὸ μείζον πᾶν ἕτερον ἑτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ μείζον
 ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μείζον, διὰ τὸ μέγε-
 θος, τὸ δὲ ἔλαττον οὐδενὶ ἄλλῳ ἔλαττον ἢ σμικρό-
 τητι, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαττον, διὰ τὴν σμικρότητα,
 φοβούμενος, οἶμαι, μή τις σοι ἐναντίος λόγος ἀπαν-

τήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῆς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μείζον μείζον εἶναι καὶ τὸ ἐλάττων ἐλάττων, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικρᾷ οὔσῃ τὸν μείζω | μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας B εἶναι, τὸ σμικρῷ τινι μέγαν τινὰ εἶναι· ἢ οὐκ ἂν φοβοῖτο ταῦτα; καὶ ὁ Κέβης γελάσας· ‘ἔγωγε,’ ἔφη. ‘οὐκοῦν,’ ἢ δ’ ὅς, ‘τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖτο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλήθος; καὶ τὸ δίπηχυν τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μείζον εἶναι, ἀλλ’ οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος.’ ‘πάνυ γ’,’ ἔφη. ‘τί δέ; ἐνὶ ἐνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο γενέσθαι ἢ διασχισθέντος τὴν σχίσιν | οὐκ εὐλαβοῖτο ἂν λέγειν; καὶ μέγα ἂν βοῶν, ὅτι C οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὼν τῆς ιδίας οὐσίας ἑκάστου, οὗ ἂν μετάσχη, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἀλλ’ ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος δ’ ἂν μέλλῃ ἐν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομπείας ἐφῆς ἂν χαίρειν, παρεῖς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαντοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιὼς ἂν, τὸ | λεγόμενον, τὴν σεαντοῦ D σκιὰν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἂν; εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐφῆς ἂν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ’ ἐκείνης ὀρμηθέντα σκέψαιο, εἴ σοι ἀλλήλοις συμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὥσανύτως ἂν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος, ἥτις τῶν

ἄνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἕως ἐπὶ τι ἱκανὸν ἔλθοις,
 Εἴμα δὲ | οὐκ ἂν φύροιο ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοὶ περὶ
 τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὠρμη-
 μένων, εἶπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὔρεῖν; ἐκείνοις
 μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φρον-
 τὶς· ἱκανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κινῶντες ὁμῶς
 δύνασθαι αὐτοὶ αὐτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ', εἶπερ εἰ τῶν
 102| φιλοσόφων, οἶμαι, ἂν ὡς ἐγὼ λέγω ποιοῖς.' 'ἀληθέ-
 στατα,' ἔφη, 'λέγεις,' ὃ τε Σιμμίας ἄμα καὶ ὁ Κέβης.

ΕΧ. Νῆ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε· θαυμαστῶς
 γὰρ μοι δοκεῖ ὡς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν
 ἔχοντι εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα.

ΦΑΙΔ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι
 τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν.

ΕΧ. Καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀποῦσι, νῦν δὲ ἀκού-
 ουσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

Λ. ΦΑΙΔ. Ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα
 Β συνεχωρήθη, καὶ ὁμολογεῖτο εἶναι τι ἕκαστον | τῶν
 εἰδῶν καὶ τούτων τᾶλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τού-
 των τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἠρώτα·
 'εἰ δὴ,' ἥ δ' ὅς, 'ταῦτα οὕτως λέγεις, ἄρ' οὐχ, ὅταν
 Σιμμίαν Σωκράτους φῆς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ
 ἐλάττω, λέγεις τότε εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφοτέρω,
 καὶ μέγεθος καὶ σμικρότητα;' 'ἔγωγε.' 'ἀλλὰ γάρ, ἥ
 δ' ὅς, 'ὁμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκρά-
 τους οὐχ, ὥς τοῖς ῥήμασι λέγεται, οὕτω καὶ τὸ ἀλη-
 θὲς ἔχειν. οὐ γὰρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν
 Ο τούτῳ | τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει, ὃ τυγχά-
 νει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι Σωκρά-
 τος ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ

Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος; ‘ἀληθῆ.’ ‘οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἐστίν, ἀλλ’ ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα;’ ‘ἔστι ταῦτα.’ ‘οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὦν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὴν | σμικρότητα ὑπέχων, τῷ δὲ τὸ μέγεθος τῆς D σμικρότητος παρέχων ὑπερέχον.’ καὶ ἅμα μειδιάσας· ‘ἔοικα,’ ἔφη, ‘καὶ ξυγγραφικῶς εἶρεῖν, ἀλλ’ οὖν ἔχει γέ που, ὥς λέγω.’ συνέφη. ‘λέγω δὲ τοῦδ’ ἔνεκα, βουλούμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέποτε’ ἐθέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρὸν οὐδ’ ἐθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἕτερον, ἢ φεύγειν καὶ ὑπεκχωρεῖν, ὅταν αὐτῷ | προσίῃ τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρὸν, E ἢ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέναι· ὑπομένον δὲ καὶ δεξιόμενον τὴν σμικρότητα οὐκ ἐθέλειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν. ὥσπερ ἐγὼ δεξιόμενος καὶ ὑπομείνας τὴν σμικρότητα, καὶ ἔτι ὦν, ὅσπερ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς σμικρός εἰμι· ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκεν μέγα ὄν σμικρὸν εἶναι· ὥς δ’ αὐτως καὶ τὸ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἐθέλει ποτὲ μέγα γίνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδ’ ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων ἔτι ὄν, ὅπερ ἦν, ἅμα τούναντίον γίνεσθαί τε καὶ εἶναι, ἀλλ’ ἤτοι | ἀπέρχεται ἢ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ παθῇ-103 ματι.’ ‘παντάπασιν,’ ἔφη ὁ Κέβης, ‘οὕτω φαίνεται μοι.’

LI. Καί τις εἶπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις δ’ ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι —· ‘πρὸς θεῶν, οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὠμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μεῖζον

γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον, καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἢ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὅτι τοῦτο οὐκ ἂν ποτε γένοιτο.’ καὶ ὁ Σωκράτης παραβαλὼν τὴν κεφαλὴν
 B καὶ ἀκούσας· ‘ἀνδρικῶς,’ ἔφη, | ‘ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρουν τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον προᾶγμα γίγνεσθαι, νῦν δέ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἑαυτῷ ἐναντίον οὐκ ἂν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὡς φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν, ὧν ἐνόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνομαζόμενα· αὐτὰ δ’ ἐκείνα
 C οὐκ ἂν ποτέ φαμεν | ἐθελῆσαι γένεσιν ἀλλήλων δεῖξασθαι.’ καὶ ἅμα βλέψας πρὸς τὸν Κέβητα εἶπεν· ‘ἄρα μή που, ὡς Κέβης,’ ἔφη, ‘καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὧν ὁδε εἶπεν;’ ‘οὐδ’ αὖ,’ ἔφη ὁ Κέβης, ‘οὔτως ἔχω· καίτοι οὔτι λέγω ὥς οὐ πολλά με ταράττει.’ ‘συνωμολογήκαμεν ἄρα,’ ἦ δ’ ὅς, ‘ἀπλῶς τοῦτο, μηδέποτε ἐναντίον ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον ἔσεσθαι.’ ‘παντάπασιν,’ ἔφη.

LII. “Ἐτι δὴ μοι καὶ τόδε σκέψαι,” ἔφη, ‘εἰ ἄρα συνωμολογήσεις. θερμὸν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν;’ ‘ἔγωγε.’
 D ‘ἄρ’ ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ;’ ‘μὰ Δί’, οὐκ | ἔγωγε.’ ‘ἀλλ’ ἕτερόν τι πυρὸς τὸ θερμὸν καὶ ἕτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν;’ ‘ναί.’ ‘ἀλλὰ τόδε γ’, οἶμαι, δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα οὔσαν δεξαμένην τὸ θερμὸν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμὸν, ἀλλὰ προσιόντος τοῦ θερμοῦ ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἢ ἀπολεῖσθαι.’ ‘πάννυ γε.’ ‘καὶ τὸ πῦρ γε αὖ προσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ ἢ ὑπεξίεναι ἢ

ἀπολείσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξάμενον τὴν
 ψυχρότητα ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν.' | 'ἀληθῆ,' Ε
 ἔφη, 'λέγεις.' 'ἔστιν ἄρα,' ἡ δ' ὅς, 'περὶ ἓν αὐτῶν
 τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ
 αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὸν αἰὶ χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο
 τι, ὃ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν
 αἰεί, ὅτανπερ ἦ. ἔτι δὲ ἐν τοῖσδε ἴσως ἔσται σαφέ-
 στερον, ὃ λέγω. τὸ γὰρ περιττὸν αἰεί που δεῖ τούτου
 τοῦ ὀνόματος τυγχάνειν, ὅπερ νῦν λέγομεν· ἢ οὐ;'
 'πάννυ γε.' 'ἄρα μόνον τῶν ὄντων, τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ,
 ἢ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ τὸ | περιττόν, 104
 ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος καὶ τοῦτο
 καλεῖν αἰεί διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι ὥστε τοῦ περιττοῦ
 μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἶον καὶ
 ἡ τριάς πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει δὲ περὶ τῆς
 τριάδος. ἄρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι αἰεί
 προσαγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ περιττοῦ, ὄντος οὐχ
 οὔπερ τῆς τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτω πως πέφυκε καὶ
 ἡ τριάς καὶ ἡ πεμπτάς καὶ ὁ ἡμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας,
 ὥστε οὐκ ὦν ὅπερ τὸ περιττὸν αἰεί ἕκαστος | αὐτῶν B
 ἔστι περιττός· καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα καὶ
 ἅπας ὁ ἕτερος αὖ στίχος τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὦν ὅπερ
 τὸ ἄρτιον ὅμως ἕκαστος αὐτῶν ἄρτιός ἐστιν αἰεί·
 συγχερεῖς ἢ οὐ;' 'πῶς γὰρ οὐκ;' ἔφη. 'ὁ τοίνυν,' ἔφη,
 'βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει. ἔστιν δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται
 οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ
 καὶ ὅσα οὐκ ὄντ' ἀλλήλοις ἐναντία ἔχει αἰεί τὰναντία,
 οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις ἐκείνην τὴν ιδέαν, ἢ ἂν
 τῇ ἐν αὐτοῖς οὕση ἐναντία ἦ, ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς
 ἦτοι ἀπολλύμενα ἢ | ὑπεκχωροῦντα. ἢ οὐ φήσομεν C

τὰ τρία καὶ ἀπολείσθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια γενέσθαι; ‘πάννυ μὲν οὖν,’ ἔφη ὁ Κέβης. ‘οὐδὲ μὴν,’ ἡ δ’ ὅς, ‘ἐναντίον γέ ἐστι δυὰς τριάδι.’ ‘οὐ γὰρ οὖν.’ ‘οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἶδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ’ ἅττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα.’ ‘ἀληθέστατα,’ ἔφη, ‘λέγεις.’

LIII. ‘Βούλει οὖν,’ ἡ δ’ ὅς, ‘ἐὰν οἰοί τ’ ὦμεν, ὁρισώμεθα, ὁποῖα ταῦτά ἐστιν;’ ‘πάννυ γε.’ ‘ἄρ’ οὖν,’ D ἔφη, | ‘ὦ Κέβης, τάδε εἴη ἄν, ἃ ὅτι ἂν κατάσχη, μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὐτοῦ ιδέαν αὐτὸ ἴσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου αὐτῷ δεῖ τινος;’ ‘πῶς λέγεις;’ ‘ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν. οἶσθα γὰρ δήπου, ὅτι ἃ ἂν ἡ τῶν τριῶν ιδέα κατάσχη, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι ἀλλὰ καὶ περιττοῖς.’ ‘πάννυ γε.’ ‘ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δὴ, φαμέν, ἡ ἐναντία ιδέα ἐκείνῃ τῇ μορφῇ, ἡ ἂν τοῦτο ἀπεργάζεται, οὐδέποτε ἂν ἔλθοι.’ ‘οὐ γάρ.’ ‘εἰργάζεται το δέ γε ἡ περιττή;’ ‘ναί.’ ‘ἐναντία δὲ ταύτῃ ἡ τοῦ E ἄρτιου;’ ‘ναί.’ ‘ἐπὶ τὰ | τρία ἄρα ἡ τοῦ ἄρτιου ιδέα οὐδέποτε ἦξει.’ ‘οὐ δῆτα.’ ‘ἅμοιρα δὴ τοῦ ἄρτιου τὰ τρία.’ ‘ἅμοιρα.’ ‘ἀνάρτιος ἄρα ἡ τριάς.’ ‘ναί.’ ‘ὃ τοίνυν ἔλεγον ὁρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ ὄντα ὅμως οὐ δέχεται αὐτὸ τὸ ἐναντίον, οἷον νῦν ἡ τριάς τῷ ἄρτίῳ οὐκ οὔσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον αἰεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει, καὶ 105 ἡ δυὰς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ | ἄλλα πάμπολλα — ἀλλ’ ὅρα δὴ, εἰ οὕτως ὁρίζει, μὴ μόνον τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἂν ἐπιφέρει τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ’ ὅτι ἂν αὐτὸ ἴη, αὐτὸ τὸ ἐπιφέρουν τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητα

μηδέποτε δέξασθαι, πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου· οὐ γὰρ
 χειρόν πολλὰκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἀρτίου οὐ
 δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον·
 τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλω οὐκ ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν
 τοῦ περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ | τᾶλλα B
 τὰ τοιαῦτα, τὸ ἥμισυ, τὴν τοῦ ὅλου, καὶ τριτημόριον αὖ
 καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἶπερ ἔπει τε καὶ συνδοκεῖ σοι
 οὕτως· ‘πάννυ σφόδρα καὶ συνδοκεῖ,’ ἔφη, ‘καὶ ἔπομαι.’

LIV. ‘Πάλιν δὴ μοι,’ ἔφη, ‘ἐξ ἀρχῆς λέγε. καὶ
 μή μοι ὃ ἂν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ.
 λέγω δὲ παρ’ ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀποκρισιν, τὴν
 ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὁρῶν
 ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροίό με, ὃ ἂν τί [ἐν τῷ] σώματι
 ἐγγένηται, θερμὸν ἔσται, οὐ τὴν | ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ C
 ἀποκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ, ὅτι ὃ ἂν θερμότης,
 ἀλλὰ κομποτέραν ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ὃ ἂν πῦρ· οὐδὲ
 ἂν ἐρη, ὃ ἂν σώματι τί ἐγγένηται, νοσήσει, οὐκ ἐρῶ,
 ὅτι ὃ ἂν νόσος, ἀλλ’ ὃ ἂν πυρετός· οὐδ’ ὃ ἂν
 ἀριθμῷ τί ἐγγένηται, περιττός ἔσται, οὐκ ἐρῶ, ὃ ἂν
 περιττότης, ἀλλ’ ὃ ἂν μονάς, καὶ τᾶλλα οὕτως. ἀλλ’
 ὄρα, εἰ ἤδη ἱκανῶς οἶσθ’ ὅτι βούλομαι.’ ‘ἀλλὰ πάννυ
 ἱκανῶς,’ ἔφη. ‘ἀποκρίνου δὴ,’ ἦ δ’ ὅς, ‘ὃ ἂν τί
 ἐγγένηται σώματι, ζῶν ἔσται;’ ‘ὃ ἂν ψυχὴ,’ ἔφη.
 ‘οὐκοῦν ἀεὶ τοῦτο οὕτως | ἔχει;’ ‘πῶς γὰρ οὐχί;’ ἦ D
 δ’ ὅς. ‘ἡ ψυχὴ ἄρα ὅτι ἂν αὐτὴ κατάσχη, ἀεὶ ἦκει
 ἐπ’ ἐκεῖνο φέρουσα ζωήν;’ ‘ἦκει μέντοι,’ ἔφη. ‘πότε-
 ρον δ’ ἔστι τι ζωῆ ἐναντίον ἢ οὐδέν;’ ‘ἔστιν,’ ἔφη.
 ‘τί;’ ‘θάνατος.’ ‘οὐκοῦν ψυχὴ τὸ ἐναντίον ὃ αὐτὴ
 ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μή ποτε δέξεται, ὥς ἐκ τῶν πρόσθεν
 ὁμολόγηται;’ ‘καὶ μάλα σφόδρα,’ ἔφη ὁ Κέβης.

- LV. 'Τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἄρτιου
ιδέαν τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν;' 'ἀνάρτιον,' ἔφη. 'τὸ
δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἂν μουσικὸν μὴ δέχεται;
E | 'ἄμουσον,' ἔφη, 'τὸ δὲ ἄδικον.' 'εἶεν· ὃ δ' ἂν θά-
νατον μὴ δέχεται, τί καλοῦμεν;' 'ἀθάνατον,' ἔφη.
'οὐκοῦν ἡ ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον;' 'οὐ.' 'ἀθάνατον
ἄρα ἡ ψυχή.' 'ἀθάνατον.' 'εἶεν,' ἔφη. 'τοῦτο μὲν
δὴ ἀποδεδειχθαι φῶμεν· ἡ πῶς δοκεῖ;' 'καὶ μάλα γε
ικανῶς, ὦ Σώκρατες.' 'τί οὖν,' ἡ δ' ὅς, 'ὦ Κέβης;
106 εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, | ἄλλο
τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἂν ἦν;' 'πῶς γὰρ οὐ;' 'οὐκοῦν
εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι,
ὅποτε τις ἐπὶ χιόνα θερμοὺν ἐπαγάγοι, ὑπεξήκει ἂν ἡ
χιὼν οὔσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε,
οὐδ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἂν τὴν θερμότητα.' 'ἀληθῆ,'
ἔφη, 'λέγεις.' 'ὥσαύτως, οἶμαι, καὶ εἰ τὸ ἄψυκτον
ἀνώλεθρον ἦν, ὅποτε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπήκει,
οὔ ποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπόλλυτο, ἀλλὰ σῶν ἂν
ἀπελθὼν ὥχετο.' 'ἀνάγκη,' ἔφη. 'οὐκοῦν καὶ ὧδε,'
B ἔφη, | 'ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ
ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχῇ, ὅταν
θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, ἀπόλλυσθαι· θάνατον μὲν γὰρ
δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδ' ἐστὶν τεθυνη-
κυῖα, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἐστὶν, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδέ
γ' αὖ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἡ
ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἂν τις,
ἄρτιον μὲν τὸ περιττόν μὴ γίνεσθαι ἐπιόντος τοῦ
ἄρτιου, ὥσπερ ὠμολόγηται, ἀπολομένου δὲ αὐτοῦ ἀντ'
C | ἐκείνου ἄρτιον γεγονέναι; τῷ ταῦτα λέγουσι οὐκ ἂν
ἔχοιμεν διαμάχεσθαι, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται· τὸ γὰρ ἀνάρ-

τιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὁμολογῇμιν, ῥαδίως ἂν διεμαχόμεθα, ὅτι ἐπελθόντος ἀρτίου τὸ περιττὸν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπιόντα· καὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὐ;’ ‘πάννυ μὲν οὖν.’ ‘οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος· | εἰ δὲ μή, ἄλλου ἂν δέοι λόγου.’ ‘ἀλλ’ οὐδὲν δεῖ,’ ἔφη, D ‘τούτου γε ἔνεκα· σχολῇ γὰρ ἂν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ γε τὸ ἀθάνατον αἰδίου ὄν φθορὰν δέξεται.’

LVI. ‘Ὁ δέ γε θεός, οἶμαι,’ ἔφη ὁ Σωκράτης, ‘καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἰ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστιν, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθεῖη μηδέποτε ἀπολυσθαι.’ ‘παρὰ πάντων μέντοι νῆ Δί,’ ἔφη, ‘ἀνθρώπων τέ γε καὶ ἔτι μᾶλλον, ὥς ἐγὼμαι, παρὰ θεῶν.’ ‘ὁπότε δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν | ἐστιν, ἄλλο E τι ψυχὴ ἢ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὕσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη;’ ‘πολλὴ ἀνάγκη.’ ‘ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸ μὲν θνητόν, ὥς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ’ ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιόν, ὑπεκχωρήσαν τῷ θανάτῳ.’ ‘φαίνεται.’ ‘παντὸς μᾶλλον ἄρα,’ ἔφη, ‘ὦ Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ | ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν 107 “Αἰδου.” ‘οὐκοῦν ἐγώ γε, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη, ‘ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πη ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ’ εἰ δὴ τι Σιμμίας ἢ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγῆσαι· ὥς οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἢ τι εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι.’ ‘ἀλλὰ μὴν,’ ἢ δ’ ὅς ὁ Σιμμίας, ‘οὐδ’ αὐτὸς ἔχω, ὅπῃ ἀπιστῶ

ἐκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ
 ὧν οἱ λόγοι εἰσίν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν
 B | ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἐμαυτῷ
 περὶ τῶν εἰρημένων· 'οὐ μόνον γ', ἔφη, 'ὦ Σιμμία,' ὁ
 Σωκράτης, 'ἀλλὰ ταῦτά τε εὖ λέγεις, καὶ τὰς ὑποθέσεις
 τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαι
 σαφέστερον· καὶ ἐὰν αὐτὰς ἱκανῶς διέλητε, ὥς ἐγὼμαι,
 ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατόν μάλιστ' ἀν-
 θρώπῳ ἐπακολουθήσαι· καὶ τοῦτο αὐτὸ σαφὲς γένηται,
 οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω.' 'ἀληθῆ,' ἔφη, 'λέγεις.'

LVII. 'Ἀλλὰ τόδε γ', ἔφη, 'ὦ ἄνδρες, δίκαιον
 C | διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας
 δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ
 καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος
 νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς
 ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλ-
 λαγή, ἔρομαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε
 σώματος ἅμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ
 τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὐσα,
 D οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ | σωτη-
 ρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέ-
 σθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Αἴδου ἡ ψυχὴ
 ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ
 μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα
 εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως,
 ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον ὁ ἕκαστος δαίμων,
 ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δὴ
 τινα τόπον, οἷ δεῖ τοὺς συλλεγέντας διαδικασαμένους
 εἰς Αἴδου πορεύεσθαι μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου, ᾧ δὴ
 E | προστέτακται τοὺς ἐνθὲνδε ἐκεῖσε πορεύσθαι· τυχόντας

δὲ ἐκεῖ ὧν δεῖ τυχεῖν καὶ μείναντας ὃν χρόνῳ χρόνον ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμῶν κομίζει ἐν πολλαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις. ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὥς ὁ Αἰσχύλου Τήλεφος λέγει· | ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἀπλῆν¹⁰⁸ οἶμόν φησιν εἰς Αἰδου φέρειν, ἡ δ' οὔτε ἀπλῆ οὔτε μία φαίνεται μοι εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἂν διαμάρτοι οὐδαμῶσε μιᾶς ὁδοῦ οὔσης. νῦν δὲ ἔοικε σχίσσεις τε καὶ περιόδους πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν ὁσίων τε καὶ νομίων τῶν ἐνθάδε τεκμαιρόμενος λέγω. ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρόνιμος ψυχὴ ἔπεται τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δ' ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶπον, περὶ ἐκεῖνο πολὺν χρόνον | ἐπτοημένη καὶ περὶ B τὸν ὁρατὸν τόπον, πολλὰ ἀντιτείνασα καὶ πολλὰ παθοῦσα, βία καὶ μόρις ὑπὸ τοῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ ὅθι περ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καὶ τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμμένην ἢ ἄλλ' ἅττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀδελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται καὶ οὔτε ξυνέμπορος οὔτε ἡγεμῶν ἐθέλει γίνεσθαι, αὐτὴ δὲ πλανᾶται ἐν | πάσῃ ἐχομένη ἀπορία, ἕως ἂν C δὴ τινες χρόνοι γένωνται, ὧν ἐξελθόντων ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρόπουσαν οἴκησιν· ἡ δὲ καθαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα, καὶ ξυνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ὥκησεν τὸν αὐτῇ ἐκάστη τόπον προσήκοντα. εἰδὼν δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι, καὶ αὐτὴ οὔτε οἷα οὔτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὥς ἐγὼ ὑπὸ τινος πέπεισμαι·

D LVIII. Καὶ ὁ Σιμμίας· 'πῶς | ταῦτα,' ἔφη, 'λέγεις, ὦ Σώκρατες; περὶ γάρ τοι γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα ἃ σὲ πείθει· ἡδέως οὖν ἂν ἀκούσαιμι.' 'ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἃ γ' ἐστίν· ὥς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν Γλαύκου τέχνην, καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἶός τε εἶην, ἅμα δέ, εἰ καὶ ἡπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμός, ὦ Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἔξαρκεῖ. Εἴτην μέντοι ιδέαν τῆς γῆς, οἷαν | πέπεισμαι εἶναι, καὶ τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδέν με κωλύει λέγειν.' 'ἀλλ', ἔφη ὁ Σιμμίας, 'καὶ ταῦτα ἀρκεῖ.' 'πέπεισμαι τοίνυν,' ἢ δ' ὅς, 'ἐγώ, ὥς πρῶτον μὲν, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ περιφερῆς οὖσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μήτε ἀέρος 109 πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν | μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς τοιαύτης, ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι αὐτὴν ἰσχεῖν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἐαυτῷ πάντα καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἰσορροπίαν· ἰσόρροπον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἔξει μᾶλλον οὐδ' ἦττον οὐδαμῶς κλιθῆναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶτον μὲν,' ἢ δ' ὅς, 'τοῦτο πέπεισμαι.' 'καὶ ὀρθῶς γε,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'ἔτι τοίνυν,' ἔφη, 'πάμμεγά τι εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέχρι Ἑρακλείων B | στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ, ὥσπερ περὶ τέλμα μύρμηκας ἢ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖς τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπὰ καὶ τὰς ιδέας καὶ τὰ μεγέθη, εἰς ἃ ξυνερούρηκέναι τό τε ὕδωρ καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ

κείσθαι τῷ οὐρανῷ, ἐν ᾧπέρ ἐστι τὰ ἄστροα, ὃν δὴ αἰθέρα ὀνομάζειν | τοὺς πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα C εἰωθότων λέγειν· οὗ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ ξυρρεῖν ἅει εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἴεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἴοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὁρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄλλα ἄστροα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ δὲ βραδυτῆτά τε καὶ ἀσθενείαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ | ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένος μηδὲ ἑώρακὼς εἴη, D ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχάνει ὢν τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοὼς εἴη τοῦ ἑωρακότος. ταῦτόν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦντας γὰρ ἐν τινι κοίλῳ τῆς γῆς οἴεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστροα χωροῦντα· τὸ δὲ εἶναι ταῦτόν, ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος | οὐχ οἴους τε εἶναι E ἡμᾶς διεξελεθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· ἐπεὶ, εἴ τις αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἢ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο, κατιδεῖν ἂν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες ὁρῶσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἂν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν, καὶ εἴ ἡ φύσις ἱκανὴ εἴη ἀνέχεσθαι θεωροῦσα, γινῶναι ἂν, ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀληθὺς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθὺς φῶς καὶ ἡ | ὡς ἀληθὺς γῆ. ἥδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ 110 ἅπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἐστὶν καὶ καταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἄλλμης, καὶ οὔτε φύεται οὐδὲν ἄξιον λόγου ἐν τῇ θαλάττῃ,

οὔτε τέλειον, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν ἐστι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροι εἰσιν, ὅπου ἂν καὶ ἡ γῆ ἦ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄξια· ἐκεῖνα δὲ αὖ τῶν
 B παρ' ἡμῖν πολὺν ἂν ἔτι πλεόν φανείη | διαφέρειν. εἰ γὰρ δεῖ καὶ μῦθον λέγειν [καλόν], ἄξιον ἀκούσαι, ὃ Σιμμία, οἷα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα.' 'ἀλλὰ μὲν,' ἔφη ὁ Σιμμίας, 'ὃ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἂν ἀκούσασιν.'

LIX. 'Λέγεται τοίνυν,' ἔφη, 'ὃ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτὴ ἰδεῖν, εἴ τις ἄνωθεν θεῶτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασιν διειλημμένη, ὣν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα
 C ὥσπερ δείγματα, οἷς δὴ οἱ γραφεῖς | καταχρῶνται· ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺν ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἄλουργῇ εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῇ, τὴν δὲ ὄσῃ λευκῇ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἢ ὅσα ἡμεῖς ἑώρακαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς ὕδατος τε καὶ ἀέρος ἔκπλεα ὄντα, χρωματός τι
 D εἶδος παρέχεσθαι | στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ, ὥστε ἐν τι αὐτῆς εἶδος συνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὔσῃ τοιαύτῃ ἀνὰ λόγον τὰ φνόμενα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὄρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὣν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μόρια, σάρδιά τε

καὶ ἰάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ | πάντα τὰ τοιαῦτα· Ε
 ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅτι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι τούτων
 καλλίω. τὸ δ' αἷτιον τούτου εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ
 λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι οὐδὲ διε-
 φθαρμένοι ὥσπερ οἱ ἐνθάδε ὑπὸ σηπεδόνοιο καὶ ἄλμης
 ὑπὸ τῶν δεῦρο ξυνερουηκότων, ἃ καὶ λίθοις καὶ γῇ
 καὶ τοῖς ἄλλοις ξύτοις τε καὶ φυτοῖς αἰσχη τε καὶ
 νόσοις παρέχει. τὴν δὲ γῆν αὐτὴν κεκοσμηθῆναι τού-
 τοις τε ἅπασι καὶ ἔτι χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς
 ἄλλοις αὖ τοῖς | τοιούτοις. ἐκφανῇ γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι,¹¹¹
 ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μεγάλα καὶ πολλαχοῦ τῆς γῆς,
 ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν εἶναι θέαμα εὐδαιμόνων θεατῶν.
 ξῶα δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους,
 τοὺς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ περὶ τὸν
 ἅερα, ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δ' ἐν
 νήσοις ἃς περιρρεῖν τὸν ἅερα πρὸς τῇ ἡπείρῳ οὔσας·
 καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ τε καὶ ἡ θάλαττά
 ἐστὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν χρεῖαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν | ἅερα, Β
 ὃ δὲ ἡμῖν ὁ ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. τὰς δὲ ὥρας
 αὐτῆς κραῖσιν ἔχειν τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσοις
 εἶναι καὶ χρόνον τε ξῆν πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε, καὶ
 ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ φρονήσει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις
 ἡμῶν ἀφεςτάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει, ἥπερ ἀήρ τε
 ὕδατος ἀφεςτηκεν καὶ αἰθέρος ἀέρος πρὸς καθαρότητα.
 καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι, ἐν
 οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ
 μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας συνου-
 σίας γίνεσθαι | αὐτοῖς πρὸς αὐτούς· καὶ τὸν γε ἥλιον καὶ C
 σελήνην καὶ ἄστρα ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οἷα τυγχάνει ὄντα,
 καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν τούτων ἀκόλουθον εἶναι.

LX. Καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς κύκλῳ περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς δὲ βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου, ἔστι δ' οὕς καὶ D | βραχυτέρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους· τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαι τε πολλαχῇ καὶ κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα, καὶ διεξόδους ἔχειν, ἥ πολὺ μὲν ὕδωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥσπερ εἰς κρατῆρας, καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ θερμῶν ὑδάτων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ καὶ καθαρωτέρου E καὶ βορβορωδεστερου, ὥσπερ ἐν | Σικελίᾳ οἱ πρὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτοὺς ὁ ῥύαξ· ὧν δὴ καὶ ἐκάστους τοὺς τόπους πληροῦσθαι, ὧν ἂν ἐκάστοις τύχη ἐκάστοτε ἢ περιρροή γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν ἐν τῇ γῇ· ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἢ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά. ἐν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὄν καὶ διαμπερὲς τετρη- 112 μένον δι' | ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτό

τῆλε μάλ', ἥχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον·
ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιη-
τῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συρρέουσιν τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσιν· γίνονται δὲ ἕκαστοι τοιοῦτοι, δι' οἷας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέωσιν. ἡ δὲ αἰτία ἐστὶν τοῦ ἐκρεῖν τε

ἐντεῦθεν καὶ εἰσεῖν | πάντα τὰ ρεύματα, ὅτι πυθμένα B
 οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ
 καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἀήρ καὶ τὸ πνεῦμα
 τὸ περὶ αὐτὸ ταῦτόν ποιεῖ· ξυνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ
 ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὀρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς
 τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ
 τε καὶ ἀναπνεῖ ῥέον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ξυναιω-
 ρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας ἀνέ-
 μους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰσιὼν καὶ ἐξιόν.
 ὅταν τε οὖν [ὀρμήσαν] | ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς C
 τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα
 τὰ ρεύματα διὰ τῆς γῆς εἰσερεῖ τε καὶ πληροῖ
 αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν
 μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὀρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ
 αὐθις, τὰ δὲ πληρωθέντα ῥεῖ διὰ τῶν ὀχετῶν καὶ διὰ
 τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἕκαστα ἀφικνούμενα,
 εἰς οὓς ἐκάστους ὁδοποιεῖται, θαλάττας τε καὶ λίμνας
 καὶ ποταμούς καὶ κρήνας ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν
 δυνόμενα κατὰ τῆς γῆς, τὰ μὲν | μακροτέρους τόπους D
 περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέ-
 ρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺν
 κατωτέρω ἢ ἐπηντλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑπο-
 κάτω εἰσερεῖ τῆς ἐκροῆς. καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἢ
 εἰσερεῖ ἐξέπεσεν, ἔνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος· ἔστι δὲ
 ἃ παντάπασιν κύκλῳ περιελθόντα, ἢ ἅπαξ ἢ καὶ
 πλεονάκις περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις,
 εἰς τὸ δυνατόν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. δυνατόν
 δὲ ἔστιν | ἐκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα E
 δ' οὐ· ἄναντες γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ρεύμασι τὸ ἐκατέ-
 ρωθεν γίννεται μέρος.

LXI. Τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλὰ τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ρεύματά ἐστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἅττα ρεύματα, ὧν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ρέον περὶ κύκλῳ ὃ καλούμενος Ὠκεανὸς ἐστίν, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ρέων Ἀχέρων, ὃς δι' ἐρήμων τε τόπων ρεῖ ἄλλων καὶ 113 δὴ καὶ ὑπὸ γῆν ρέων | εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερουσιάδα, οὗ αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται καὶ τινὰς εἰμαρμένους χρόνους μέναισαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καίόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερός καὶ B | πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς Ἀχερουσιάδος λίμνης, οὐ συμμιγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου· οὗτος δ' ἐστὶν ὃν ἐπονομάζουσιν Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ῥύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν ὅπῃ ἂν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δὲ αὖ καταντικρὺ ὃ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, C χρῶμα δ' ἔχοντα ὄλον οἶον ὃ κυανός, | ὃν δὴ ἐπονομάζουσι Στύγιον, καὶ τὴν λίμνην, ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα· ὃ δ' ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ καὶ

οὗτος κύκλῳ περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὄνομα δὲ τούτῳ ἐστίν, ὥς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, Κωκυτός.

LXII. | Τούτων δὲ οὕτως πεφυκότων, ἐπειδὴν D ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἷ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἷ τε καλῶς καὶ ὀσίως βιώσαντες καὶ οἱ μὴ. καὶ οἱ μὲν ἂν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἰ τίς τι ἠδίκηκεν, τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς | φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος· οἱ δ' E ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἐξεργασμένοι ἢ ἄλλα, ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἢ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὐποτε ἐκβαίνουσιν. οἱ δ' ἂν ἰάσιμα μὲν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς βίαιόν τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον | αὐτοῖς¹¹⁴ τὸν ἄλλον βίον βιωσιν, ἢ ἀνδροφόνου τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπεσόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει τὸ κῆμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτόν, τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα· ἐπειδὴν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσιν τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν οὖς ἀπέκτειναν, οἱ δὲ οὖς ὕβρισαν, καλέσαντες δ' ἱκε-

Β τεύουσιν καὶ δέονται | ἑᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν
λίμνην καὶ δέξασθαι, καὶ ἂν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί
τε καὶ λήγουσι τῶν κακῶν, εἰ δὲ μὴ, φέρονται αὖθις
εἰς τὸν Τάρταρον καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποτα-
μούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρότερον παύονται,
πρὶν ἂν πείσωσιν οὓς ἠδίκησαν· αὕτη γὰρ ἡ δίκη
ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἳ δὲ δὴ ἂν δόξωσι
διαφερόντως πρὸς τὸ ὀσίως βιῶναι, οὗτοί εἰσιν οἱ
τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί
C τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμωτηρίων, | ἄνω δὲ
εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ γῆς
οἰκίζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφία ἱκανῶς
καθηράμενοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς
τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλ-
λίους ἀφικνοῦνται, ἃς οὔτε ῥᾶδιον δηλῶσαι οὔτε ὁ
χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα
χρὴ ὧν διεληλύθαμεν, ὧ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν, ὥστε
ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν
γὰρ τὸ ἄθλον καὶ ἡ ἐλπίς μεγάλη.

D LXIII. Τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα | δισχυρίσασθαι οὔ-
τως ἔχειν, ὥς ἐγὼ διεληλύθα, οὐ πρόπει νοῦν ἔχοντι
ἀνδρί· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἅττα περὶ
τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν
γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὔσα, τοῦτο καὶ πρόπειν μοι
δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὔτως ἔχειν·
καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος· καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ
ἐπ' αἰεὶ ἑαυτῷ, διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηχανῶ τὸν
μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ
ἐαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας
E ἡδονὰς | τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἶλασε

χαίρειν, ὥς ἄλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλέον θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἄλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερία καὶ | ἀληθεία, οὕτω περι-115 μένει τὴν εἰς Αἰδου πορείαν, ὥς πορευσόμενος ὅταν ἡ εἰμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν,' ἔφη, 'ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὐθις ἔν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἡ εἰμαρμένη, καὶ σχεδόν τί μοι ὦρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν.'

LXIV. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων· 'εἶεν,' | ἔφη, 'ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἐμοὶ ἐπι- B στέλλεις ἢ περὶ τῶν παίδων ἢ περὶ ἄλλου του, ὅτι ἂν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῦμεν;' 'ἅπερ ἂν λέγω,' ἔφη, 'ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἅττ' ἂν ποιῆτε, καὶ μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε καὶ μὴ θέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ξῆν, οὐδὲ ἐὰν πολλὰ ὁμολογήσητε | ἐν τῷ παρ- C ὄντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον ποιήσετε.' 'ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα,' ἔφη, 'οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον;' 'ὅπως ἂν,' ἔφη, 'βούλησθε, ἐάνπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς.' γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· 'οὐ πείθω, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὥς ἐγὼ εἰμι οὗτος Σω-

κράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον
 τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἶταί με ἐκεῖνον εἶναι, ὃν ὄψε-
 D ται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ | δὴ, πῶς με
 θάπτῃ. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι,
 ὥς, ἐπειδὴν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ,
 ἀλλ' οἰχῆσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δὴ τινὰς εὐδαι-
 μονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παρα-
 μυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἑμαυτόν. ἐγγυή-
 σασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα,' ἔφη, 'τὴν ἐναντίαν
 ἐγγύην ἣ ἦν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστὰς ἡγγυᾶτο.
 οὗτος μὲν γὰρ ἣ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἣ μὴν
 μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ
 E | οἰχῆσεσθαι ἀπιόντα, ἵνα Κρίτων ῥᾶον φέρῃ, καὶ μὴ
 ὀρῶν μου τὸ σῶμα ἢ καιόμενον ἢ κατορυπτόμενον
 ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὥς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγῃ
 ἐν τῇ ταφῇ, ὥς ἣ προτίθεται Σωκράτῃ ἢ ἐκφέρει ἢ
 κατορύττει. εὖ γὰρ ἴσθι,' ἣ δ' ὅς, 'ὦ ἄριστε Κρίτων,
 τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημ-
 μελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. ἀλλὰ
 θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοῦμὸν σῶμα θάπτειν, καὶ
 116 θάπτειν οὕτως, | ὅπως ἂν σοι φίλον ἦ καὶ μάλιστα
 ἡγῇ νόμιμον εἶναι.'

LXV. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς
 οἰκημᾷ τι ὥς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο αὐτῷ,
 ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς
 ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ
 ἀνασκοποῦντες, τοτὲ δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόν-
 τες, ὅση ἡμῖν γεγонуῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὥσπερ
 πατρὸς στερηθέντες διάξιν ὀρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον.
 Β ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο | καὶ ἡνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παι-

δία — δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ
 μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις
 ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθεῖς τε καὶ ἐπιστείλας
 ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέ-
 ναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἡδὴ
 ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν
 ἔνδον. ἐλθὼν δ' ἐκαθέζετο λελουμένος, καὶ οὐ πολλὰ
 μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἑνδεκα ὑπη-
 ρέτης καὶ στας παρ' αὐτόν· ὦ | Σώκρατες,' ἔφη, 'οὐ C
 καταγνώσομαι σοῦ ὅπερ ἄλλων καταγινώσκω, ὅτι μοι
 χαλεπαίνουνσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παρ-
 αγγέλλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρ-
 χόντων. σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἐγνωκα ἐν τούτῳ τῷ
 χρόνῳ γενναιότατον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα
 ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων, καὶ δὴ καὶ νῦν
 εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, γινώσκεις γὰρ
 τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ ἐκείνοις. νῦν, οἶσθα γὰρ ἂν ἦλθον
 ἀγγέλλων, χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὥς ῥᾶστα | φέρειν τὰ D
 ἀναγκαῖα.' καὶ ἅμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπῆει.
 καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν· 'καὶ σύ,'
 ἔφη, 'χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν.' καὶ ἅμα
 πρὸς ἡμᾶς· 'ὥς ἀστεῖος,' ἔφη, 'ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ
 πάντα μοι τὸν χρόνον προσῆει καὶ διελέγετο ἐνίοτε
 καὶ ἦν ἀνδρῶν λῶστος, καὶ νῦν ὥς γενναίως με ἀπο-
 δακρύει. ἀλλ' ἄγε δὴ, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ,
 καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ
 μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος.' καὶ ὁ Κρίτων· 'ἀλλ' οἶμαι,'
 | ἔφη, 'ἐγώ γε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἡλίον εἶναι ἐπὶ τοῖς E
 ὄρεσιν καὶ οὐπω δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ
 ἄλλους πάνυ ὀψὲ πίνοντας, ἐπειδὰν παραγγελθῇ αὐ-

τοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πίνοντας εὖ μάλα, καὶ ξυγγε-
νομένους γ' ἐνίοις ὧν ἂν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ
μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ· καὶ ὁ Σωκράτης·
'εἰκότως γε,' ἔφη, 'ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποι-
οῦσιν, οὓς σὺ λέγεις, οἴονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα
ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω·
117 οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν | ὀλίγον βῆστρον πίων
ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, φιλοχόμενος
τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. ἀλλ'
ἴθι,' ἔφη, 'πιθοῦ καὶ μὴ ἄλλως ποίει.'

LXVI. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἐνευσε τῷ παιδί
πλησίον ἐστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρό-
νον διατρίψας ἤκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ
φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον· ἰδὼν δὲ ὁ
Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον· 'εἶεν,' ἔφη, 'ὦ βέλτιστε,
σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν;' 'οὐδὲν
ἄλλο,' ἔφη, 'ἢ πίνοντα περιέειναι, ἕως ἂν σου βιά-
B ρος ἐν τοῖς σκέλεσι | γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι·
καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει.' καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύ-
λικα τῷ Σωκράτει· καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὦ
'Εχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ
χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ', ὥσπερ εἰώθει,
ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον· 'τί λέγεις,'
ἔφη, 'περὶ τοῦδε τοῦ σώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσθαι
τινι; ἔξεστιν ἢ οὔ;' 'τοσοῦτον,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες,
τρίβομεν, ὅσον οἴομεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.' 'μαν-
C θάνω,' ἢ δ' ὅς· 'ἀλλ' εὐχεσθαι γέ που τοῖς | θεοῖς
ἔξεστί τε καὶ χρὴ, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκείσε
εὐτυχῇ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὐχομαί τε καὶ γέ-
νοιτο ταύτη· καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ

The page is covered with various hand-drawn scribbles and a vertical line. At the top, there are several horizontal and diagonal lines. A vertical line runs down the right side of the page. In the center, there is a handwritten calculation. Below the calculation, there are more scribbles, including some that look like stylized letters or symbols. At the bottom, there are more scribbles and a few small marks.
$$\begin{array}{r} 174 \\ 14 \\ \hline 188 \\ \times 9 \\ \hline 174 \end{array}$$

